Susanna Tamaro

AKLI BİR KARIŞ HAVADA

roman

CAN

İtalyanca aslından çeviren
EREN CENDEY

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Yayın Yönetmeni	: İlknur Özdemir
Yayına Hazırlayan	: Pınar Savaş
Dizgi	: Serap Kılıç
Düzelti	: Fulya Tükel
Montaj	: Mine Sarıkaya
Kapak Düzeni	: Semih Özcan
İç Baskı	: Eko Basımevi
Cilt	: ZE Ciltevi
Kapak Baskı	: Çetin Ofset
Kapaktaki Resim	Jan Saudek

1. basım 2002
2. basım : 2002
3. basım : 2002
4. basım : 2002
5. basım : 2002

ISBN 975-07-0125-9

© 1999 Marsilio Editori S.p.A. / Akcalı Telif Hakları Ajansı / Can Yayınları Ltd. Şti. (2000)

Susanna Tamaro

AKLI BİR KARIŞ HAVADA

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren
EREN CENDEY

CAN YAYINLARI LTD. ŞTI.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
web sayfamız: http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Özgün adı
La testa fra le nuvole

SUSANNA TAMARO'NUN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

YÜREĞİNİN GÖTÜRDÜĞÜ YERE GİT / *roman*
TEK SES İÇİN / *öyküler*
ANİMA MUNDİ / *öyküler*
EVE DOĞRU / *söyleşiler*
YANITLA BENİ / *öyküler*
AKLI BİR KARIŞ HAVADA / *roman*

çocuk kitabı

KİTAPLARDAN KORKAN ÇOCUK

Susanna Tamaro, 1957 yılında kentsoylu bir ailenin kızı olarak Trieste'de doğdu. Güç bir çocukluk geçirdi. 1976'da, 18 yaşındayken Friaul'de tanık olduğu deprem ve 25 yaşındayken geçirdiği ölümcül hastalık *Tamaro*'nun üzerinde derin izler bıraktı. Yazmaya 27 yaşında başladı. Başarısız birkaç denemenin ardından, ses getiren ilk kitabı *Tek Ses İçin* oldu. 1994'te yayımlanan *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*, yazarı büyük üne kavuşturdu. Kitap İtalya'da aylarca liste başı oldu. *Tamaro*, kedileri ve köpeğiyle birlikte Orvieto yakınlarında oturmaktadır.

Giriş

Aklı Bir Karış Havada'yı yazmaya 1985 yılında, yirmi sekiz yaşımdayken başladım. Pek çok kişi bunun benim ilk kitabım olduğunu sanıyor ama aslında öyle değil. İlk gerçek kitabımı yirmi üç yaşımda yazdım ve onu üç başka kitap izledi. Bu üçünün ikisini, yazdıktan bir süre sonra yeni baştan okudum ve çöp kutusuna attım.

Yani, *Aklı Bir Karış Havada* benim beşinci ama yayınlatmayı başarabildiğim ilk kitabımdır.

Başlangıçta adı bu değildi. *La dormeuse électronique*[1] adını taşıyordu ve yayınlanmış baskıdan yüz sayfa kadar uzundu. Bütün kitaplarım arasında en sıra dışı, bir sınıflandırmaya sokması en olanaksız kitabım buydu. Melez bir kitaptı. Ne çocuklar ne de büyükler içindi. Pek çok saçmalık anlatıyor ama bu saçmalıklar arasından büyük büyük sorular boy veriyordu. Abartılı, trajikomik, alaycı, acımasız, üzerlerinde oynanmış hoyrat cümlelerden oluşmuştu. Gerçeküstü insanların doluştuğu hayallerle doluydu.

Bütün öteki kitaplarımın tam tersiydi.

Ben yalınlıktan, kuruluktan, ayrıntının kesinliğinden hoşlanırım. Doğal eğilimim eklemekten değil, ayıklamaktan yanadır.

Her şarkıcının bir ses rengi olduğu gibi her yazarın da doğal bir üslubu olduğuna inanırım. Asıl üslup

[1] Elektronik divan. (Çev.)

bir parmak izi gibidir, son derece özgündür. Dokunduğum her şeyde kendi izimi bırakırım. Ama elime bir eldiven geçirirsem her şey bambaşka olur. O zaman eldivenin, onun dokumasının ya da kumaşının izi kalır geriye.

Eldiven kimi insanın bir süre sonra edinmeye karar verdiği üsluptur.

Bir üslup edinmek için pek çok neden vardır. Eğlence olsun diye, sıkıntıdan, şaşırtmak ya da hayran bırakmak için, başka türlü sahip olunamayan bir orijinallik kazanmak ya da salt deneyimin anlatmaya yetmediği bir öyküyü anlatabilmenin tek yolu o olduğu için olabilir.

Aklı Bir Karış Havada'yı zorunlu bir hareketsizlik dönemimde, geçirdiğim bir ameliyat sonrasında yazdım. Birkaç hafta yatakta kalacağımı sanmıştım, oysa aylar boyu yerimden kımıldayamadım.

Hareketsizlik bana göre en berbat durumdur. Bir yerde oturmaya en çok bir-bir buçuk saat katlanabilirim. Bu süreden sonra bacaklarım atmaya başlar, yağmurlu bir günde eve kapanmış köpek gibi içimi çekerim. Mutsuzluğum her dakika biraz daha büyür ve dikkatimi hiçbir şeye toplayamam.

Bu nedenle asla kongrelere gidemem, filmlerin büyük bir bölümünü izleyemem ya da daha doğrusu yalnızca birinci yarıyı görebilirim. Anlayacağınız benim için mutluluk hareket etmek demektir, hareket edememek ise huzursuzluk ve mutsuzluk.

Bütün bir yaz mevsimini hareket edemeden geçirmenin bende ne gibi etkiler yarattığı herhalde kolayca tahmin edilebilir! Öfkem tepemdeydi, hava sıcaktı ve uyku düzenim altüst olmuştu. Bir noktaya kadar kitap okuyabiliyordum; çok fazla tatlı yiyen biri gibi, bir süre sonra okumaktan midem bulanıyordu. Sıkıntım içimi kemirirken, bisiklete binmek, yüzmek, yürüyüş yapmak istiyordum ve aklıma başka bir şey gelmiyordu. Sonunda belki bir kitap yazarsam oyalanabileceği-

düşündüm. Zamanı olabildiğince hızlı geçirmek, eğlenmek, şu son günlerde zihnimden geçenleri bir araya toplamak istiyordum.

Aklı Bir Karış Havada işte böyle ortaya çıktı; bazen eski Olivetti daktilomda, bazen elle yazıyordum; kâğıtlar yatağın üstünde, koltuğun altında uçuşuyordu. Bense oyun oynarmışçasına eğleniyordum.

Normal koşullarda çalışırken bir işyerindeymişim gibi belirli saatlere sadık kalarak, sabah ve öğleden sonraları yazarım ama o günlerde olağanüstü bir ritim tutturmuştum. İki saat yazıyor, iki saat uyuyordum ve bu bütün gece ve bütün gün böyle sürüp gidiyordu. Belki de bu nedenle kitabım bunca gerçeküstü şeyle dolup taştı!

Yazarken sık sık kendi kendime güldüğümü fark ediyordum; zorunlu hareketsizlik bana sözcükler ve durumlarla dolu bir nehir taşıyordu. Birini yazıyordum, ardından beşi daha geliyordu. Ruben'in tersliklerle dolu serüvenleri beni eğlendiriyor, kâğıtlar masanın üstündeki dosyada birikiyordu. Bu arada haftalar geçiyor, ben hareketsiz kalmayı aklıma takmıyor ya da daha az takıyordum. Sonunda yeni baştan yürüyebildiğimde geçen zamanı fark etmemiştim.

Şimdi elimde o âna dek yazdıklarımdan çok değişik, tuhaf bir kitap vardı. Bana bir tür iyimserlik de aşılıyordu bu kitap. İçimden bir ses eninde sonunda bir yayıncı bulacağımı söylüyordu. Bundan önceki iki kitabım kesin olarak reddedilmişti ama bunu anlayabilirdim çünkü onlar donuk, ciddi, merhametsiz metinlerdi. Yayıncıların söylediğine göre kimse böyle şeyler okumak istemezdi. Ama bu bambaşkaydı! Hayal ve eğlence doluydu. Pastacının karısı Margy'ye bayılmayacak okur düşünemiyordum! Aynı şekilde arkeo-pilot ve sonsuza dek bir gizem olarak kalacak o ilk sözcüğün aranması nasıl büyüleyiciydi! Pek iyimserdim.

Ama bu iyimserliğim çok kısa sürdü. Bana sonsuzmuş gibi gelen aylar süresince bekledikten sonra bu kitabım da pek çok yayıncı tarafından reddedildi. Bu retler minicik bir aralık bile bırakmadan sımsıkı kapanan kapılardı.

Yazmaya başladığımdan bu yana ilk kez çöküntüye uğramıştım.

İşte o zaman benimkinin gerçek bir yetenek değil yalnızca heves olduğunu düşünmeye başladım. Belki de geçirdiğim önemsiz bir buhran beni yazmaya yöneltmişti. Bu sanrı on yıl sürmüştü ama artık sona ermişti. Sorumluluklardan kaçmak için kestirme bir yoldan başka bir şey değildi bu bulduğum. Çevremdekiler, "Boş ver," diyorlardı ve ben de sonunda her şeyi bir yana bırakmaya karar verdim. *La dormeuse électronique* benim son kitabım olacaktı. Niteliksiz romanlar yazmak için zaman ve enerji harcamayacaktım.

Böylece bambaşka bir yaşam tarzı tasarlamaya başladım. Şaha kalkmış seksenli yıllar yaşanıyordu ve ben ne yaşam biçimime karar verebiliyordum ne de yaşayacağım yere. Kariyer yapmak ilgimi çekmiyordu, her türlü iktidardan ve bunu elde etmek için savaşmaktan nefret ediyordum, maddesel konulara karşı bütünüyle ilgisizdim, sanatın yeni büründüğü şekle ve güneşte bir yer fethetmeye saflık derecesinde uzaktım.

O efsanevi memuriyetlerden birini kapıp yerimi sağlama almaya niyetlendim ama onda da şansım yaver gitmedi. Böyle sürerse sosyal olarak çöküntüye sürükleneceğimi biliyordum çünkü yıllar gelip geçiyordu ve ben henüz bir şey koymamıştım ortaya, başka birisi de bunu benim için yapacak değildi.

Birkaç küçük işi yoluna koyduktan sonra çekip gitmeye karar verdim; sahip olduğum tek diploma ilkokul öğretmenliği diplomasıydı ve dünyanın kaybolmuş herhangi bir noktasında bulunan çocuklara okumayı ve hesap yapmayı öğretebilirdim. Yalın, önemli, onurlu bu iş, içinde bulunmadığım ve asla bir yer bula-

mayacağım çıldırmış dünyanın gürültülerinden uzakta yapılabilirdi.

Bu kararı almak bana ummadığım bir huzur verdi. Kapılardan biri kapanıyorsa, bir başkasını aramak gerekliydi. Bu anlaması o kadar da zor bir şey değildi aslında.

Ama öyle görünüyordu ki, huzur benim yaşamımın sürgit özelliklerinden biri olamayacaktı!

Kendimi böylesine rahatlattığım bir dönemde, bir süre radyoda birlikte çalışmış olduğum Triesteli bir arkadaşım bana kitabımı Cesare de Michelis'e göndermemi öğütledi.

Gerçekten de Marsilio Yayınevi yazmaya yeni başlayanlar için bir dizi oluşturuyordu. Birkaç kitap çıkarmışlardı bile ve ben neden bunu denemiyordum? Belki de doğru adres orasıydı.

Öyle de yaptım. Zihnimde eski yaşantıma ilişkin son adımı atıyordum ve boş heveslerle geçen yıllarıma bir tür elveda sunuyordum. O günün gerçekte bir dönüm noktası olacağını hiç tahmin etmemiştim.

Cesare kitabıma âşık oldu; kitap yayınlandıktan sonra çok iyi eleştiriler aldı, önemli ödüller kazandı ve gelip geçici bir heves olarak nitelediğim şeyin gerçekten de yetenek olduğunu anladım.

Aklı Bir Karış Havada'dan sonra üslup eldivenlerimi çıkarttım ve doğal ölçülülüğüme döndüm. Sözcük ve hayal oyunları benim için bir geçiş dönemiydi ve bu yolda ilerlemeyi hiç düşünmüyordum.

Çocuklar için kitaplar yazarken hayal gücüme ve sözcük oyunlarına başvururum. Bu karakterimin yadsımadığım önemli bir yönü olduğu için onu boğmaya kalkışmam ve belki de günün birinde yeterince yaşlı olabilirsem, bunu büyüklerin dünyasından ayrılmak için de kullanacağım. Ama şimdilik bunu yapmaya niyetim yok.

Başkalarını şaşırtmak ilgimi çekmez, farklı türden şaşırtmacaların peşindeyim ben.

Bir anlamda *Aklı Bir Karış Havada*'nın edebiyata, benim edebiyatı anlama yöntemime elveda demek olduğunu söyleyebilirim. Bunu anlamak için daha gerilere, bir erkek arkadaşımın bana edebiyat tutkusunu bulaştırdığı yirmili yaşlarıma bir sıçrama yapmak zorundayız.

Çocukluğumda kitap okumaktan hiç hoşlanmazdım, okulun önerdiği kitapları okumak gerçek birer işkenceye dönüşürdü. Tüm dikkatimi spora ve doğabilimlerine vermiştim. Tarihleri, adları, bitki ve böcek adlarını anımsamak konusunda müthiş bir belleğim vardı –hâlâ da vardır–. Son dört olimpiyatın 'kızak' şampiyonlarının adlarını, yaşadıkları yeri ve ana babalarının adlarını ezbere biliyordum. Maden ve kuşbilimi konusunda hazırlanmış atlasların tümünü, bütün dünyanın köpek cinslerini aklımda tutuyordum. Gelecekte ulusal takımla en azından bir olimpiyata katılmayı ya da köpek eğitmeni olmayı umuyordum.

İlgimi çeken konularda bilgi edinmemi sağlayacak kitaplar okumaya bayılıyordum: Rehberler, ansiklopediler ve bu tür kitaplar elimin altındaydı. Onun dışında kalan kitaplar ise bana zaman yitirtecek şeyler gibi görünüyordu.

Beni romanlar dünyasıyla tanıştıran, yaşça büyük, Güney Amerikalı biriydi ve yıllardır yazmaktaydı. Bitkin düşene kadar çene çalmaya bayılırdık. O uzun ve heyecanlı söyleşilerimizden olağandışı bir şeyler doğmakta olduğunu sezmiştim. O ânı kesin olarak anımsıyorum.

Gecenin geç saatiydi ve eve dönmek için ıssız bir yolda otobüs bekliyorduk. Kuzey rüzgârı esiyordu, hava soğuktu; dirseklerimizi bir otomobile dayamış, konuşuyorduk.

Aslında kullanılmaktan yıpranmış olan sözcüklerin gerektiğinde ustura kadar keskin, taş kadar ağır, meşale kadar aydınlık olabileceğini ansızın kavramış-

tım. Sözcükler, söylenemez olana yaklaşabilir, çevresini sarabilir, limana giren gemilere yol gösteren römorkörler gibi onlarla birlikte yüzebilirlerdi.

On yıl boyunca edebiyata müthiş bir tutkuyla sarıldım; otobüste, parklarda, kütüphanelerde, postanede sıra beklerken, süpermarkete giderken hep okuyordum. Rastlantısal biçimde okuyordum; semtin kütüphanesine gidiyor, kitapları adlarına ya da kapaklarına bakarak seçiyor, en çok ilgimi çekeni yakalamaya uğraşıyordum.

O yıllara, kitaplara boğularak geçirdiğim saatlere ilişkin harika anılarım var. Bir gün Petersburg'da, ertesi hafta Japonya'da Güneş Kral'ın sarayında oluyordum. İmparatorun sarayının o görkemli salonlarından çıkıyor, Cosette ile birlikte Paris'in yoksul evlerine gidiyordum; bu böyle sürüyor, dünyalar, kahramanlar, olay örgüleri ve yazgılar beni kendimden geçiriyordu. Bu edebiyat ateşi otuzlu yaşlarıma, yani *Aklı Bir Karış Havada*'yı yazdığım günlere dek sürdü.

Aklı Bir Karış Havada, edebiyata, hayalin ve düşün gücüne bir armağandır. Beni bütün ötekilerden daha çok etkileyen ve bana üslup kazandıran Orta Avrupa yazarlarına, Kafka'ya, Hrabal'a, Bruno Schulz'a, Singer'e; en çok sevdiğim, kültürel formasyon ve kalıtımsal olarak kendime en yakın bulduğum yazarlara da bir armağandır bu kitap. Ruben, *Amerika*'da adı geçen Karl Rossman'ın yeğeni, *İngiltere Kralına Hizmet Ettim*'in kahramanının kuzenidir. Eğlence düşkünü, dağınık Schlemihl, yaşamın derinliğini fark edemeyen büyük insanların gerçekliğinde şaşkın ve ne yapacağını bilemez biçimde dolaşır.

Ruben, karakterimin yıllar içinde kazandığım bilgelikle oldukça iyi gizlemeyi öğrendiğim, ama her zaman benimle olan, yanlış taraftan inmeme, merdiven çıkışı sanarak tuvalet kapılarını açmama, önemli davetlerde ev sahibi sanarak evin hizmetçisiyle tatlı bir sohbet tutturmama yol açan o yönünü de yansıtır. Ruben benim beceriksizliğim, dünyayı maddesel anlamda

çıkar sağlayacak bir yer olarak görme konusundaki yeteneksizliğimdir.

Ruben'i okyanus üzerindeki uçakta bıraktıktan sonra kendi sözcüklerime döndüm. Benim taş, mızrak, meşale sözcüklerime. Mecaz, nakış, varoluşun aksesuarı olarak görünen edebiyatı terk ettim ve yaşamın içine balıklama daldım.

Burgu-sözcükler, hançer-sözcükler, avımı yakalamak için kement-sözcüklerle başlangıçtan beri var olan o kâşif, avcı, jeolog damgama döndüm; her insanın yüreğinde bir gizem olduğuna inandığı için kalabalıklardan sıyrılmaya, okyanusların derinliklerine dalmaya meraklı kişi olup çıktım. Bu gizem aranıp bulunmalı, gündelik sıradanlıkların altından kazınarak çekilip çıkartılmalıydı.

İnanılanın tam tersine olağanüstünü anlatmaktansa, sıradan olanı dillendirmek, binlerce başkasıyla aynı olan bir yaşama inebilmek ve onu aydınlatabilmek daha zordur.

Bunu yapabilmek için acıyı benimsemek konusunda müthiş bir yetenek gereklidir. Yaşamın, yetersizliğin, karmaşanın acısı, yolun, bitirilemeyen araştırmanın acısıdır bu.

Ben de böylece 'dünya gibi yarısı aydınlık, yarısı karanlık' mekânı, yani insanın yüreğini keşfetmeye inebilmek için edebiyatın mecazi uçuşlarını terk ettim.

Tek Ses İçin, Yüreğinin Götürdüğü Yere Git, Anima Mundi tam da bu nedenle, ışığı ve gölgeyi, gölgenin ışığın yerini çalışını, ışığın gölge karşısındaki zaferini anlatır.

Bana hayal etmesi bile olanaksız yorgunluklar tattıran, 'teknik', psikolojik, fiziksel yorgunluklar, yalınlık yorgunlukları, acı çekme yorgunlukları yaşadım; aşağıya inmek, hep daha aşağıya, çapasız, ışıksız, güvenlik tedbirleri olmaksızın hep daha derinlere inebilmek için didindim.

Bu kitaplardan her biri beni neredeyse öldürdü, her biri yeniden doğmama yol açtı. Bir keresinde sü-

permarkette *Anima Mundi*'yi okumayı henüz bitirmiş bir hanımla tanıştım. Birlikte sandıktan domates seçerken bana şunu sordu: "Peki ama siz bunca acıyı nasıl göğüslüyorsunuz? Okumaya katlanmak bile neredeyse olanaksız geliyor!"

Adını bile bilmediğim o hanıma minnet duydum, minnet duydum çünkü son derece önemli bir şeyin farkına varmıştı: Gezinti değil gerçeklik yürüyüşü olan yazma eyleminin yüksek mi yüksek bir bedeli olduğunu anlamıştı. Bu bedel yıllar geçtikçe tam anlamıyla yıpratıyordu kişiyi.

Yol daha dik, daha dar, daha engebeli olmaya başlıyordu ama artık durmak olanaksızdı ve üstelik ilerleme gücüm de giderek azalıyordu. Yürek yorulmuştu, zihin bir konuya dikkatini toplamakta zorluk çekiyordu ama bu arada herkes ısrarla şunu soruyordu: "Bir sonraki kitabınızı ne zaman yazacaksınız? Konusu ne olacak?" Sanki yazmak hedefi bilinen, bileti önceden alınabilen bir yolculuktu!

Bir daha ne zaman yazacağımı, yazıp yazmayacağımı, hatta ne yazacağımı hiçbir zaman önceden bilemem. Bunu bilebilmek sıkıntıdan patlamak anlamına gelir ve sıkıntı yazmanın en büyük düşmanlarından biridir. Yazının ve elbette edebiyatın. Giderek daha yorgun düştüğümü, yazmakta daha fazla zorlandığımı biliyorum. Artık yazmanın bir buhranı atlatmaya yaramadığını, bir yeteneği sergilemediğini biliyorum; onun gerçeklik yönünde uzanan uzun ve engebeli bir yol olduğunun bilincindeyim.

Yazıda bir armağan ve gizem, bunun yanı sıra bu armağanı ve gizemi paylaşma duygusu da vardır. Yürüye yürüye insan yararsız olan her şeyi arkasında bırakır. Başlangıçta biraz ürker ama ilerledikçe bu ürkeklik coşkulu bir hafifliğe dönüşür.

Taş sözcükler, ustura sözcükler, meşale sözcükler.

Gözle görünmeyen ama yeterince sağlam bir iplik bütün kitaplarımı birbirine bağlamaktadır. Her kah-

raman içinde bir öncekinden parçacıklar barındırır ve ileriye doğru bir adım daha atar.

"Bir zamanlar," der Ruben *Aklı Bir Karış Havada*'da, "dingin ve aydınlık bir gecede, ilk sözcüğün bir talep olmaksızın yeryüzüne gönderildiği saniyede, bir an için durup gözlerini gökyüzüne diken herkes, bütün yolcular, bütün denizciler, akıllarını yitirebilirlerdi. Onlar ve onların yanı sıra çözülmüş her esrarın arkasında çözülecek başka bir esrar olduğunu anlayan herkes delirebilirdi. Hiçbir şeyin açıklamasının olmadığı düşüncesi gelişmeye başladığı anda, her şeyin bir duygudan ibaret olduğu düşüncesi oluşmasa, yumulu gözlerle, akrobatlara özgü hafiflikle ve dikkatle bunca kısa zamanda hareket etmeye izin verenin dünyanın dibinden gelen bu ses olduğunu insanlar bilmese, dünya büyük bir karmaşaya girerdi."

Tek Ses İçin'in yaşlı hanımefendisi genç ziyaretçisine şöyle der: "Uyuyakalmadan önce asi Giona'yı düşündüm. Onu yutmuş olan Leviathan beni de yutmuştu. Doğduğumdan beri orada, plankton kırıntıları arasında asılı duruyordum. Hem denizin derinliklerinde dolaşıyor hem de kör ve hareketli bir iribaş gibi içinde dalgalanıyordum. Lanetler okuyarak, çırpınarak duruyordum orada... Kendimi buna öylesine kaptırmıştım ki, canavarın arada sırada suyun yüzeyine çıktığını, balıkları yutmak için ağzını kocaman açtığını fark etmemiştim. Balıkları yerken hava da yutuyordu. İşte o zaman ışık bir kılıç gibi içeriye uzanıyor, boğazını, gırtlağını, nefes borusunu aydınlatıyordu. Biraz daha dikkatli olsaydım, onu görebilseydim beni de aydınlatacaktı."

Işığa böylesine yavaş yavaş yaklaşma *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*'in büyükannesinde de görülür. "Tanrı'nın krallığı içinizdedir, anımsıyor musun? Bu cümle daha Aquila'da mutsuz bir gelinken etkilemişti beni. O zaman gözlerimi yumup, bakışlarımı içime kaydırdığımda hiçbir şey göremezdim. Peder Thomas'la karşılaştıktan sonra bir şeyler değişmişti, gene

bir şey göremiyordum ama bu artık mutlak bir körlük değildi, karanlığın dibinde bir ışıltı seziyordum, arada bir kısa sürelerle kendimi unutmayı başarıyordum. Bu minik, güçsüz bir ışıktı, küçücük bir alevdi. Söndürmek için şöyle bir üflemek yeterdi. Ama varlığı bana garip bir hafiflik veriyordu. Tattığım bu duygu mutluluk değil ama sevinçti. Keyif, coşku yoktu, kendimi daha bilge, daha yükselmiş hissetmiyordum. İçimde büyüyen yalnızca varlığıma ilişkin huzurlu bir bilinçti.

"Kırda kır, çınarın altında çınar, insanlar arasında insan."

Anima Mundi'nin Walter'ı da eziyetli bir arayışın sonunda yeni bir ufuk ile hesaplaşıyordu. Rahibe Irene ile uzun uzun konuştuktan sonra başarabiliyordu bunu: "Sevincin farklılığı üzerine söyledikleri o aylarda hep aklımı kurcaladı. Sabahları şafakla uyanmayı öğrenmiştim, her uyanışımda ruh halim yeni, farklı oluyordu. Kendimi neşeli hissediyordum. Bunun belli bir nedeni, bir açıklaması yoktu. En küçük şey bile gülümsetiyordu beni, bakışlarımda hayretten başka bir şey okunmuyordu. Sanki bir parçam genişliyor, farklı bir biçimde soluk alıyordu. Rahibe Irene'nin bana sözünü ettiği o ışık sızan minicik deliği sık sık düşünüyordum.

"Bir sabah bostanın toprağına diz çökmüş lahana ekerken ansızın sordum ona:

"'Neşe, Tanrı'nın lütfu mudur?'

"Çok yorgundu. Bana yanıt vermektense, onaylarcasına gözkapaklarını indirdi.

"Aptalca bir soru daha sordum: 'Neden?'

"O zaman bir kolunu kaldırdı; bakışlarımla, el hareketlerini izledim; tepemizde meyve dolu bir kestane ağacı vardı, daha yukarıda da gökyüzünün sessiz aydınlığı."

Susanna Tamaro
Orvieto, Temmuz 1999

Enrico'ya

1

Bunun olabileceğine kim inanırdı? Hiç kimse, gerçekten hiç kimse, hele ben asla! Yine de, karşımdaki aynada yansıyan benim göz hatlarım, diken diken kızıl saçlarım, çilli yanaklarımdı; etiyle kemiğiyle gördüğüm kendimden başkası değildi; bir tren vagonunun tuvaletine kapanmış olan ben!

Sırtı koyu, yanları kahverengimsi büyük bir kertenkeleye benzeyen tren, burnunu perondan çıkartıp dümdüz bozkırlar arasında ilerlemeye başlayalı beri, bir kâğıt ve insani atıklar bataklığının üzerinde dengemi korumaya çalışarak, tuvalete kapanmıştım. Oradaydım ve ilk andan başlayarak yatağımın sıcak battaniyeleri arasında değil de şu tuvalete kapalı olduğuma kendimi inandırmak için sürekli yanağımı ya da bacağımı çimdikleyerek lavabonun önünde ayakta duruyordum.

O tuhaf yerde dikilmemin nedeni herhangi bir uyuşukluk saplantısı ya da bağırsak kıvrımlarımdaki sıkışıklık değildi; tüm polis örgütü izlerimi kovalayarak peşime düşmüş olduğu için oraya kapanmıştım. Kaçıyordum, öykünün en inanılmaz olan yanı buydu ve aynadan yansıyan görüntüme kendim de zor inanıyordum.

Bu duygum gözü pek ve yürekli oluşumdan kaynaklanmıyordu çünkü parmağını bir kez şaklatınca

göksel gezegenlerin yönünü değiştirebilen bir tip değildim ve üstelik içimde onur denen duygunun kırıntısı bile kök salmamıştı. Hayır, buna inanamıyordum çünkü doğduğum andan başlayarak benimkinin çok sakin bir yaşam olacağına karar vermiştim; en gerçek anlamıyla sakin bir yaşantıdan söz ediyorum. Sonraki on beş yıl boyunca asla yanlış bir adım atmadan, insanlar arasında temkinli ve düşünceli hareketlerle dolaşıp durmuştum.

Aslında doğruyu söylemek gerekirse, ilk andan başlayarak böyle davranmamıştım. Birinci saniyede gözlerimi koskocaman açmış, nereye geldiğimi, çevremde neler olup bittiğini anlamaya çalışmıştım; bakışlarımı merakla odanın içinde dolaştırırken, boğazımdan yabanıl bir çığlık kopmuş, tonu yükseldikçe yükselmişti!

Neden öyle bağırdığımı bilmiyorum. Bilmiyorum ama ağzımı kocaman açtığımda tüm bedenimde bir ürperti dolaşmıştı ve hemen ya da neredeyse hemen, bunun üşümekten değil, utanmaktan olduğunu anlamıştım; bu utanç verici bir dehşetti çünkü dokuz ay sessiz ve sakin bekledikten sonra ansızın ve hiç anlamı yokken yakışıksız bir davranışta bulunmuş, can düşmanlarının kovaladığı bir domuz gibi haykırmıştım.

Bu utanç verici duruma kendi irademle düşmediğim gibi, bir dakika içinde tir tir titreyip, olgun bir patlıcan gibi mosmor kesilmem de, ayrıca utanç vericiydi. Her neyse işte; böyle düşünüp dururken birden durumun saçmalığını anlayınca yumruklarımı şakaklarıma dayayarak bu beklenmedik ve pek hoşa gitmeyen çığlığımın olası nedeni üzerinde kendi kendimi sorgulamaya başladım.

İlk olarak acaba karnım mı ağrıyor, bacağım mı sızlıyor, diye düşündüm, ama utancımı saymazsak kendimi pek iyi hissettiğimi anlayınca bu kez de

acaba sincaplar ve kokarcalar da bu biçimde mi doğuyorlar, kaplumbağalar ve timsahlar yumurtalarının kabuklarını böyle mi kırıyorlar ya da iribaşlar zarsı yumurta keseleri eriyince ırmaklara böyle mi dalıyorlar, diye kafa yordum.

Ve tam başka hiçbir yaratığın dünyaya böyle yakışıksız biçimde gelmediğini, böylesine gürültü koparmanın bana, yalnızca bana özgü bir utanç olduğunu anladığım an, dünya altüst oldu, sümüklerim burnumdan gözlerime aktı, sanki kör oldum ve bir kez daha küçük dilimi ve ses tellerimi parçalarcasına bir domuz gibi bağırmaya başladım.

Sonra aşık kemiğinden tutulmuş, mezbahada kan dökmeden asılmış bir hayvancık gibi odanın ortasında tepetaklak sallanırken, çığlığımın sevinçli gülüşlere karıştığını duydum ve sümüğümün arasından üç ya da dört kişinin birbirlerine bakarak ve gülümseyerek ellerini çırptıklarını gördüm.

Neden öyle davrandıklarını bilmiyorum; belki tiyatrodalar da oyun sona erdi ya da sinemada komik bir film izliyorlar gibi bir duyguya kapılmışlardır. Bunu bilmiyordum ve pek umurumda da değildi çünkü tam o anda kendi kendimle bir anlaşma yapmakla uğraşıyordum. Bunun benim ilk ve son çığlığım olmasına karar vermiştim; bir daha ömrüm boyunca böyle anlamsız bir davranışta bulunmayacaktım ve gelecekte yol almam gerekirse özenli ve temkinli adımlarla yürüyecektim; konuşmam gerekirse hastane koridorlarında, mezarlıklarda konuşulduğu gibi, yani fısıldayarak konuşacaktım.

Dünyadaki üçüncü ânımda bütün bunlara karar vermiştim bile. İkinci ânımda, hatta daha önce, ben nedenini bilmeden deliler gibi ağlarken, çevremdeki şen şakrak insanların alkış tutmalarıyla yaşanan bu anlaşılmaz şamatadan kurtulmamın tek çaresinin sakin, gerçekten sakin bir yaşam sürdürmek ol-

duğunu anlamıştım. O sevimsiz sabahı izleyen yıllar kendi kendimle yaptığını anlaşmamı hiç bozmadan aktı gitti. Bunda benim inatçılığımın yanı sıra annemin yüzümün neye benzediğini bile göremeden ölmesi ve anneannem ve onun annesi, yani benim büyük anneannemle büyük bir villaya taşınmamın da büyük etkisi oldu.

Daha o zamanlar bile kulakları pek iyi duymayan, gözleri pek iyi görmeyen iki kadının sonraki yıllarda körlükleri ve sağırlıkları o derece arttı ki, oturdukları odadan geçecek olsam, beni oraya yanlışlıkla girmiş bir hayvan sanıyorlar ve ellerini çırpıp, yüksek sesle bağırıyorlardı: "Defol, defol, kışt kışt..." Yalnızca belli belirsiz bir tıkırtı ya da gölge sanıldığım için bütün o yılları hayaller kurarak, yani bahçenin otları arasında ya sırtüstü ya da yüzüstü uzanarak geçirdim.

Bu biçimde yaşamakta, bedenimi toprağa uydurmakta hiç zorlanmadım çünkü daha dördüncü günde, ıhlamurlarla kameriye arasında uzanan toprakta öyle harika bir kalıp çıkartmıştım ki, sabah uyanır uyanmaz, gözlerimi bile açmadan yerdeki çukuruma uzanıyor, dirseklerimi dirsek boşluğuna, ensemi kendi tümseğine, popomu ve topuklarımı popo ve topuk boşluğuna yerleştiriveriyordum.

Genellikle bedenimin ağırlık merkezinden gurultular yükselmeye başlayıp da, öğle ya da akşam yemeği saati geldiğini anlayıncaya kadar bu şekilde yatıyordum.

O zaman yavaş ve dengeli hareketlerle çukurumdan kalkıyor, şimşirlerle böğürtlenler arasından sürünerek karnımı doyurmak için villaya gidiyordum.

Hepsi birbirine benzeyen o günlerde yaşanan tek değişiklik, bahçıvanın uğraması ya da iyi havalarda ıhlamur ağacının gölgesine oturan anneanne-

lerin tekdüze ve yüksek sesleriyle ölülerin kayıt edildiği defterleri okumalarıydı.

Yazları, göklerden yıldızlar yağmaya başlayınca anneanneler hayatta kalmış tüm arkadaşlarını bahçeye çağırırlar ve doğmakta olan güneş gecenin karanlığını delene dek, ya avaz avaz konuşarak ya da uzun uzun susarak ağaçların altında otururlardı.

Gene bu davetlerin birinde, toprağımdaki özel yatağımın serinliğine uzanmış onların konuşmalarını dinlerken ailemin tarihini ve buna bağlı olarak da benim ve alınyazımın öyküsünü öğrendim.

Tarih dediğim bütün bir tarih değildi elbette, yalnızca büyük anneannemin kocasıyla başlayan bir öyküydü. Bu adam henüz genç bir delikanlıyken yanında erkek kardeşi, elinde iki bavuluyla bizimkine oranla daha doğuda bulunan bir kentten, kentimize gelmiş. Erkek kardeşi iki bavuldan taranmış yün dolu olanı alarak, her şeyin yaşanabileceği ülkeye, yani Amerika'ya doğru uzaklaştıysa da o, sabunlar ve merhemlerle dolu bavulu seçerek bu minik kıyı kentinde kalmaya karar vermiş.

Derken aklına bir fikir gelmiş, bavulundaki sabunlarını eritmeye, başka malzemelerle karıştırmaya başlamış ve kısa sürede tuhaf bir sıvı elde etmiş; yapıştırıcıya ya da muma benzeyen bu sıvı gemilerin dışına sürüldüğüne yosunların ve asalak hayvanların yapışmasını önlüyormuş.

Kısacık sürede eriyen bu sabunlar tüm ailemin bütün servetini yaratmış ve bu servet öyle büyümüş ki daha on yıl geçmeden tüm dünyada bu tuhaf boyanın sürülmediği gemi kalmamış.

Ne var ki, hızla serpilirken donla ya da sert toprakla karşılaşan fidanlar gibi bu büyük servet de ansızın olduğu yerde büzülmeye, kurumaya başlamış.

Her şey bir ilkbaharda olup bitmiş. Yıllar boyunca tüm gemileri köpek sakalı denen yosunlardan, midyelerden, yumuşakçalardan uzak tutmayı başaran bu iğrenç cila, ansızın ve hiç anlaşılmaz bir biçimde bütün bu hayvanları kendine doğru çekmeye başlamış.

Birdenbire balözüne dönüşen bu karışımın çekimine ilk kapılanlar yeşil yosunlar ve şeytanmineareleri olmuş, sonra denizin derinliklerinde kulaktan kulağa yayılan haberle midyeler ve köpek sakalları da onlara katılmış, elbette engelbalıkları, camgözler, levrekler, karagözler de geri kalmamışlar; sonunda tüm balıklar ve karındanbacaklılar gemilerin sarılmadık yanını bırakmayınca suyun altında taşıdıkları bu balık yükü nedeniyle deniz taşıtları önce yalpalamaya, sonra da rotalarından çıkmaya başlamışlar. Rotalarını şaşırıyorlarmış çünkü minicik ağızlarıyla geminin altına demirleyen balıklar da yüzgeçlerini ve kuyruklarını sallayarak gemiyi canları nereye isterse oraya sürüklüyorlarmış.

Bu nedenle tropik bölgelere gitmek üzere yola çıkan gemiler kendilerini Antarktika yakınlarında buluyorlar, Grönland'a balina avlamaya giden gemiler zıpkınları ve buz kırıcılarıyla Karayipler'de gezinip duruyorlarmış. Şans eseri geminin biri limana varıp, kıyıya çekilince, o âna dek akılları karıştıran konu, gün ışığına kavuşmuş: O yapışkan cila, gemileri yolundan döndüren bu yaratıkları kendine çekmişmiş.

Elbette söylemeye gerek yok, denizlerde başıboş dolaşmakta olan tüm gemiler karaya çekilip tersanelere alınmışlar. Üstlerindeki bu iğrenç boya iyice kazınmış ve başka bir boya sürülmüş. Doğal olarak ailenin gelir kaynağı kesilince paralar suyunu çekmeye başlamış.

Öykü burada bitse, hüzünlü bir sonla anılırdı. Oysa bunlar olup biterken, Amerika'ya gitmiş olan Isacco Amca, dikkatli adımlar atarak yünlerini iyi değerlendirmiş ve o da büyük bir servet kazanmış. Sonunda büyük bir yorgan ve şilte imparatorluğunun hükümdarı olmuş, kendine bir aile kuramadığından ve pek cömert bir insan olduğundan Avrupa'da kalmış olan akrabalarına yardım elini uzatmış.

İyice yaşlanmış bile olsa benim bakımımla ve anneannelerle ilgilenen oydu; ve gene o gece öğrendiğime göre ailenin tek torunu ben olduğum için doğduğum an hazırladığı bir belgeyle büyük mirasının tek sahibi olarak beni seçmişti.

Böylece, yıldızların yağdığı o gece, yaşamımın parlak bir güneş altında uzanan dümdüz bir kır yoluna benzeyeceğini ve bu yolu aşmanın çocuk oyunu kadar kolay olacağını anlamıştım.

Bu hoş keşfimi izleyen aylarda ve aklımı kurcalayan hiçbir sorunum kalmayan günlerde toprak döşeğimde yatarken tuhaf bir gerçekliğin farkına varmıştım: En ağırından en hafifine dek her şey, sanki dayanılmaz bir çağrıya uyarak yukarıdan aşağıya doğru düşüyorlardı.

Bu, o yaza dek pek ilgimi çekmemiş bir olaydı; hiç mi hiç ilgimi çekmemişti çünkü iki türlü düşüş vardı. Sönük nesneler kimi zaman yavaş yavaş, kimi zaman çabucak ama her zaman toprağı boyluyorlardı; yıldızlar gibi ışıklı nesneler ise kayıyorlar, ama asla bir yere varmadan düşüp gidiyorlardı.

İlk başlarda gözlerimin bana şaka yaptığını sanmıştım ama sonra geceler boyunca gökkubbede alevli püsküller gibi kayan yıldızları izleyince bunun görmeyle ilgili bir hayal olmadığını, yıldızların kayıp kayıp, hiçliğin içine düşüp yok olduklarını anlamıştım.

O zaman içimi bir öfke kaplamıştı; doğanın bir yasası vardı ve ben de bir düşüş hareketiyle uzayın en yüksek noktasından en alçak noktaya yuvarlanan nesneleri incelemeye başladım.

Toprakta oluşmuş çukur döşeğime uzanıp, kuştüylerinin, yaprakların, meşe palamutlarının ve dolu tanelerinin hareketlerini, tatlı yağmurun, kısa ama şiddetli sağanağın, yuvasından zamansız çıkan kuş yavrularının, hepsinin düşüşünü, ne kadar sürdüğünü, benzerliklerini ve farklarını incelemeye koyuldum.

İşte böyle böyle aylar geçti ve ben bir sonuca vardım: Yıldızların dışında her şey bir an önce yere, kendinden aşağıda olana varmak için müthiş bir arzu duyuyordu ve bu inatçı isteğin nedeni bedenlerine bağlı incecik bir kurşun teldi.

Bu düşüncemi temel alarak yasayı bozma olasılığı olup olmadığını keşfetmek için havanın en serin, basıncın en düşük olduğu saatlerde bahçede dolaşıp elime ne geçerse havaya fırlatmaya başladım. Avuçlar dolusu toprağı, taşı havaya attım, dalları ve yaprakları, neşeyle hoplaya zıplaya ayakkabılarımı birbiri ardına gökyüzüne fırlattım; birkaç ay boyunca bu deneyleri tekrarladım, ama tekdüzelikle yere düşüyorlardı. Sonunda canım sıkıldı.

Bir sonuca ulaşabilmek için tek tip bir atış yapmam ve bunun da en mükemmeli olması gerektiğini düşündüm ve sonunda cirit atmaya karar verdim. İlk fırlatışlarım başarısız oldu; ciritim tek bir doğru çizgi çizemeden yılan gibi çimenlerin arasına uzanıveriyordu. Sonra, her bir kasın hareketini, ciriti en uzağa ve en yükseğe atabilmek için parmaklarımı ne zaman açmam gerektiğini inceleyerek tekniğimi mükemmelleştirirken adımlarımın, sıçrayışlarımın birbirini izleyişini, omzumun ve kolumun ani işleyişini teker teker gözden geçirdim.

Bu günlük alıştırmalar sonucunda ciritim yol çizgisini değiştirmeye, dümdüz gidip yere serilmektense havada parabolik bir eğri çizmeye başladı, hatta birkaç kere öyle yükseldi ki, ciritimin ağırlığına kapılıp geri gelmektense, bulutlardan daha öteye uzanacağını, sonra güneş ve yıldızlar yönünde görünmez olacağını sandım.

Demek ki deneyimimi bir sonuca ulaştırmama az kalmıştı; en azından bir kereliğine kurşun iplik kuralını alt edecektim ama arzum dışındaki bazı nedenler yüzünden cirit atma çalışmalarım yarıda kesildi.

Arzum dışındaki bu nedenin bir adı ve yüzü vardı. Eğitimime bir bütünlük kazandırmak için villaya gelen öğretmenin adı Oskar'dı.

Topraktaki çukuruma uzanmış, ellerimi yanıma uzatmış olduğum ılık bir ilkbahar günü çıkagelen öğretmen yüksek bir sesle bağırıvermişti: "Oğlum, tembellik mi yapıyorsun yoksa?"

Canı dalaşmak isteyen postacılardan biri olduğunu sandığım için hiçbir şey duymamış gibi davranmıştım ve aynı tembellikle yüzüstü dönmüştüm ama tam derin bir uykuya dalacağım anda taşlardan ve topraklardan oluşan bir topak enseme inivermişti.

Bunun üzerine ısırmaya hazır bir yılan gibi doğruluverdim. Ona tek bir hakaret bile edemeden, tüm dişlerini gösteren bir gülümsemeyle elini uzatmış ve şöyle demişti: "Memnun oldum, ben Oskar, senin yeni öğretmeninim."

Ben bu tanışmadan hiç memnun olmadığım için onu yanıtlamayarak bir kez daha ani ve derin bir uykuya dalma numarası yaptım.

Sanki gemiyle kıyıdan ayrılarak denize açılıyormuşum gibi, çevredeki gürültüler benden yavaş yavaş uzaklaşmaya başlarken, çok büyük bir yanlışlı-

ğın söz konusu olduğunu, bu adamın başka bir evi ararken yanlışlıkla bizimkine girdiğini düşündüm.

Ne var ki yanlışlık yapan bendim: Ertesi sabah Oscar'ın ninelerimle tatlı tatlı çene çalarak çimenlerde yürüyüp benim çukuruma doğru yaklaştığını gördüğümde yanılanın ben olduğumdan kuşkum kalmadı; zaten birkaç dakika sonra tepeme dikilmiş bir önceki günkü sözleri koro halinde yinelemeye başlamışlardı.

O zaman, zaten eğitimli bir çocuk olduğumu göstermek için bedenimi çukurumdan çıkarmadan, bir kolumu havaya kaldırdım ve kibar bir ses tonuyla adımın Ruben olduğunu ve bu tanışmadan sevinç duyduğumu söyledim. Sözlerimi duyan ninelerim pek hoşnut bir edayla topuklarının üstünde döndüler ve villaya doğru yürümeye koyuldular; ben de gözlerini gözlerimin içine diken öğretmenimle baş başa kaldım.

Adamın kurşun renginde, patlak, sulu ve kirpiksiz gözleri vardı. Bir dakika boyunca hem güzel olmayan hem de ilginç bir şey sunmayan bu gözlere baktım, sonra da yüzüstü uzanıp uyumaya yeltendim.

Ne var ki uyku kırıntısının eşiğine bile varamadım çünkü adam ayakkabılarıyla hafifçe de olsa parmaklarımı ezmeye başlayınca gözlerimi açmak zorunda kaldım.

O zaman tepemde dikilen adamın bana uzattığı elini ve dişlek suratını yeniden gördüm; kendini böyle tanıtmaya çalıştığına göre doğuştan sağır olduğunu düşünerek yeniden çukurdan elimi uzattım ve daha yüksek bir sesle adımı yineledim.. ansızın toprak sarsılmaya başladı ve telaşla ayağa fırladım.

Bu yeni koşula ayak uyduran kanım başımdan ayaklarıma ve ayaklarımdan başıma çalkalanmaya başladığında beni çukurumdan çekip çıkartanın Os-

kar olduğunu fark edebildim; topraktan ayrıkotu kopartır gibi beni şiddetle yerimden söküvermişti.

Toprağa bulanmış ve sersemlemiş durumda karşısında dikilirken o elimi kendi elleri arasına almış, sertçe aşağı yukarı sallamaya başlamış ve bir solukta, "Memnun oldum, ben Oskar, senin yeni öğretmeninim," demişti. Sonra da uygar insanların böyle karşı karşıya durarak ve birbirlerinin ellerini sıkarak selamlaştıklarını eklemişti.

İşte tam o andan başlayarak benim sakin, gerçekten sakin yaşantım, tank altında kalmış bir bisküvi gibi paramparça, un ufak olmuştu.

O günden sonra yalnızca yatağımda, kefene sarılmış bir ölü gibi çarşaflara dolanarak uyumama izin verildi ve sabahları güneş doğmadan uyanmak, yıkanmak, taranmak, her gün değişik ve temiz giysiler giymek, belli saatlerde sofraya oturarak yemek yemek, yararlı beden hareketleri yapmak, koşuya çıkmak zorunda kaldım ve bütün bunlar yetmezmiş gibi bütün bir sabahı ve öğleden sonramı bahçede kameriyede, önümde bir kitap yığını, yanımda Oskar ile oturarak geçirmeye başladım.

İlk aylarda piramitlerin ne kadar sürede yapıldıklarını, pastadan her çocuğa kaç dilim düştüğünü, Ganj Nehri'nin nerede doğduğunu, anne kuşların neden cesur olduklarını, bir topun yuvarlanıp yuvarlanıp neden durduğunu öğrendim. Bu ve başka pek çok şeyi yüksek sesle söyleyen Oskar'dan sonra yineleyerek öğrendim ama akşamları bütün bu bilgiden ötürü mutlu ve rahat olacağıma, kafese kapatılmış bir hayvan gibi yatağımda dönüp duruyordum.

Kısa süre sonra derslerde durup dururken ya masada gezinen, ya da bir zambağın üzerine konan uçuçböceğine bakarak dalıp gidiyordum, ama Oskar hiç mi hiç dalgınlaşmıyordu; yırtıcı ve patlak gözle-

rini bana dikiyor, bir anlık sessizlikten sonra parmaklarını bir cımbız gibi kullanarak kolumu ya da bacağımı çimdikliyor, kulaklarımı büküp beni kendime getiriyordu.

Aylar geçip giderken, düşlerimde yüzyıllık bir ağaçken gövdemin kesilip yere devrildiğini, likenler ve yosunlar kaplı ölü bedenimde mantarların bittiğini ve kocaman karıncaların ordu gibi üzerimden yürüyüp geçtiklerini görmeye başladım. Dünyadaki her şeyin çevresinde dolaştığı hareketsiz bir şey olmuştum; kitaplar ve bu yaşantı yüzünden kilometrelerce kovalanan bir tavşan kadar yorgun düşmüştüm.

Dersler ya da arada sırada yapılan alıştırmalar sırasında içine düştüğüm dalgınlıkların yerini yavaş yavaş derin bir uyku hali aldı. At gibi ayakta ya da kendi kuyruğuna sarınan gelincik gibi uzanarak uyuyordum; böyle uyuyordum ama bu da pek uzun sürmüyordu çünkü Oskar hemen üzerime buz gibi su boca ediyor, beni sevimli yaşamasını becerememeyen şeyler dünyasına geri getiriyordu.

Kısa bir süre derslere ara veren Oskar geri geldiğinde beni kitaplarımın başında değil de, yeniden çukuruma uzanmış durumda buldu. Tek söz bile etmeden ortadan kayboldu ve az sonra içinde ağır bir şeyler olduğu anlaşılan el arabasını iterek geldi. Birkaç dakika sonra yoğun bir sıvı, bir kireç ırmağı önce bacaklarımı, sonra tüm bedenimi sarmaya başladı ve ben ensemden ayakkabılarıma kadar bu sıvının içine batıp kaldığımda arabada taşınan ağır şeyin ne olduğunu anladım.

Artık bir öğrenciden çok heykele benzesem de dersler her gün düzenli biçimde sürdü; eskisine göre tek fark Oskar'ın iki saatte bir, "Seni yorgun görüyorum..." demesi ve sonra yapmacık bir gülümse-

meyle istersem gidip çukuruma yatabileceğimi ya da gerinebileceğimi eklemesiydi.

Elbette ben ona hiçbir yanıt vermemiştim, bir akşam bir çekiç darbesiyle kireç kalıbımı kırdığı zaman ona minnetle teşekkür edeceğime ya da ağlamaya başlayacağıma çarşaflara sarındım ve düzmece bir derin uykuya daldım.

O akşam uykusuzluğumun ortasında bir görüntü öteki görüntülerin önüne geçti: Uzun ve esnek bir papirüs sanki susuz kalmış gibi tepesindeki tüylerden başlayıp köküne dek sararıyordu. Bunu görür görmez bu papirüsün hiçbir anlamı olmayan ve dur durak bilmeyen çalışmalarım nedeniyle can çekişmeye başlayan yaşamımın simgesi olduğunu anladım.

Ancak o zaman bu anlamsız zorbalığa hemen bir çözüm bulmam gerektiğini fark ettim. Yapılacak en basit şey ninelerimi bu adamın tehlikeli bir insan olduğu konusunda uyarmak olabilirdi. Bunu söylemek kolaydı da onlar bana inanmayabilirlerdi çünkü ninelerim yakınımıza geldiklerinde Oskar beni sevgiyle kollarının arasına alıyor, tatlı tatlı saçlarımı okşuyor ve, "Benim sevgili oğlum..." diyordu.

Ninelerim tarafından kurtarılma umudum sönmüştü ve artık aklıma gelen tek çare kaçmaktı ama bu konuda da kararsız kalıyordum çünkü kimsesiz bir insan olduğumdan, tek akrabam olan büyük amcam da Amerika'da yaşadığından, nereye kaçacağımı bilemezdim. Ama gün doğmadan az önce aklıma deniz dalgaları geldi; dalgalar nasıl yavaş yavaş ama aralıksız vurarak en sert kayalıkları bile eritirse, ben de kesin bir çözüm aramak yerine daha yumuşak yol bulmaya, belli belirsiz devinimlerle önceki yaşamımın mekânlarını yeniden ele geçirmeye karar verdim.

Bu kararımı hemen o sabah uygulamaya koydum. Kalktığımda Oskar hâlâ uyuyordu; sessiz ve dikkatli adımlarla bahçeye çıktım. Çimenliğe varınca dimdik durdum ve ciğerlerimi geceden kalan temiz ve serin havayla doldurdum, bahçenin bu sakin güzelliğini seyre daldım. Bu mutluluğu son kez yaşadığımı, nesnelerin yukarıdan aşağı düşerken izledikleri yolu izleyen feci bir felaketin de benim başımdan aşağıya inmek üzere olduğunu bilmiyordum.

Ne çimenlerin üstünde dururken ne de az sonra elime geçirdiğim ciritimi havaya fırlatırken böyle bir şeyden kuşkulanmıştım. Bahçenin dört bir yanında ciritimi defalarca attım, nasıl olup da Oskar'ın hâlâ ortalıkta görünmediğini düşündüm ve bu düşünceyi hemen aklımdan sildim; şebnemle ıslanmış ayaklarımla hoplayıp zıpladım; ben bir o yana bir bu yana koştukça ciritim de daha yükseklere çıkıyordu. Birkaç kez gerçekten de bulutları aşacağından ve yolunu sonsuza dek sürdüreceğinden kuşkulanmadım değil.

Güneş portakal rengi ışıklarını bahçenin her yanına serip, gözlerimi kamaştırmaya başlayıncaya dek, neredeyse bir saat kadar böyle eğlendim. Güneş gözlerime batmaya başlayınca hiçbir şey görmez oldum ama gene de durmadım; hatta çalılar ve ağaçlarla aramda bir gölge belirdiğinde bile oynamayı sürdürdüm. Ciritim güçlü bir ıslıkla havayı yarıp, o gölgeye yakın bir yerde yok olana dek, bunun başıboş bir köpeğe ya da bir ışık oyununa ait olabileceğini düşündüm.

Otlarla çalıların arasına eğilip ciritimi ararken onun tersyüz olmuş ayakkabılarıyla burun buruna geldim. İşte o anda ciritimin toprağa ya da bir ağaç gövdesine değil Oskar'ın bedenine saplandığını anladım.

Bundan sonra olup bitenleri sırasıyla anımsayamıyorum. Hemen sonrasında bir karganın aynı türküyü defalarca söylediğini, yoldan gürültülü kamyonların geçtiğini biliyorum; şaşkınlığımı üzerimden atar atmaz Oskar'ın cesedini bulanların beni onu öldürmekle suçlayacaklarını düşündüm. Hayır, benim söylediklerim kimseye gerçek gibi görünmeyecekti; onu görmediğimi, ciritin bildiği yoldan gittiğini anlattığımda ne ninelerim inanacaklardı bana ne de polis. İşte böylece ben birkaç saat içersinde Isacco Amcamın evrensel mirasçısı konumundan sonsuza dek cezaevinde kalacak, ömrü boyunca bir daha yıldızların ışıltısını izleyemeyecek, sabahları güneşin ufuktan doğduğunu, akşamları ufukta battığını göremeyecek bir insana dönüşmüştüm.

Böyle gösterişsiz bir sonla karşılaşma düşüncesi karşısında tabanca sesi duymuş bir tavşan gibi sarsıldım ve villanın bahçe kapısına doğru koştum, kollarını arkaya savurarak, dizlerimi çeneme vurarak hızla yol boyunca koşmaya devam ettim, neredeyse hiç fark etmeden tren istasyonuna girdim, hareket etmekte olan ilk trene daldım.

2

Öykünün bundan sonrasını biliyorsunuz: Bir tren tuvaletine kapanmış olan ben bunca olayın, bunca kısa sürede sakin yaşantımı altüst etmiş olmasına inanamayarak aynada kendime bakıp duruyordum.

Düşündükçe olup bitenler bana daha da tuhaf görünüyordu. Mademki bunca felaket birisinin başına gelecekti neden kırlarda, parlak güneş altında mutlu bir yaşantısı olan beni bulmuştu? Sessiz çocukluğumun üzerine gökkubbeden kopup gelen bunca sert taşı neden bir an önce fark etmedim, sesini duyup birkaç adım öteye kaçamadım? Bunca zamandan beri böylesine içine kapanık ve sakin bir yaşantı sürdüren ben yorganlar ve şilteler imparatorluğunun vârisiyken neden bir anda polisin izini sürdüğü bir katil durumuna düştüm?

Kırlık patikam, ıssız ve hüzünlü, dikenli ve kızgın bir arapsaçına dönüştüyse, beni nasıl bir yazgı bekliyordu?

Bütün bunların arkasında bir resim mi vardı, yoksa çınlayan bir boşluk mu?

Ellerim cebimde, gözlerim kendi gözlerime dikili bütün bunları düşünüp durdum; sonunda birisi önce nezaketle, sonra sabırsızlıkla tuvaletin kapı

tokmağını çevirerek gizlendiğim yere girmek istediğini belli etti.

Kuşku uyandırmamam çok önemli olduğu için ellerimi yıkadım, zaman yitirmeden tuvaletten çıktım. Tek başıma oturabileceğim bir yer arayarak altı ya da yedi kompartıman geçtim; sonunda beyaz saçlı, kurşuni üniformalı bir delikanlının tatlı tatlı uyuduğu boş bir kompartıman buldum. İçeriye girince, bir polisin yüzümü tanıma olasılığına karşı koridordan görülmeyecek şekilde oturmaya özen gösterdim ve pencere kenarına yerleştim. Olgun buğday tarlalarına, ayçiçeklerine onların tepesinde uçan kargalara ve saksağanlara traktörlerin ve biçerdöverlerin çalışmalarına baktım; dikkatimi gözlerimin takıldığı nesnelere toplamaya çalıştım ama bir süre sonra cama vuran yansımasından yol arkadaşımın uyandığını ve gözlerini bana diktiğini fark ettim. Gerçekten de bir dakika bile geçmeden kendini tanıtmaya gerek görmeyerek, sanki müthiş bir acelesi varmışçasına kolumu dürttü ve bir tek şort ve tişörtle üşüyüp üşümediğimi sordu. Hava yeterince sıcaktı aslında, ama bu gözleminin yakında dişlerimin takırdamasına neden olacağını seziyordum, başka sorular da sorabilirdi demek ki!

Tam o anda biraz da fazla coşkulu bir ses tonuyla bunun gerçekten pek hoş bir rastlantı olduğunu, kendinin bu yün üniforma ile sıcaktan piştiğini, ben de onaylarsam, giysilerimizi değiş tokuş etmemizin harika bir düşünce olacağını söyledi. Görüntümü değiştirme konusunda bu çocuğun iyi yürekli önerisi üzerine bunun bana da iyi bir fikir olarak göründüğünü söyledim ve işi uzatmadan kapıdaki perdeyi örterek hemen soyunup birbirimizin giysilerini giydik.

Ben ceketimin yaldızlı düğmelerini iliklemeye uğraşırken, o çoktan hazır olmuştu ve beklemedi-

ğim bir edayla, ineceği yere yaklaştığımızı, burada ayrılacağımızı söyledi. Tam kapıdayken döndü, mavi gözlerini gözlerime dikti ve, "Unutma," dedi, "her ne kadar bir tavşana da benzesem savaştaki adım Spartaco idi." Bu sözleri söyledikten sonra, kompartıman kapısından çıktı ve koridorda yok oldu.

Yalnız başıma kalınca, ilk iş olarak bu trenin beni nereye götürdüğünü öğrenmem gerektiğini düşündüm. Bu arada bu kaçışımın bölük pörçük ve amaçsız hareketlerden oluşmaması için hedefimi baştan belirlemem gerektiğine karar vermiştim. Elbette hedefim her şeyin mümkün sayıldığı ülkede, yani Amerika'da bulunan Isacco Amcamın imparatorluğundan başka bir yer değildi. Yerimi saptamak için bir yolcuyu ya da daha beteri kontrolörü sorgulamak doğru olmayacağından, sorunu çözmek için ilk durakta inmeye, perondaki tabelayı ya da trenin üzerine takılı levhayı okumaya ve işime yarıyorsa trene yeniden atlamaya karar verdim.

Planımı gerçekleştirmek için fazla beklememe gerek kalmadı. Yarım saat sonra tren oflaya puflaya yavaşladı, yavaşladı ve sonra yorgun bir tırtıl gibi istasyonun çatısı altına girdi.

Yolcular birer birer inerlerken peronda dolaşan bir polis olup olmadığını anlamak için pencereden dışarıya baktım, yolcularla birkaç hamaldan başka kimse olmadığını anlayınca kompartımandan çıkmaya karar verdim.

Şans eseri, bir sonraki vagonun üzerine takılı bir levha olduğunu gördüm ve okuyunca trenimin başkente gittiğini anladım. Bu tren bana çok uygundu çünkü başkente kapağı atarsam oradan bir uçağa atlayıp Amerika'nın yolunu tutmak için bin bir olasılık bulacağımı tahmin ediyordum.

Bu düşünce beni rahatlattığından ellerimi ceplerime sokup ıslık çalmaya başladım. Trene binme-

ye yeltendiğimde vagonun basamağında biri sıska, biri şişko iki kadının zar zor durduklarını, sıskanın şişkoyu iteleyerek, "Ah, kalkıyor!" diye bağırdığını, şişkonun da aynı sözleri yineleyerek beyaz bir bastonu havada salladığını gördüm.

Ne var ki her çığlıkta yukarı çıkacaklarına geriye kaykılıyorlardı ve gerçekten de az sonra tam ben onların arkalarına geldiğimde, birbirlerinin üzerlerine yuvarlanarak yeri boyladılar.

Düşmelerinden beni sorumlu tutarlar diye korktuğum için son derece kibar bir tavırla onlara yardım eli uzattım ve onları teker teker ayağa kaldırdım; şişko kadını elinden tutup çekerken gözlerinin görmediğini fark ettim. Haklarında daha fazla bilgi edinemedim çünkü o anda tren hareket düdüğü çaldı, "Hoşça kalın!" diye bağırarak vagonun basamağına sıçradım. Sıçradım ama pantolonumun ucu, mandalla ipe asılan bir gömlek gibi aşağıya takılı kaldığından yere, iki kadının ortasına düşüverdim. Tam o anda sıska kadının, "Tanrım sana şükürler olsun; kurtuluş ordusu geldi!" diye bağırdığını duydum; benim bir kolumu şişko kadının bedeninin altına soktu, bir elime de onun bavulunu tutuşturdu. Bu iki ağırlığı yükleyerek beni vagona itiverdi.

Başka seçeneğim olmadığından bir katır gücüyle şişkoyla bavulunu vagonun basamağına çıkarttım. Kadınla kapının kanatları arasına sıkıştığımda, içeridekilerin gözüne fazla batmadan bu işten nasıl sıyrılacağımı, şişkoyu ite kaka bir kompartımana sokmanın mı, yoksa hareket halindeki trenden aşağı fırlatmanın mı daha iyi olacağını düşünürken perondan ikinci bir ıslık duydum, ayaklarımızın dibindeki sıska kadın avuçlarının içlerini öpmeye ve öpücükleri bize doğru üflemeye başladı.

Vagonlar yol almaya başladıklarında sıska da yürümeye başladı ve bir süre beyaz rugan ayakkabı-

larının üzerinde sendeleyerek, hızlanan trenin yanı sıra koştu; çocuklar gibi el sallarken trenin hızı iyice arttı ve kadın da istasyonun kurşun rengi yapıları arasında görünmez oldu.

Birkaç saat sonra varacağımız yere ulaştık. Şişko ve ben, tüm tasarılarıma karşın hâlâ aynı kompartımanda yan yana oturuyorduk.

Hatta tren hareket ettiği anda kolumu kendi kolunun altına kenetledi ve idareyi eline, daha doğrusu koluna aldı ve bana nasıl bir yer istediğimi sormadan kendi beğendiği gibi bir koltuk aramaya başladı. Kendine göre oturacak bir yer seçince karşı koymaya hakkı olmayan beni de yanına çekti ve bütün bir yolculuk boyunca beni gevezeliklerini dinlemeye zorunlu kıldı.

Ben elbette sel gibi akan bu sözlere kulak asmadım, o iki veya üç saat boyunca anlattığı yaşam öyküsünün tek bir bölümünü bile dinlemedim çünkü aklımdaki tek düşünce göze batmadan, kimseye yakalanmadan paçamı nasıl kurtaracağımdı.

Sonunda uyuyor numarası yapmaya karar verdim; öyle derin derin uyuyor gibi yapacaktım ki, sonunda o da tatlı uykuma özenip gözlerini yumacaktı. Uyuyunca elbette kol ve el kasları da gevşeyecek ve ben iki kol arasında oluşacak milimetrik hava boşluğundan yararlanarak bu kenetlenmeden sıyrılacak ve sessiz adımlarla kompartımandan sıvışacaktım. Beş-altı kez ansızın derin uykuya dalma numarası yaptımsa da, kuşlar ve sürüngenler gibi başını hızla bana doğru çevirerek ve öteki eliyle omzuma vurarak şöyle bağırdı: "Hey, ne yapıyorsun? Gözlerini mi yumuyorsun? Ne yapıyorsun söylesene? Yoksa uyuyor musun? Deli misin sen? Şu harika manzarayı kaçırmak mı istiyorsun?"

Onun böyle çığlık çığlığa tiz bir sesle bağırmasından, koluma batan tırnaklarından kurtulmak

için yolculuğun sonuna dek Kurtuluş Ordusu'nun bir üyesiymişim gibi davranmaya razı oldum ve kaçış hayallerimi daha uğurlu bir âna erteledim. Trenimiz başkent garına girdiği zaman gece olmuştu. Küçük insan öbeklerine, tek tek insanlara, mutlu çiftlere karışarak ve iğrenç neon ışıklarının altında yürüyerek şişko ve kör kadınla taksi durağına yollandım.

Ilaria, yani benim şişko kadın, kentin oldukça dışında, havaalanıyla çevre yolunun ortasında bulunan bir apartmanın en üst katında oturuyordu. İnsanın hayal edebileceğinin tam tersine, evi güzel bir teras dairesi değil, çatının üzerine, antenlerle, betonlarla dolu bir ormanın ortasına kondurulmuş, sac levhadan ve sünger taşından yapılmış minicik bir barınaktı.

Arabayla kenti boydan boya aştıktan sonra evine tırmandık ve Ilaria kumaştan yapılmış oyuncak köpekle oyuncak flamenko dansçısını bir kenara iterek beni portakal renginde yeşil baklava desenli bir sedire oturttu. O gece ve neredeyse bütün bir ay boyunca her gece o sedirde uyudum.

Gün boyunca hep kaçış ânını kollayarak onunla süpermarkete gidiyor, çevredeki parklarda ve bahçelerdeki uzun yürüyüşlerde sonu gelmek bilmeyen çenebazlığını dinler gibi yapıyor, önümüzde ve arkamızda dolaşan sıska köpekleri kovalıyordum. Her gün böyle yürüyorduk ve o her gün bu yürüyüş lafazanlığı sırasında kolumu bir an olsun bırakmıyordu. Gözlerini açar açmaz yapıştığı kolum sabahın sekizinde morarıyor, saat onda tenimde oluşan güneş saati gibi morarmanın üzerinde benekler beliriyor, öğlen on ikide kanı çekiliyor ve bembeyaz oluyor, öğleden sonra artık neredeyse kangren olmaya başlayarak bedenimin bir parçası olmaktan çıkıyordu ve kolumu hissetmez oluyordum.

Yalnızca geceleri ayrı yataklarda yattığımız için, kapıyı iki kez üzerime kilitleyip anahtarı sutyeninin içine attıktan sonra, Ilaria beni serbest bırakıyordu ve bu özgürlüğe ayak uyduramayan ben duvarlara, mobilyalara çarpa çarpa odanın içinde gezinirken o kara battaniyelerinin altına mumya kadar sarı suratıyla hareketsiz uzanıyor, odasının dibinden yüksek sesle bağırıyordu: "İyi geceler Angelo,[1] iyi geceler Meleğim benim."

Beni bu göksel adla çağırmasının nedeni, gözlerinin görmemesi ve ona ilk gün saçlarımla adımın aynı renkte olduğunu söylememdi. Aslında adım Ruben idi.

Haftada bir gün, perşembeleri, hava iyiyse değişik bir yerde yürüyüş yapıyorduk. Bunun için otobüse biniyor, yalnızca nane şekeri satılan taş bir büfenin, yaşlıların bir tür taş oyunu oynadıkları bir sahanın ve ta dipte iki büyük duvarın arasına sıkışmış büyük bir demir kapının bulunduğu tozlu ve geniş bir meydanda iniyorduk. Bu demir kapının arkasında sinema stüdyoları vardı.

Bizim hedefimiz de bu stüdyolardı.

Bekçi genellikle camla çevrili gişenin eşiğinde bizi bekliyor oluyordu; ayakta, gülümsemeden ve kolunun altında kalın ciltli bir defter tutarak bize bakıyordu. Yanına varınca, sessiz bir selamlaşmadan sonra kapının hemen önüne iki plastik iskemle çıkartıyordu; Ilaria ile o ayaklarını uzatıp, başlarını geriye atıyorlar ve dev bir sinema perdesi varmışçasına tozlu ve geniş meydanı seyretmeye başlıyorlardı. Sonra bu pozisyonda çene çalmaya koyuluyorlardı. Saatlerce ve aralıksız konuşuyorlar, bekçinin varlığı yüzünden kaçma fırsatı olmayan ben arkalarında dikilip duruyordum.

[1] Angelo: Melek. (Çev.)

Söylemeye gerek yok, "Anlat bakalım, beş nasıl bitti?" ya da "Yirmi ikide yeni bir şey var mı? Kadife elli katil döndü mü?" diyerek konuşmayı her zaman Ilaria başlatıyordu.

Bu sayılar film çekim salonlarına aitti ve onun inatla öğrenmeye çalıştığı şey, geçen hafta çekilen filmin nasıl bittiği oluyordu; yeni bir film çekiminin başlayıp başlamadığını ya da hoşlandığı bir filmin ikinci bölümünün çekilip çekilmeyeceğini öğrenmek istiyordu.

Bunun üzerine bekçi elinde tuttuğu ve sahne dekorlarının, özel efektlerin, aktör ve dublör sayılarının salon salon kayıt edildiği koca defterini açıyor, beşinci salonun notlarına bakıyor ve sonunda ağzından çıkan her iki sözcük arasında uzun uzun molalar vererek şöyle diyordu: "Beşteki esmere bir tabanca getirdiler... kan efekti de var..." Bekçinin bunları söylerken son derece dikkatli ve temkinli davranmaya çalışmasına karşın, Ilaria her keresinde sandalyesinde zıplıyor, "Aman Tanrım! Gerçekten o mu?.. Bu olamaz... Tanrım... İyi ama kadın ölüyor mu, öldürüyor mu?"

Sorunun yanıtı gene büyük defterde kayıtlıydı. Ertesi gün esmer kadın rolünde oynayan sanatçı stüdyoya çağrılmamışsa, öldürülenin o olduğunu anlıyorduk; ölmekle kalmamış, gömülmüştü bile...

Bütün bir öğleden sonrayı böyle geçiriyorduk işte. Bekçi çalışma defterini okuyor, ipuçlarından sonuçlara ulaşıyor, Ilaria iki cümle arasında sessizliğini koruyor, belleğinin derinliklerinde başka filmlerden ya da önceki çekimlerden yeni ipuçları yakalamaya çalışıyordu. Böyle böyle stüdyoda çekilmekte olan filmin konusunu yeni baştan yaratıyordu.

Rastlantı sonucu bir perşembe günü uzun ve sorunlu bir öykünün son sahnesi çekiliyorsa ve bu son Ilaria'nın kâhin Kassandra gibi önceden tahmin et-

tiği bir sonsa şişman kadın çocuk gibi neşeleniyor, beklenmedik bir cömertlikle beni ilerideki büfeye gönderip üç nane şekeri aldırıyordu. Bekçiyle ben diş macunu tadındaki şekerleri dilimizle damağımız arasında eritirken, o şeker dolu ağzıyla bütün bir öyküyü yeni baştan anlatıyor, öykünün böyle sonuçlanacağını hangi ipuçlarından çıkarttığını söylüyordu.

Kimi zaman, senaryo gereğince son sahne açık havada, güneş doğarken bir otoyol kenarında ya da gün batarken ıssız ve kirli bir kumsalda çekiliyordu. Bu gibi durumlarda Ilaria varsayımlarının onaylanmadığını düşünüyor ve derin bir kedere gömülüyordu; öylesine hüzünleniyordu ki, birkaç dakika susuyordu bile.

Sonra bu huzurlu suskunluğun büyüsü bozuluyor, havada salladığı eliyle benim kolumu arıyor, yeniden ayağa dikiliyordu; yavaş yavaş yürümeye başlıyor, tozlu ve geniş meydanı geçerek otobüse doğru ilerliyorduk.

Her perşembe akşamı yemekten sonra (karanlıkta oturuyorduk, benim yalnızca bir mum kullanma hakkım vardı), gün nasıl geçmiş olursa olsun Ilaria bir şey yokmuşçasına davranarak ve tek söz etmeyerek masanın üzerine bir banknot bırakıyordu. İlk kez bunun benim güvenilirliğimi sınamak için yapılan deney olduğunu düşünmüştüm; sonra para günlerce masanın üzerinde kalınca daha fazla dayanamadım ve parmağımın ucuyla tuttuğum parayı flamenko dansçısının bacakları arasından sokarak, gizledim.

O akşamdan sonra bebeğin karnı bütün birikimimin yer aldığı kumbaram oldu; yeterince param olduğu zaman bu evden kaçmanın bir yolunu bulacaktım. Nasıl kaçacağımı da biliyordum artık: Önceden kararlaştırdığım bir sabah, asansörü beklen-

medik bir katta, sözgelimi üçüncü ya da beşinci katta durduracak, Ilaria neler olduğunu anlayana dek bir darbeyle kolumu sıkı sıkı tutan elinden kurtulacak ve merdivenlerden aşağıya koşacaktım. Flamenko dansçısının karnı tam dolmadığından ve kaçmama daha zaman olduğundan orada kalmayı, adım Angelo imiş gibi davranmayı, şişman kadını beton yığınları arasında gezdirmeyi ve hiç kulak asmadan anlattıklarını dinler gibi yapmayı sürdürecektim.

Kör kadının yanındaki dördüncü perşembe günü, kuzey rüzgârının bulutları çatıların üzerinde hızla ittiği bir sabah, binalar arasındaki meydanı geçerken ortalığın pek tenha olduğunu fark ettim. Gerçekten de demir kapıya geldiğimizde bizi bekleyen bekçinin yerinde bomboş kulübe ve kapıya asılı bir karton gördüm. Üzerinde 'Grev nedeniyle kapalı' yazıyordu.

O sırada, bekçinin bize doğru yaklaşmadığını anlayarak telaşlanan Ilaria bana altıncı ya da yedinci kez, "Neden ortalık bu kadar sessiz?" diye soruyordu. Sekizinci kez sormasını beklemeden ona burada hiç kimsenin bulunmadığını ve herkesin başka bir yere taşınmış olduklarını tahmin ettiğimi söyledim.

Ben böyle dedim ama o elbette inanmadı bana ve bir eliyle demir parmaklıklara yapıştı, ileri geri sallayarak bağırmaya başladı: "Kapıyı açın bize, hemen açın şu kapıyı!" Beş dakika boyunca deliler gibi bağırdı ve ancak, ona demir parmaklığın tangırtısından, avludaki çamların hışırtısından başka yanıt verenin olmadığını anlayınca duruma razı oldu ve beyaz bastonunu havada sallayarak, "O halde eve dönelim!" diye mırıldandı. Toz bulutları ve uçuşan plastik torbalar arasında yürüyerek otobüs durağına yollandığımızda Ilaria'nın ilk kez gerçekten üz-

gün olduğunu hissettim. Her zamankinin tersine derin bir sessizliğe gömülmüştü, gözbebekleri oldukları yerde kilitlenip kalmıştı; suskunluğunun yanı sıra kolumu mengene gibi sıkan eli de gevşemişti. Hatta beni öyle hafif tutuyordu ki, o anda kaçmak işten bile değildi.

Ben gene de kaçmadım. Eve döner dönmez Ilaria'nın bu hüzünle terastaki şezlonga uzanacağını, yapının çevresinde uçan jetleri saymaya başlayarak beni ve haftalığımı unutacağını düşündüm. Bu üzüntüyü giderecek bir çare bulamazsam, bu akşam flamenko dansçısının bacakları arasına daldıracak param olmayabilirdi. Bu nedenle meydanın daha yarısına varmıştık ki, ansızın durdum ve serbest olan kolumu ileriye uzatarak bağırdım: "Ah, bak nereye gelmişiz!"

Benim bu sözlerim üzerine Ilaria, şöyle bir silkinerek her zamanki gibi canlı ve çenebaz oluverdi. "Kim? Ne? Kim, nerede?" diye bağırıyor, başını öne eğip, burun deliklerini oynatarak ben açıklamadan neler olduğunu kavramaya uğraşıyordu.

"Bunlar set işçileri," dedim tam zamanında. "Hepsi buradalar ve meydanın bir ucundan ötekine büyük karton ve metal dekorları itiyorlar."

"Ah, gerçekten mi? Gerçekten mi?" diye şakıdı Ilaria. "Ama bu çok tuhaf çünkü ben hiçbir şey duymuyorum, ne bir hışırtı ne bir gürültü, yalnızca rüzgârı hissediyorum."

Onu kuşkulandırmamak için rüzgâr güçlü olduğu için seslerin bizden uzaklaştığını, bir şey duymamasının normal olduğunu söyledim ve bu sözlerimden de kuşkulanmasın diye bir televizyon muhabiri çabukluğuyla ona işçilerin ve teknik adamların meydanda ne tür çalışmalar yaptıklarını anlatmaya başladım. Adamlar şu anda bir şato kurmaktaydılar ve bu işi öyle büyük bir maharetle yapıyorlardı ki,

on dakika içinde bunun bir ortaçağ şatosu olduğu ortaya çıkmıştı; belli ki kılıçların konuştuğu bir film çevrilecekti.

Şatonun elbette cephesi ve yan yüzlerinden biri vardı ve bunlar payandalarla ayakta duruyorlardı; onların arkasından her boyda, piramit biçiminde kuleler ya da soğan biçiminde burçlar yükseliyordu ve her birinin tepesine bir rüzgâr gülü takılmıştı. Madeni olanların kimi rüzgâr gülüne, kimi rüzgâr horozuna benziyordu; bazı direklerdeyse kırmızı ve mavi ipekten sancaklar takılıydı; sancaklarla fırıldaklar hep birlikte uçup, dönerlerken aşağıda, işçiler başka bir işe başlamışlardı bile. Büyük kürekler ve kazmalarla şatonun cephesinin çevresine derin bir hendek kazıyorlardı. Beş dakika dolmadan hendek kazma işi de sona ermişti; pompalar ve tankerler yardımıyla hendeğe sarımsı ve bulanık bir su doldurdular. Bir bocurgatı devreye sokan işçiler şatonun girişinde bulunan asma köprüyü taktılar ve böylece filmin bir kuşatmayı konu aldığı ortaya çıktı.

Gerçekten de hemen sonra meydanın karşı tarafındaki ağaçlar harekete geçtiler: Her birinin içinde bir adam vardı ve minik, adeta sıçrayan adımlarla ilerliyorlardı. Karaağaçların, meşelerin, ıhlamurların gövdeleri mukavvadan, yaprakları ise parlak plastikten yapılmıştı. Önceden belirlenmiş bir plana göre hareket eden ağaçlar şatonun çevresini sardılar: Her biri yerde kendisi için konmuş işaretin tam üzerine gelip durdu. Ihlamurlar artı, meşeler üçgen, karaağaçlar ise kare işaretlerinin bulundukları noktalardaki yerlerini aldılar. Her ne kadar kendiliğinden hareket eden bir orman olsalar da, şimdi hiç kımıldamadan duruyorlardı, belli ki az sonra ilk saldırı yaşanacak ve imparatorun ulağı bu ağaçla-

rın arasında, yüreğine saplanacak bir okla can verecekti.

Gerçi okçu hedefi tutturamasa bile ulak kemerindeki bir düğmeye basarak okun değmesi gereken yürek noktasından fışkırtacağı ketçapla yere yuvarlanacaktı.

Bu arada fotosel yardımıyla menteşelerin üzerinde sessizce kayan demir kapıların ardında parlak zırhlar kuşanmış süvariler belirmişlerdi; ellerinde sapanlar, oklar, mızraklar taşıyorlardı; yüzlerini tel fileler ardına gizlemişler, başlarına sorguçsuz ve alışılmışın dışında miğferler takmışlardı. Kiminin başındaki miğfer dinozor ailesinden Tirannosauros Rex'i, kimininki bir kuş başını andırıyor, kiminin miğferiyse tüm yüzünü örtüyordu.

Süvariler demir parmaklıkların dışında kalmışlardı; hareketsiz oldukları söylenemezdi çünkü sabırsızlanan atlar ayaklarıyla toprağı eşeliyor, başlarını sağdan sola sallıyor, iskeletler gibi uzun parmaklı ellerine çelik eldivenler takmış olan binicileri ise onları dizginlemeye çalışıyorlardı.

İşte artık eylem için hazırlanmışlar, beklemeye başlamışlardı. Hareketli ağaçlar ve silahlı askerler bir köşede, işçiler, teknik adamlar bir başka gölgelik köşede, koyu renk camları olan bir büyük otomobilin ortaya çıkıp içindeki kişinin tek bir işaretle şatoya saldırmalarını emretmesini bekliyorlardı.

Ne var ki ansızın ortaya çıkan filmin yönetmeni değil, meydandan yükselen kumlu toz oldu. Önce yavaş yavaş esen bir rüzgâr giderek şiddetlendi ve tozlar donuk bulutlara dönüşerek, hiçbir buyruğu beklemeksizin tüm ıhlamurları, karaağaçları, atların yelelerini, dinozor görünüşlü miğferleri sarmalayıverdi.

Az önce pırıl pırıl olan gökyüzünde şimdi yalnızca sancaklar ve bayraklar dalgalanıyordu ve tozlar

gelin duvağının tülü gibi Ilaria'yla beni sarıp sarmalayınca yönetmenin sahnenin dibinde kolunu havaya kaldırdığını gördüğümü söyleyiverdim. Bu hareketin tek anlamı, görüntünün net olmaması nedeniyle yönetmenin çalışmayı bugünlük kesmesi olabilirdi bence. Bu sözlerim üzerine o âna dek sessiz ve hareketsiz olan Ilaria sanki bir düşten uyanırmış gibi kendine geldi ve pek cılız bir sesle, "İyi ama neden yarıda kesiyorlar?" diye sordu. "Yoksa çalışmalar temelli bitti mi?"

Bunun üzerine ona kısaca ansızın çıkan rüzgârın kaldırdığı toz yüzünden film çekimine ara verildiğini, yarın sabah elbette yeniden burada olacaklarını açıkladım.

Eve dönünce Ilaria buzdolabından bir şeyler atıştırdıktan sonra masanın üzerine tropikal bir kelebek kadar büyük bir para bıraktı, telefonu eline alıp odasına çekildi. Kapıyı kapar kapamaz her zaman yaptığım gibi paramı aldım, dürdüm ve flamenko dansçının karnına yerleştirdim. O anda, az önce edinmiş olduğum paranın bol sıfırlı olması nedeniyle Amerika'ya ulaşmama bir aydan daha az zaman kaldığına inanıverdim.

Oysa o pek renkli ve gösterişli para Ilaria'dan aldığım en bol sıfırlı para olmakla kalmayıp, en sonuncu da oldu.

Şato sahnesinin ertesi sabahı şişman ve kör kadın beni daha güneş doğmadan uyandırdı ve sahanlıkta volta atmaya başladı; çıkmak için hazır olduğunu ve pek acele ettiğini anlamıştım. Kendi kendime bu telaşının nedenini sorarken, ceketimi sırtıma geçirdim ve yüzümü bile yıkamadan onun peşine takıldım. Asansörle inerken ikimiz de balık kadar sessizdik. Ben zaten ayakta uyumaya devam ediyordum; apartmanın avlusuna indiğimizde beni çeke çeke otobüs durağına sürüklerken sabırsızlığının

nedeninin dünkü şato kuşatmasının nasıl sonuçlandığını öğrenmek arzusu olduğunu anlamıştım.

Bir süre sonra otobüsün ön koltuklarına oturmuş tozlu ve büyük meydana doğru ilerlerken ben bu filmin nasıl gelişebileceğine ilişkin değişik düşünceler üretmeye başladım çünkü anlaşılan bir hafta kadar bir süre boyunca ben öykünün yeni sahnelerini Ilaria'ya aktarmak zorunda kalacaktım. Bu planın aksayabilecek tek olası yanı rüzgârın ansızın kesilmesi olacaktı. Bu durumda kulakları bir yarasa kadar keskin olan Ilaria hiçbir ses ve gürültü duymadığından benim anlattıklarımdan kuşkulanacaktı.

Bu düşünceyle tedirgin oldum ve başımı pencereden dışarıya uzattım; sıcak ve yağlı bir rüzgâr yüzümü yalayınca mutlu oldum ve yeniden yerime oturdum. Tam o anda otobüs meydana uzanan ıssız yola saptı, Ilaria bana dönerek, "Çabuk olalım, herkes bizi bekliyordur," dedi. Ben de hiç bozuntuya vermeden onu yanıtladım: "Çekim ekibi güneş doğmadan gelmez ve..." Ama sözlerimi yutmak zorunda kaldım çünkü boş olacağını sandığım meydan gerçekten de bir eğlence merkezi gibi insan doluydu; üstelik orada bulunan yüzlerce kişi körlerden ve onlara yol gösteren yardımcılarından oluşuyordu. Körlerin bazılarına bir labrador ya da çoban köpeği eşlik ediyordu; bazıları açılır kapanır tabureler, daha sıcak saatler için güneş şemsiyeleri ve termos çantaları getirmişlerdi. Tümünün yüzü meydanın merkezine dönüktü, kollarını kavuşturmuşlar, hareketsiz bekliyorlardı. Ilaria bana, "Bunlar benim arkadaşlarım, gösteriyi anlatmanı dinlemeye geldiler," deyince sonumun geldiğini, yarım saat sonra herkesin numaramı anlayacağını düşündüm.

Eşlikçi kişiler ortada film çekimi olmadığını görecekler, önlerinde yalnızca boş ve tozlu bir meyda-

nın uzandığını, boşu boşuna güneş doğmadan uyanıp buralara gelmiş olduklarını körlere söyleyeceklerdi.

Bunun üzerine kızgınlık seline kapılacak olan insanlar üzerime yürüyecekler, körler bastonlarını sallayarak, şemsiyelerini ve taburelerini başıma fırlatacaklar, köpeklerini üzerime salacaklardı ve ben hiçbir yere kaçamayacaktım. Sığınabileceğim tek yer şu anda kapalı olan büfeydi ve zaten açık olsa da pek işe yaramazdı çünkü bastonlar ve çivili sopalarla beni orada da sıkıştırırlardı.

Otobüsün kapıları açılır açılmaz Ilaria ilk basamağa indi, elini havaya kaldırarak meydandaki arkadaşlarını selamlarken, öteki elini biraz gevşetti. Ben de bundan yararlanarak dirseğimi ondan kurtardım ve bir sıçrayışla otobüsten atlayıverdim. Yere değdiğim anda, "İmdat!" diye bağıran bir ses duydum ve hiç zaman yitirmeden bir koşu tutturdum.

Kollarımı ileri geri sallayarak, dizlerimi neredeyse çeneme değdirerek, tozlar arasında beni kovalayan köpeklerden canımı kurtarmak için bir ceylan gibi koşuyordum. Soluk soluğa, rüzgâra karşı, zorlanarak koşuyordum ve bu koşunun asla bitmeyeceğini sanıyordum. Ensemde labradorların ve çoban köpeklerinin soluğunu hissederken kulaklarımda hayvanların, körlerin eşlikçilerinin bağırışları çınlıyordu. Gözlerimin önünde beliren sahnede ben boylu boyunca yere uzanmış, değneklerle dövülmekteyken meydanın bir ucundan yaklaşan kamyonu görerek umutlanıyordum. Kamyonun beni kurtaracağını tahmin ediyor, yumruklarımı ve dişlerimi sıkarak yeniden koşmaya başlıyordum, ulaşır ulaşmaz bir sıçrayışta aracın arkasına atlıyor, canımı kurtarıyordum.

3

Kamyonun direksiyonunda iyi yürekli bir yabancının değil de arkadaşım Spartaco'nun bulunduğunu fark ettiğimde pek çok sokak ve meydanı baştan başa aşmış, beton bir üst geçidin altındaki çamurlu ve pis bir çayırda durmuştuk; o, arabanın sürücü koltuğundan inmiş, "Ne inanılmaz bir rastlantı!" diye bağırmıştı.

Sonra şaşkınlığımızı ve heyecanımızı üzerimizden atamadan kamyonun kasasına karşılıklı oturmuştuk; o bir sigara yakmış, neşeli bir tavırla oradan neden geçtiğini, bir zamanlar kendinin olan üniformanın gri ve bordo renklerini nasıl fark ettiğini anlatmıştı. Üniformanın içindekinin ben olduğumu anlamakla kalmamış, başımın dertte olduğunu da çakmıştı!

Bunları söyledikten ve sigarasının dumanını düzgün halkalar biçiminde havaya savurduktan sonra gözlerini bana dikti. Bir açıklama beklediği belliydi, ben de onun bu beklentisini yerine getirdim; her şeyin temelinde bir flamenko dansçısıyla yaşanmış ve kötü sonuçlanmış bir serüven olduğunu anlattım.

Bu yanıtımla yetinmiş görünen Spartaco, serüvenimle ilgili başka bir şey sormadı; bir süre sustu, kendi kendine 'serüven' diye yineledi ve çayırın

ucundan bir başka otomobil daha görününce kendine geldi. Sakızını yere tükürdü, ayakkabısının ucuyla birkaç kez ezdi, kamyonu terk etme zamanının geldiğini söyledi ve yürüyerek daha sakin bir yere gitmemizi önerdi. Ben bir serüven adamıydım, o da öyleydi besbelli; güçlerimizi birleştirirsek, büyük bir olasılıkla pek uzak olmayan bir tarihte gerçekten olağanüstü işler başarabilirdik.

Yan yana çayırda yürürken üstünlüklerini anlatmayı sürdürdü. Kendi kendime kamyonu neden terk ettiğimizi sordum ve gene kendi kendimi yanıtlayarak onun aracın sahibiyle anlaşmış olabileceğini, bunun beni ilgilendirmeyeceğini, cebimde tek kuruş olmadığına göre susmak ve onun bu olağanüstü planlarına katılmaktan başka çıkar yolum olmadığını düşündüm.

Öğle yemeği saatinden biraz önce terk edilmiş bir otomobil lastiği deposuna vardık. Tırnak törpüsüne fazlasıyla benzeyen bir anahtarla kapıyı bir dakikadan kısa sürede açabilen Spartaco, bizi kimsenin görmediğinden emin olunca içeriye daldı ve beni de peşinden çağırdı.

İki kamyon tekerleğinin üzerine karşılıklı oturduğumuzda bana planlarını anlatmaya başladı. Başlangıçta uzun bir giriş konuşması yaptı. Her insanın yaşamında bir servet kazanma olanağı olduğunu, yazgının bize binlerce fırsat sunduğunu, bunları gözden kaçırmamak için dikkatli ve uyanık, başımızın iki yanında kulak değil de uzun ve bir cırcırböceği kadar hassas antenlerimizin olduğunu varsaymamız gerektiğini söyledi. Birkaç dakika için sustu ve derin derin içini çektikten sonra lastiğini benim lastiğime doğru yuvarlayarak kulağıma fısıldamaya başladı; benim şanslı bir çocuk olduğumu, bu şansımın onunla doğru zamanda karşılaşmış olmamdan kaynaklandığını bildirdi. Sonra daha yüksek sesle

bana sırrını açabilmesi için ödlek ve kalleş biri olmamam, bir kez yaptığım gibi bir daha kaçmamam gerektiğini söyledi. Ben bu suçlamasına hiçbir yanıt vermedim, onun gözlerinin ta içine baktım, bu bakışım ona yetmiş olmalı ki elini omzuma koyarak haykırdı: "O halde şimdi ve sonsuza dek dostuz!" Sonra hiç zaman yitirmeden bir önceki hafta son derece rastlantısal bir biçimde nasıl zengin olabileceğimizi keşfettiğini anlatmaya başladı.

Her şey o tozlu ve geniş meydanın yakınlarında bulunan bir barda başlamıştı. Bankonun yakınındaki bir tabureye tünemiş birasını yudumlarken içeriye uzun boylu, çarpık bacaklı, geniş şapkalı iki tip girmiş ve onun yanına yerleşmişlerdi. Bizimki birasını bitirmiş olmasına karşın adamların ilginç görünüşlerini dikkatini çektiğinden bir bira daha ısmarlamış, sanki bir şey yokmuşçasına onlara arkasını dönmüş, kulaklarını kabartarak konuşmalarını dinlemişti. Bu ikilinin Kaliforniya'dan geldiklerini ve meydandaki yapılarda uzay savaşlarına ilişkin bir film çekmeyi tasarladıklarını, adamlarının tek sorununun dublör, yani birkaç tane güçlü, iri yapılı, her şeyi yapmaya hazır delikanlı olduğunu öğrenmişti.

Bu kadarla kalsa haber binlerce başka haber kadar yararsız sayılabilirdi. Oysa bu iki adam viskilerinin son yudumlarını diktikten ve başlarına şöyle bir geriye atıp iç geçirdikten sonra bu delikanlıları bulabilseler hemen oracıkta boylarınca altın ödemeye hazır olduklarını dile getirmişlerdi. Üstelik işlerini başarmaları durumunda onları yanlarına alıp Amerika'ya götürmeye bile hazırdılar.

Bunları konuştuktan sonra bardan çıkmışlar, gümüş rengi bir Cadillac ile yüksek yapılara doğru uzaklaşmışlardı. Bizimki ise bir bira daha ısmarlayıp taburesinde kalmış ve duydukları üzerine kafa yormuştu. Yarım saat olmadan, talihin bunca za-

mandır beklediği elini kendisine uzattığını anlamış, bunu görmezden gelmenin ebedi bir mutsuzluğa mahkûm olmak anlamına geldiğini kavrayıvermişti.

Filmlerde en yüksek yerlerden düşen, yanan, boğulan, kolu bacağı kopan ama sonra gülümseyerek, capcanlı ayağa dikilen bu insanlardan biri olmak, dedi Spartaco, hiç de zor olmayacak. Zaman yitirmemek ve her gün bu tehlikeli görevler için idman yapmak yeterli olacaktı.

Böylece bir aydan kısa sürede her ikimiz de öyle kusursuz ve yenilmez dublörler olacaktık ki, soluğu hemen Amerika'da alacak ve ömrümüzün sonuna dek, kızlarla düşüp kalkmaktan başka bir iş yapmayarak, bahçeli, yüzme havuzlu büyük bir villada yaşayacaktık.

Spartaco bu işe tek başına atılacakmış ama sonra beni de gizli planına ortak etmeye karar vermiş çünkü trende giysilerimizi değiştirdiğimizden beri beni yakın bir arkadaşı sayıyormuş; insanlar arkadaşlarıyla ekmeklerini, sularını, neşelerini, üzüntülerini paylaşırlarmış. Bunları söyledikten sonra sanki derimi yüzercesine beni süzdü ve soru sormadan, karşı çıkmadan onun tüm buyruklarına uymam gerektiğini bildirdi.

O ilk günümüzü deponun loş ortamında lastiklerin üzerine tüneyerek geçirdik; hava biraz kararınca Spartaco yiyecek bir şeyler bulabilmek için dışarıya çıktı. Yalnız kaldığımda dış lastiklerin üzerine uzandım, ellerimi ensemde kavuşturarak düşüncelere daldım. Yazgı konusunda söyledikleri çok doğruydu, ben de pek şanslı bir çocuktum çünkü neredeyse Amerika hayalim gerçekleşmek üzereydi.

Dublör olmak için idman yapmaya o akşamdan başladık. Güneş battıktan sonra gece mavisi renginde bir Peugeot otomobil edinmiş olan Spartaco beni

almaya geldi ve bu araçla ucu bucağı belli olmayan kenar mahallelerden geçerek idman yapacağımız salona ulaştık. Burası çorak ve pislik kaplı bir çayırın ortasında yükselen bir kuleydi.

Spartaco, otomobilin motorunu kapamak için birbirine bağladığı telleri ayırdıktan sonra bagajdan ipler ve çiviler çıkartarak ve kulenin dibine doğru yürümeye başladı. İpi beceriksizce belime doladı ve hiçbir şey demeden tırmanmaya başladı.

Neredeyse gün doğana dek o kuleye tırmanıp tırmanıp indik. O önden gidiyor ve ayaklarını tuğlaların kırık yerlerine dayayarak her seferinde yeni bir yol açıyordu ve yolun yarısına vardığımızda bana yönümü değiştirmemi, boşluğa uçup bir kapari çiçeği koparmamı ya da belli bir yükseklikteyken hiç ses çıkarmadan yere atlamamı emrediyordu.

Bütün bu alıştırmalar boyunca onun tüm isteklerine ve buyruklarına boyun eğdim, bir akrobat kadar becerikli olduğumu kanıtladım. Yukarıda, yıldızlara yaklaştığımda kendimi olağanüstü hafif hissediyordum; bir zamanlar cirit atarken yaşadığım o her şeyden uzaklaşma duygusunu yeniden tadıyordum.

Güneş ışınları kuleyi ve çevreyi aydınlatana dek hiç ara vermeden çalıştık. Sabah olunca malzememizi toplayıp gece mavisi Peugeot arabamıza yükledik ve yeniden lastik deposuna döndük. Orada, Spartaco uykuya dalmadan önce iki esneme arasında bana döndü ve flamenko dansçısı öyküsünü baştan sona anlatmamı istedi.

Bunu düşlerine yeni malzeme katmak için mi istedi bilmiyorum, ama tek bildiğim yorgunluktan ona yanıt bile verememiş olduğumdu.

Ne var ki sonraki saatlerde arada sırada uyanarak, arada sırada derin derin dalarak geçirdiğim sürede flamenko dansçısının bacaklarının arasını ve

oraya sakladığım paralarımı düşünmeden edemedim. Düşündükçe, bunca parayı orada küflenmeye bırakmış olmama hayıflanıyordum ve bu hareketimin aptallıktan öte adaletsiz olduğunu anlıyordum çünkü bu paraları ben dürüstçe, alnımın teriyle kazanmıştım.

Böylece ertesi akşam güneş batarken Spartaco gece mavisi Peugeot'nun direksiyonuna geçip çalışmalarımıza devam etmek için biraz nakit paramız olsa iyi olurdu, dediği zaman hiç tereddüt etmedim, ona flamenko dansçısının bacakları arasındaki paralarımın öyküsünü anlattım.

Sözlerimi bitirdiğim anda o, bilmiş bir tavırla omuzlarını silkti ve saçmalamamamı, bütün kadınların bacakları arasında bir hazine sakladıklarını söyledi.

Onun bu sözlerinden en önemli ayrıntıyı atlamış olduğumu anladım. Bunun üzerine ona kanlı canlı bir dansçı kadından değil, kör bir kadına ait, tafta giysili, plastik bir oyuncaktan söz ettiğimi söyledim. İçi para dolu bu bebek bir apartmanın son katında bulunan divanın üzerinde bacaklarını açmış oturmaktaydı şu anda, onu ele geçirmek hiç de zor sayılmazdı.

Anlattıklarımın doğru olduğuna inandırmak için Spartaco'ya bu akşam kuleye değil Ilaria'nın apartmanına gitmemizin yeterli olacağını söyledim.

Ama bu kez her zamankinin tersine ben aşağıda kalacaktım ve yapacağımız yasal bir hareket olmadığından birileri beni tanıyıp apartmanı ayağa kaldırmasın diye gizlenecektim.

Apartmana doğru otomobille ilerlerken planımızı geliştirdik. Varınca çevremizde dolaşan iskelet gibi sıska, sarı gözlü köpekler arasında bir yere gizlenip birbirimize son öğütlerimizi verdik.

Sonra o otomobilden indi, birkaç adım atıp bana baktı, bağırarak beş yüze kadar saymamı, o zamana dek gelmezse otomobili terk ederek lastik deposuna doğru kaçmamı söyledi. Az sonra büyük apartmana doğru gözden kayboldu.

Her şey kusursuzdu. Beklerken sıra dışı hiçbir şey olmadı, Spartaco elinde başından tuttuğu flamenko dansçısı ile otomobile geldiğinde ben içimden üç yüz yirmi üçe kadar sayabilmiştim.

Lastik deposuna dönerek kendimizi güvenceye aldığımızda Spartaco parmağını pek becerikli biçimde bebeğin bacakları arasına soktu ve paraları çıkartarak, gözlerimin önünde yüksek sesle saymaya başladı. Bu paralar kesinlikle bana ait olduklarından ben elimi uzattım, ama o saymayı bitirmediğinden elim boş kaldı; daha sonra vahşi bir tavşanınkileri andıran kırmızı gözlerini yüzüme dikerek, "Şimdilik bu paraları ben saklayayım daha iyi..." dedi ve paralarımı pantolonunun arka cebine tıkıştırdı.

Onun bu sözleri üzerine sustum, soru sormasını yasakladığı için karşı koymaya cesaret edemedim; zaten dürüstlüğünden kuşkum yoktu. Öyle olmasaydı ben tozlu ve geniş alanda kaçarken gelip beni kurtarır mıydı?

Beni harika bir dublör olarak yetiştirmeye uğraşmasının nedeni de bu dürüstlüğünün göstergesiydi. Her neyse, ertesi günden başlayarak çalışmalarımızı son hız ilerlettik.

Gecenin ilerleyen bir saatinde, kırdaki çalışmamızı bitirip deniz kenarına gittik ve Spartaco başımı zorla suyun altında tutarak boğulma korkusunu yenmeyi öğretti bana; sonra kumsalda koşarken arkamdan attığı çakıl taşları canımı acıttı ama bunu sırtımı ve alnımı darbelere alıştırmak için yaptığını söyledi. Tırnaklarımın altına soktuğu kibritleri tu-

tuşturarak da beni ateşten korkmama konusunda eğitti.

Bütün bu denemeleri ve daha pek çoğunu bir hafta içersinde başarıyla atlattım, pek yakında Amerika'ya yakışır bir dublör olmalıydım. Gerçekten de yedinci günün sonunda Spartaco bana çalışmaların sona erdiğini, öğrendiklerimi sınamak için beni pek yakında bir tür sınavdan geçireceğini bildirdi.

Ne var ki bu sınavın zamanını ve yerini söylemedi. Yalnızca ertesi gün bir yere gitmesi gerektiğini ve dışarıya çıkmadan onu lastik deposunda beklemem gerektiğini anlattı. Genel provayı beklerken zamanımı lastiklerin üzerinde uyuklayarak, pek yakında gideceğim ülkeyi hayal ederek geçirdim. Spartaco beni telaşla uyandırarak hemen kalkmamı ve onu izlememi söyledi; beklenen an gelip çatmıştı.

Bunun üzerine kalktım, ceketimi sırtıma geçirdim ve onunla otomobile bindim. Yol boyunca arkadaşım tek söz etmedi, kaçamak bakışlarla ona baktığımda hiç olmadığı kadar gergin ve kaygılı olduğunu fark ettim.

Kent merkezine vardığımızda arabayı karanlık bir yere park etti ve bagajdan aletlerle dolu bir çanta, jüt çuvallar çıkarttı, sessizliğini koruyarak yan sokaklardan birine daldı. Ben de hafif çakal adımlarıyla onu izledim; on dakika sonra bana pek gösterişli görünen bir apartmanın servis girişi önünde durduk. Orada alçak sesle konuşarak bu aşamada rolümün ne olduğunu açıkladı: Kulede yaptığımız gibi onun sırtına tırmanacaktım ve yukarıya vardığımda kuşkulu bir durum olup olmadığını keşfedecektim. Ters bir durum olması halinde iki kez köpek gibi uluyacaktım. Her şey yolundaysa, o çatı pencerelerinden birinde göründüğünde kiremitlerin üzerinden, karşı tarafa yürüyecektim ve en uç noktaya

vardığımda bir bacanın yanına oturarak sınavın bittiğini bildiren işaretini bekleyecektim.

Bana vereceği işaret bir kanarya ötüşü biçiminde olacaktı. Bunlar o akşam işittiğim son sözler oldu.

Gerçekten de avluya girdikten sonra kertenkeleler gibi becerikli ve hızlı yan oluğa tırmandık; çatıya varınca o pencerelerin birinin arkasında kayboldu; ben de emekleyerek karşı tarafa ilerledim.

Yirmi dakika sonra artık ilerleyecek yer kalmadığını görünce buyruğa uyarak bir bacanın dibine oturdum ve gözlerimi göğe dikerek Spartaco'nun çağrısını beklemeye koyuldum.

Ağustos ayındaydık. Gökyüzünden birbiri ardına kopan yıldızlar ateş topları gibi kayıyor, hiçbir yere varmadan hızla düşüyorlardı. Onları izlerken eskiden işittiğim bir şeyi anımsadım: Yukarıda, sonsuz göklerin içinde herkesin bir yıldızı vardı ve alınyazımız, onun magma dolu yüreğinde, okunmayan sözlerle kayıtlıydı.

4

Ne var ki Spartaco o gece bir daha ortaya çıkmadı. Yıldız kılığına bürünmüş Venüs gökyüzünde yükselene ve tatlı bir ışık tüm evlerin üzerine yayılana dek uyuyakalmadan onun işaretini bekledim.

İşte o zaman hem soğuğa hem yorgunluğa yenik düşerek başımı bacaya dayadım ve derin ama rüyasız bir uykuya daldım. Tam uyurken, artık olacağını sanmadığım şey oluverdi ve çevremde bir yerlerden belirgin bir kanarya ötüşü işittim.

Hemen ayağa fırladım, bir çatının üzerinde bulunduğumu tamamen unutarak sesin geldiği yöne doğru koşmaya başladım ve elbette bir noktada ayağım boşluğa bastı, dengemi kaybettim, bedenim öne doğru kaykıldı.

Ağırlığımı arkaya atmaya çalışarak ve tutunacak bir yer arayarak canımı kurtarmayı denedim ama bu da işe yaramadı ve bir saniyeden daha kısa bir sürede ağırlığımın altında kırılan kiremitler boşluğa yuvarlanmaya başladılar; ben de onlarla birlikte yuvarlandım elbette.

Her katı madde gibi ben de havayı yararak ve tek bir çığlık bile atmadan düşmeye başladım. Havayı yarışım kısa sürdü çünkü birkaç metre aşağıda bir balkon belirdi. Balkonun demirlerine önce dişle-

rimi, sonra kaburga kemiklerimi vurdum ve yere serildim.

Bir an için bayıldım ya da kendimi kaybettim. Yüzümde soğuk suyun aktığını ve bir erkek sesinin, "Allah Allah, hava bulutsuz ama gökten çocuk yağıyor!" dediğini duyarak kendime geldiğimde ne nerede olduğumu ne de çevremde neler olduğunu anlamıştım.

Biraz sonra adam beni kollarımın altından tutarak ayağa dikti ve kendini tanıttı: "Memnun oldum, ben Baron Aurelio, bu unvan bana babamdan miras kaldı," dedi. Bu sözler üzerine önceden yaşadıklarımı anımsadım ve utanç verici soruları atlatmak için gururla adamın gözlerinin içine bakarak adımın Ruben olduğunu ve aynı unvanı taşıdığımı bildirdim.

Kendimizi tanıttıktan sonra adam eve girerken onu izlememi söyledi. Kapıda durduğumda gözbebeklerimi ışığın değişimine alıştırmak için bir süre bekledim çünkü içerisi oldukça loştu; sonra içeride gördüğüm bir sandalyenin üzerine kendimi bırakıverdim.

Bu arada Baron oldukça karanlık olan odada bir kedi çevikliğiyle dolaşıyor, buzdolabına yaklaşıp başını içerideki rafların arasına sokarak bana bir şeyler yememi öneriyordu: Tuzlu sardalye sever miydim, votka içer miydim?

Sorusu üzerine sandalyemde dimdik oturdum ve teşekkür ederek aç olmadığımı söyledim çünkü o üç-dört dakikada aslında bir önceki akşamdan beri aç olan karnım tokluk işaretleri göndermeye başlamıştı. İçine girmiş olduğum dairenin inanılmaz biçimde pis ve dağınık olduğunu görerek buranın bir baronun malikânesinden çok bir berduşun mağarasına benzediğini düşünmüştüm. Bu nedenle yapıla-

cak en iyi şeyin olabildiğince çabuk sıvışmak ve lastik deposuna dönmek olduğuna karar verdim.

Baron başını hâlâ buzdolabının rafları arasında dolaştırdığı için beni görmüyordu; yavaş yavaş kalktım, ellerimi ileriye uzatıp karanlıkta yolumu bulmaya çalışarak giriş kapısı olduğunu sandığım yöne doğru ilerledim.

Tam kapıya varmış, kolunu çevirmek üzereydim ki ayakkabımın altında yabancı bir şey olduğunu hissettim; bu hem yumuşak hem sert olan cisim karanlıkta havlamaya başlayınca kapıyla aramda bir köpek olduğunu anladım.

Bu gürültü üzerine başını buzdolabından çıkartan Baron, "Mefisto! Neler oluyor!" diye kükredi. Yabani bir hayvan gibi bakan gözleriyle çevreyi tarayıp beni çıkış kapısında görünce üzerime atladı, elleriyle boynumu yakaladı ve az önce oturduğum iskemleye fırlattı. Sonra biraz daha sakinleşti ve porselen bir tasa doldurduğu votkasını yudumlayarak üzerime eğildi, yumuşak bir sesle şöyle dedi: "Yapma ya, tam kız arkadaşlarım gelecekken gitmek olur mu?"

Bunu söyleyince hem sıkıldım, hem korktum ve onun kız arkadaşlarının beni hiç ilgilendirmediğini, çok önemli işlerim olduğunu söylemeye yeltendim. Yeltendim ama söyleyemedim çünkü niyetimi açıklamadan önce kapının arkasında bir ses duydum. Sonra kapı açıldı; sıska, kemikli, kuzgun karası saçları olan bir kadın ve beyaz, yumuşacık, kıvrık kuyruklu bir köpek ortaya çıktı.

Beni görünce her ikisi de durakladılar; minik köpek yalancıktan uludu, sinirli kadın elini onun tüyleri arasında dolaştırdı. Bunun üzerine Baron, son derece törensel bir edayla bir kadına bir bana doğru eğildi; "Domitilla," diyerek kadını, "Angeli-

ca," diyerek köpeği gösterdi ve sonra beni işaret ederek, "Sebastiano," dedi.

Bu adı duyunca toparlandım ve gerçek adımın bu olmadığını söylemeye davrandım. Ne var ki kadın benden önce davrandı, asla gülümsemeyerek bir elini yüzümde ve dudaklarımda, öteki elini ise popomda ve karnımda dolaştırdı; sonra Baron'a dönerek şu soruyu sordu: "Bu yeni *garçon de chambre* mı?"

Bu tuhaf ve anlaşılmaz kadının kim olduğunu ve beni *garçon de chambre* ilan etmesinin ne anlama geldiğini ancak o sabahın ilerleyen saatlerinde anladım. Öğle yemeğinden az önce kadın iki köpekle evden çıktı ve ben onun erkek arkadaşıyla yalnız kaldım. Baron denen adam bir sandıktan, bir yanı mavi bir yanı kırmızı şişme bir deniz yatağı ile pompa çıkarttı ve şişireceğim bu yatağın artık bana ait olacağını bildirdikten sonra kendine bir tas votka doldurdu. Bir elinde içkisi bir elinde tuzlu sardalyeleriyle odanın ortasındaki dingildek iskemleye oturdu. Ben deniz yatağını şişirirken, hakkında hiçbir şey bilinmeyen çocuklara sorulan soruların hepsini birbiri ardına sıralamaya başladı.

Elbette onu yanıtlarken son derece dikkatli davrandım. Evet, yaşımı ve adımı söyledim ama büyük bir villada büyüdüğümü, bir cinayet işlediğim için oradan kaçtığımı, Amerika'da yaşayan çok varlıklı amcamın yanına gitmeye hazırlandığımı anlatmadım elbette. O adamda bana güven vermeyen bir şeyler vardı. Sözlerimden kuşkulanmış olmalı ki, ben şişirmeyi bitirdiğim yatağın tıpasını kapatırken, sardalyeleri dişlerinin arasında çıtır çıtır ezdi ve bana esrarengiz şeyler anlatmamam gerektiğini, üzerimdeki üniformadan çocuk ıslahevinden kaçmış olduğumu anladığını, servet ya da belki daha kötü

şeyler peşinde olan bir hırsız parçası olabileceğimi söyledi.

Bana pek yapmacık gelen bir gülümsemeyle bu evde olduğum sürece hiçbir konuda kaygılanmamam gerektiğini de sözlerine ekledi. Ne o, ne de Domitilla başkalarının işlerine burnunu sokan tiplerdendi. Ben uslu ve işe yarayan bir *garçon de chambre* olursam, bu evin içindeyken başıma bir iş gelmez, hatta belki de hanımımın tahta çıkışına bile tanık olabilirdim. Domitilla ortalıkla görünen binlerce kadından biri olsa da aslında gerçek bir kraliçeydi. Bu sözleri duyunca şaşkınlığımı gizleyemedim ve deniz yatağıma uzanarak, "Kraliçe mi? Nerenin kraliçesi?" dedim.

Bunun üzerine Baron tasındaki votkayı bir dikişte yutarak bana Domitilla'nın hangi nedenlerle soylu kan taşıdığını anlatmaya girişti. Birkaç yıl önce Kazablanka'nın basit pansiyonlarından birinde karşılaşmışlardı. Adam birkaç haftadır işlerini izlemek için orada bulunuyordu ve kadın gelip onun bitişiğindeki odaya yerleşmişti. Pansiyonun konuk defterine adını Ida olarak kaydetmişti, ama balkondan balkona çene çalmaya başladıklarında kadın kendisine Domitilla demesini rica etmişti.

Çünkü birkaç ay önce yolda yürürken, bir Çingene, ona bu adla seslenmişti. Her şey soğuk bir kış gecesi olmuştu. Ida, yani Domitilla kentin dışında bulunan manikür-pedikür dükkânını kapamış otobüs durağına doğru yürümekteyken karşı kaldırımda yürüyen Çingene'nin biri koşarak onun yanına gelmiş, ayaklarına kapanmış ve bağırmaya başlamıştı: "Domitilla, kraliçem benim, sonunda bu dünyaya geri geldin!"

Böyle demiş ve Ida şaşkınlığını üzerinden atamadan, Çingene kadın onun tavşan kürkünün eteklerini öpmeyi sürdürerek o sabah tarot kartlarıyla

fal bakarken Gecenin Ünlü Kraliçesi'nin yeniden beden bulmuş kimliği ile karşılaşacağını öğrenmişti; tam çadır kampına dönmek için yürürken kartları yanlış yorumlamış olduğunu düşünmeye başlamıştı ki, yolun karşı kıyısında Ida'nın görkemli yürüyüşüne takılmıştı bakışları. Artık tüm kuşkular zihninden silinmişti işte.

Bu noktada Çingene daha önemli ve ciddi açıklamalar yapmak için Ida'nın para çantasını istemiş, bütün gün kazandığı parasını etekleri altında bir yerlere sokarak yok etmiş ve öyküsünü anlatmayı sürdürmüştü. Baron ayağa kalkıp buzdolabına doğru yürürken, öykünün bundan sonrasını bana açıklayamayacağını bildirdi. Önemli olan pek kısa bir süre içersinde bütün dünyada müthiş çalkantılar olacağı, evrensel katılaşmadan ve kaostan bu yana görülmeyen bir değişim yaşanacağı, kısa süre yaşanan bu düzensizlikten sonra yepyeni bir düzene geçileceği gerçeğiydi. Bu düzende ancak Domitilla gibi üçüncü gözü açılmış olanlar egemenliği ellerine alabileceklerdi. Baron bunu söyledikten sonra buzdolabından yerdeki deniz yatağına geçti ve sustu.

Ben de öyküyle ilgilenmiş gibi yapmak için, şimdiye dek varlığından bile haberdar olmadığım üçüncü gözbebeğinin nasıl açıldığını öğrenmek istedim. Bu sorunun yanıtını alamadım çünkü Baron zihnindeki düşünceleri sıraya sokarak bana Domitilla'nın manikür-pedikür dükkânını satarak eline geçen parayla dünyayı dolaşmaya başladığını ve üçüncü gözbebeğinin açılması konusunda bilgi edinmeye çalıştığını söyledi.

Gerçekten de Kazablanka'da karşılaştıklarında kadın bu konuda her türlü bilgiyi edinmişti bile. Saatlerce gözlerini yumarak yürüyebiliyor, dolu ve yağmur yağacağını önceden bilebiliyor, dönüp bakmadan arkasında neler olup bittiğini anlayabiliyor,

bir bardağın dibine bakarak geleceği okuyabiliyordu.

Ve gene Kazablanka'da oturdukları bir gün, kahve falı bakarak doğduğu kente dönmesi gerektiği haberini almış, onu orada önemli bir görevin beklediğini öğrenmişti. Ama artık eskisi gibi manikür yapmamalıydı ve şu anda yanında bulunan erkeğin ona bakması gerekliydi. Bu parlak güzelliğini koruyabilmek için sabahtan akşama dek hiçbir şey yapmaması çok önemliydi.

Bunları anlattıktan sonra bir elini dizime koyan Baron gökyüzünden ateş yağmasıyla, insan sesiyle konuşan koyunla, bulutlardan inerken kaka kusan kartalla, yalnızca seçilmiş insanların tırmanabildiği çok yüksek dağla ilgili bir şeyler daha mırıldandı ve bu anlaşılmaz sözleri birbiri ardı sıra dizerken yanıma uzanıp uyuyakaldı.

O günden sonra o evde Baron, Domitilla ve iki köpekle yaşamaya başladım. Kalışımın nedenlerinden biri kehanetlerle ilgili belirsiz korkularımken, ikincisi bu evde uşak gibi bir şey olduğuma göre ay sonunda para alacağımı umut etmemdi. Ne olsa Amerika'ya kaçmak için paraya gereksinmem vardı.

Anlayacağınız, farkına bile varmadan gözü pek bir dublörden tekdüze bir yaşantı süren bir uşak olmaya geçiş yapıvermiştim.

Bizimkiler sabahları genellikle geç saate kadar uyuyorlardı; ben de mutfakla hol arasında bir işim olmadan gidip geliyordum. Gerçeği söylemek gerekirse ilk hafta ben de uyumaya çalışmıştım ama yatağım Angelica ve Mefisto'nun yastığının yanında olduğundan, daha güneş doğarken iki köpek sıcak dilleriyle beni yalayarak ve havlayarak uyandırıyorlardı. Herhalde benim de onlar gibi bir köpek olduğumu sanıyorlar diye düşündüğüm için ben de za-

manla havlamaya, kaşınmaya, odada onlarla koşturmaya başladım.

Bu coşkulu oyunlar Domitilla'nın gözalıcı renklerle süslü sabahlığıyla ve dağınık saçlarıyla kapıda belirmesiyle, ellerini birbirine çarparak yüksek sesle, "Sebastian! *Le petit déjeuner!*[1]" diye bağırmasına kadar sürüyordu. Kamçı etkisini gösteren bu sözler üzerine ayağa dikiliyor, asker ceketimi giyiyor, önlüğümü takıyor ve ocağın başına geçiyordum. Bir elimle kahve yapıyor, öteki elimle sardalye tabağını hazırlıyordum. Aynı anda ayağımla buzdolabını açıyor, başımı içine sokuyor, bir andan daha kısa sürede dişlerimin arasında tuttuğum süt kutusuyla başımı buzdolabından çıkarıyor ve tam kutuyu tepsiye bıraktığım an Domitilla'nın daha yüksek bir sesle haykırdığını duyuyordum: "Haydi Sebastian, şu *petit déjeuner* hazır mı, değil mi?"

O anda daha da hızlanarak, bulaşık telinden ikisi kahve, ikisi votka için dört fincan daha alıyordum; bunları da dişlerimle tutmak zorunda kalıyordum çünkü bu arada kahve köpürmüş oluyordu ve ben ateşi söndürmek zorunda kalıyordum. Ellerimi yakarak ve sessizce söylenerek kahveyi fincanlara koyuyor, her şey hazır olduğunda zafer dolu bir tavırla tepsiyi iki elimle taşıyarak onların odasına yollanıyordum.

Tam kapının eşiğinde ezici karanlık yüzünden duralıyor, sonra kararsız adımlarla ilerliyor, Baron'un iri ve çıplak bedenini karmakarışık odada seçerek ona doğru yürüyordum.

Yatağın yanına gelince duruyor, önce kraliçeye, sonra erkek arkadaşına doğru eğiliyor, kahvaltılarını sevgililerin dizlerine bırakıyordum. Her keresinde tam bu anda tuhaf bir şey oluyordu. Elimi tepsinin altından çeker çekmez Baron gözlerini bile aç-

[1] Kahvaltı. (Çev.)

madan, kıllı ve sıcak eliyle kolumu yakalıyor, "Neden sen de biraz yanımıza uzanmıyorsun?" diye fısıldarken, parmaklarını elimden dirseğime doğru kaydırıyordu.

Beni bu biçimde yoklarken, bu iki sıcak ve yarı çıplak bedenin arasına uzanmam için bir gerekçe bulamıyordum. Ben çoktan uyanmış, giyinmiş, güne hazırlanmış oluyordum ve canım biraz kestirmek isterse bunu şişme yatağımda yapmayı yeğlerdim. O yüzden, bu utanç verici durumdan sıyrılmak için bir adım geriliyor, geç olduğunu söylüyor, köpeklerin saatlerdir çişlerini zor tuttuklarını, onları çıkartmazsam patlayacaklarını ileri sürüyordum.

Baron sözlerimi sessizce dinliyor, gür kirpikleri arasından beni süzüyor, sonra gönülsüzce yastığının altından iki tasma çıkartıyor, köpeklerle kaçmayı denemeyeyim diye bu tasmaların bağlı olduğu kayışı bileğime kilitliyordu.

Zaten gezintimiz köpeklerin bedensel gereksinmelerini karşılayacakları süreden uzun sürmüyordu. Döndüğümüzde Domitilla buharlar tüten bir bornozla bizi sabırsızlıkla kapıda bekliyor oluyordu. Gerçekte beklediği köpekler değil bendim çünkü, bu onun yüzüne yoğurt ve salatalık maskesi yapma saatiydi ve ben bir *garçon de chambre* olarak bu maskeyi hazırlamalı ve sürmeliydim. Onun tariflerine uyarak bu maskeyi hazırlıyor, küçük bir badana fırçasıyla bunu onun yüzüne sürüyordum. O kendini beğenmiş, sessiz bir edayla koltuğa oturuyor, ben yoğurt damlayan fırçayı yüzünde gezdiriyor, iki-üç kat sürdükten sonra salatalık dilimlerini yüzüne yapıştırıyordum. Arada bir de, "Burası iyi mi? Daha mı yukarı koyayım? Şurası nasıl?" diye soruyordum.

O ağzını açmadan eliyle benim elimi iterek salatalıkları nereye koymam gerektiğini anlatmış olu-

yordu. Sanıyorum kraliçe olarak tahta geçmeden önce duvar fresklerinde olduğu gibi yüzünde de çatlaklar oluşacağından korkuyordu. Salatalık işlemi bittiğinde kalkıp yuvama sığınmama izin verilmiyordu çünkü Domitilla aynı kraliçe edasıyla kumsalda can çekişen balığa benzeyen ayağını kucağıma yatırıyor ve törpülerle, fırçalarla ayağına bakım yapmamı istiyordu.

Üzerimde üniformamla bu hassas ayakların üzerine ilk eğilişimde, subayının çizmelerini parlatmaya girişen bir emir eri olduğumu kurmuştum kafamda. Ne var ki bu kısa süren bir hayal oldu çünkü üçüncü gün en dikkatli ve özenli halimle ayak tırnaklarını keserken, gözleri hâlâ salatalıklarla örtülü olan Domitilla ellerini havada sallamaya başladı, sonra parmaklarını ensemde birleştirdi ve onları tek bir noktada sabit tutacağına, sanki brokar bir kumaşı yoklarmışçasına ensemde hafif hafif gezdirmeye başladı.

Başlangıçta ben bunun istemsiz bir davranış olduğunu, iskemlede dengesini bulmak için böyle yapmak zorunda kaldığını sanmıştım, ama başımı bir o yana bir bu yana eğmeye çalışıp da elinden kurtaramayınca bir emir eri olmadığım kafama dank etti. Ansızın hiçbir şey göremez ve duyamaz oldum: O anda yalnızca artık benim olmayan ellerimin arasındaki ayağı hissediyordum ve tenlerimiz bu el-ayak dokunuşunda bütünleşmiş gibiydi.

Onun daha önceden kurmuş olduğu, güzellik ve bakım zamanının sona erdiğini bildiren bir çalar saat ötmeye başlayıncaya dek böyle sessiz ve kımıltısız kalıyorduk. Saatin sesiyle ayağa fırlıyor, yumuşak hareketlerle salatalık dilimlerini birer birer yüzünden ve gözlerinden topluyordum; o da masallardaki kız çocukları gibi uzun, kara kirpiklerini yavaş

yavaş açıp kapatıyor, sanki yüz yıl süren uykusundan uyanırmış gibi poz yapıyordu.

Anlaşılan ona yapılmış olan uyku büyüsünü bozan prens rolü bana verilmemişti çünkü kraliçe tatlı aşk sözleri mırıldanacağı yerde o cırlak sesiyle haykırıveriyordu: "Sebastian, öğle yemeğim!" Ben de hemen mutfağa seğirtiyor, buzdolabıyla ocak arasında gelip gitmeye başlıyordum. Orada, masanın üzerinde soğan doğrıyor, ocağın üstünde duran ve içi yağlı olan tencereye soğanları atıyordum; bir elimdeki tahta kaşıkla soğanları evirip çeviriyor, pembeleşmelerini beklerken bir mercan balığı ya da pisi balığı biçimine girmiş olan fildişi rengindeki soylu ayakçığı gözümün önünden gitmiyordu.

Bir saat boyunca soğan kokuları ve sıçrayan yağlarla savaştıktan sonra her şey hazır oluyor ve ben beyaz bir önlük giyerek yemeği sunmaya başlıyordum. Yemek masası denen şey gerçekte öyle küçük bir masacıktı ki, ancak iki kişinin tabağı sığabiliyordu; ben de bu yüzden tabağımı elime alıyor, şişme yatağımın üzerine oturuyordum.

Belki inanması güç ama yerde oturduğum için Angelica ve Mephisto'nun da benim tabağımdakilere ortak olmalarına karşın, yemeğimi yatağımda yemek işime geliyordu çünkü yavaş yavaş lokmalarımı yutarken ayaklar ve bacaklar seyrediyordum. Baron Aurelio yemeği sona erince tuzlu sardalyelerini ve votkasını yanına alarak öğle uykusu için yavaş adımlarla odasına çekiliyor, Domitilla ise ben sofrayı toplar toplamaz masaya yaydığı iskambil kâğıtlarına dalıp gidiyordu.

Bu arada ben de tembellik etmektense gene onun yanında yöresinde kalmak koşuluyla temizliğe başlıyordum. Mutfağı ve banyoyu ovuyor, çatı pencerelerini siliyor, kapının girişini süpürüyor, yatağımı topluyor, daha doğrusu yatağımı söndürüp yeni-

den şişiriyordum. İşlerim bittiğinde karanlık çökmüş, Angelica ile Mephisto'nun yeniden çişleri gelmiş oluyordu. Bu da köpeklerle kısa bir gezintiye çıkmam anlamına geliyordu.

Elbette akşam yemeğini de aynı minik masada yiyorlardı ve ben iki köpekle birlikte şişme yatağıma oturduğumda, Domitilla'nın bacaklarının dizden altını seyretme şansını yakalıyordum. Eve gelişimden iki hafta sonra gene bu akşam yemeklerinin birinde tuhaf bir olay oldu; benim gözlerim kadının bacaklarına kilitlenmişken adamın gözleri bana çevrildi ve o anda sanki beni soyduğu izlenimine kapıldım. Bu sessiz ve kaçamak bakış trafiği, o ikisi karınlarını doyurduklarında ve ben sofrayı toplamak üzere yerimden kalktığımda sona eriyordu. Ben tabak çanağı köpüklü sulara daldırdığımda, onlar aynı masada satranç oynamaya koyuluyorlardı. Her akşam yediklerini sindirinceye dek gözlerini damalı tahtaya dikiyorlar, hiç gülümsemeden, birbirlerine bakmadan atları, kaleleri, piyadeleri inceliyorlar, bunları hareket ettiriyorlar ve, "Vezir! Şah!" gibi sözler ediyorlardı. Baron'un "Şahmat!" diye haykırmasıyla oyun sona eriyordu.

O zaman anlaşılmaz bir dilde korkunç sözler haykıran Domitilla piyadeleri, filleri parçalamak istercesine yumruğunu masaya vuruyor, sarsıntıyla taşlar yere yuvarlanıyordu. Ben de tam o anda mutfaktan koşuyor, taşları toplamak için masanın altına dalıyor, ayak bilekleri manzarama son kez bakıyordum.

Satranç taşlarını kutusuna doldurduğum zaman ikisi birbirlerine düşman kesilmiş olarak masadan kalkıyorlar, beni elimde satranç tahtasıyla yalnız bırakarak odalarına çekiliyorlardı.

Kapılarından dışarıya sızan gürültüler kesilince ben de şişme yatağıma uzanıyordum. Uykuya

dalmadan önce tavan penceresinin aydınlığını seyrederken Spartaco'nun benim paralarımı alıp sıvışmış olmasına hâlâ inanamıyor, onun geri geleceğini sanıyordum.

Ama ne onu ne de Baron'un söylediği gibi ateş yağmurunu görüyordum; gelip geçenler yalnızca ışıklı uçaklardı. Maytaplar gibi, Noel ağaçlarının ışıkları gibi uçuyorlardı; asla düşmeden düz bir çizgi üzerinde ilerliyorlardı.

O evde altmış gün geçirdim, sonra uşaklık görevlerini yerine getirerek bir otuz gün daha kaldım ama evrensel düzenin pek yakında altüst olacağına ilişkin hiçbir işaret alamadım. Baron bunca gün boyunca bir daha bu büyük beklentiden söz etmedi ve geleceğin kraliçesi Domitilla da, kehanetlerine ve güzellik bakımlarına dalmış olduğu için bu konuda ağzını bile açmadı.

Her ne olursa olsun, üçüncü ayın sonunda kendimi tedirgin hissetmeye başlamamın nedeni elbette bu değildi, olası bir maaş verilmesinden de söz edildiği yoktu. Bu konuyu açmayı ise hayal bile etmiyordum. Bu ikisinin isteğimi bir küstahlık olarak yorumlayacaklarından ve beni ellerim boş olarak tekme tokat kapının önüne koyacaklarından emindim.

Durumun böyle olacağını kestirince bu olaydan en azından bir kazanç sağlayabilmek için bir tilki gibi kaçamak ve temkinli davranmak gerektiğine karar verdim ve eyleme geçmek için yüzüncü günü beklemeye başladım. Bu sayının kusursuzluğu işlerimin yolunda gitmesi için bana uğurlu gelecekti.

Aurelio ve Domitilla'nın paralarını odalarında bulunan dolabın üçüncü çekmecesinde bir sardalye kutusunda sakladıklarını keşfetmiştim. Bu nedenle ilk işim, öğle uykuları sırasında odalarına sızmak olacaktı. Ses etmemek için ayakkabılarımı yün bez-

lere saracak, dolabın yanına gidecek, tutamağı hafifçe çekerek çekmeceyi açacak, sardalye kutusunu, kutudan da paraları alacak, onların yerine renkli kâğıtlar bırakacaktım.

Aslına bakarsanız, bütün kutuyu alıp cebime sokmak daha hızlı ve daha az tehlikeli bir iş olurdu ama ben daireyi terk etmeden ikisinden biri çekmeceyi açacak olursa kutunun yok olduğunu görür ve beni merdiven boşluğundan tepeüstü fırlatırlardı.

Öğle uykularından kalktıklarında ben Angelica ve Mephisto'yu yürüyüşe çıkartırken cebimde paralarım ve büyük bir tel makası olacaktı. Sonra gölgelik bir yer bulacak, bir apartman girişine ya da tünele gizlenecek, bileğimdeki tasmalardan kurtulacak ve göz açıp kapayana dek köpekler bir yana, ben bir yana koşacaktık.

Angelica ve Mephisto kaçtıktan sonra ne yaparlardı bilmiyorum ama ben ilk taksiye atlayacak, yüzümü bir elimle örterek sürücüye şöyle seslenecektim: "Havaalanına!" Orada polisleri nasıl atlatacağım, düzmece bir ad kullanıp kullanmayacağım, gizliden birinin valizine girip girmeyeceğim henüz belli değildi ve bu daha sonra çözümleyeceğim bir sorundu.

Yüzüncü gün yapacaklarım bununla kalmıyordu. Yola çıkmadan önce kadının ayağını da aklımdan silmeliydim ve bunu da ona sahip olarak yapmalıydım. Domitilla gözlerini salatalık dilimleriyle örtmüş iskemlede otururken dudaklarımı ayak topuğundan ayak parmağına doğru gezdirecek, ayağın tabanını ve üstünü hafifçe dudaklarımla okşayacak ve eğer ani bir esin gelirse dudaklarımı dizlerine dek götürecektim. Dudaklarımı ve dilimi yeni bir ponza taşı ya da fırça sanacağından emindim ve ben de onun bu sanısına katılacak, bir gözümle ayak bileğini, öteki gözümle masadaki saati kolla-

yarak onun ayağını yalayacaktım. Alarm çalmadan bir saniye önce toparlanacaktım. Sonra doksan dokuz gündür yaptığım gibi, kayıtsızlıkla gözlerinden ve yüzünden salatalık dilimlerini toplayacak, onun yüz yıldır uyuyan prenses numaralarını seyredecektim.

Bütün bunları yüzüncü gün yapacaktım, yüzüncü gün bir aslan kesilecektim... yüzüncü günden önce doksan dokuzuncu gün olmasaydı!

Doksan dokuzuncu gün Domitilla her zamankinin tersine erkenden evden çıkarak giysilik yeni kumaşları almak üzere pazara yollandı. O çıkar çıkmaz ilk kez pedikür ve yoğurt işleminden kurtulmuş olmanın verdiği sevinç ile giysilerimi giymiş olmama karşın, yeniden şişme yatağıma uzandım. Ellerimi çenemin altında kenetleyip yüzüstü yattım ve Amerika'ya kaçışımın pürüzsüz olması için çözmem gereken sorunları zihnimden geçirmeye başladım.

Bütün olası varsayımları gözümün önüne getirerek bu pozisyonda ne kadar yattığımı anımsamıyorum ama polisin denetiminden sıyrılmak için başka bir giysi giymem gerektiğine karar verdiğim sırada ansızın Baron'un oda kapısının kapandığını duydum ve bir an sonra onun dev gibi bedeninin yatağımın üzerinde, duvarla aramda sıkışmış olduğunu fark ettim. Hızla alıp verdiği pis kokulu soluğundan üzerimde yattığını anladığımda gözlerimi açmadım ve ellerime dayadığım başımı oynatmadım; derin bir uykudaymışım gibi yaptım. Bu da işe yaramadı çünkü şaşı gözlerinin beni baştan aşağı delip geçtiğini hissediyordum ve bir an için hedef aldığını, tabancasının tetiğini çekmek üzere olduğunu hissettim. Gerçekten de az sonra saldırdı, ama kurşunlarla değil, elleriyle; on parmağını bedenimin üzerine yaymıştı bile

Yerde hiç kımıldamadan yatarken, Baron'un benim uyanık olup olmadığımı ya da daha kötüsü çekmecelerinden bir şeyi aşırıp aşırmadığımı kontrol ettiğini sandım. Parmaklarıyla bedenimin her yanını yokluyor, ellerini ileri geri dolaştırıyor, arada bir duruyor, ben bu yavaştan hızlıya giden hareketlerle boynumdan aşık kemiğime kadar gezinen eller nedeniyle gıdıklanıyor, hareketsiz kalamıyordum. Daha önce üşümüyordum ama bu hareketler üzerine tüylerim diken diken olmuştu ve titremeye başlamıştım. Titrememem önce pek belli belirsizdi ama giderek arttı ve hızlandı, öyle ki on dakika sonra tüm bedenim darbe yemiş bir diyapazon gibi sarsıcı bir titremeye tutulmuştu. İşte o zaman beni enseme dökülen saçlarımdan yakalayan Baron, bağırdı: "Uyansana yalancı!" Bunu söylerken başımı öylesine geriye büktü ki, gözlerimi fal taşı gibi açtım ve Aurelio'nun belden üstünün çıplak olduğunu, etinin pek pörsük ve gevşek, göğüs başlarının çevresinin beyaz kıllarla kaplı olduğunu fark ettim.

Bu komik manzara karşısında bir kahkaha attım, ama asıl çılgınca gülüşümün nedeni bakışlarımı daha aşağıya kaydırdığım zaman ortaya çıktı. Deri şeritlerden ve perde kordonlarından yapılmış bir eteği beline dolamış, ayak bileklerinden dizlerine dek bağcıklarla bağlanan tuhaf da bir ayakkabı giymişti. Bir akasya korusunda kaybolmuş sırtlan gibi güldüm, içten içe güldüm ama bu da pek uzun sürmedi çünkü beni ansızın şişme yatağımdan koparttı ve gözlerine bakamadan önünde ayağa dikildiğim zaman bana şöyle haykırdı: "Tam *tableaux vivants*[1] yapacağımız bu sabah uyuklamayı düşünmüyorsun herhalde!"

Bu sözleri duyunca kaskatı kesildim. Aslına bakarsanız ne demek istediğini hiç mi hiç anlamamış-

[1] Canlı tablo. (Yay.)

tım. Anlamamıştım ve bir açıklama bulmak için oyalanırken o benim ceketimin düğmelerini çözmüş ve açıklamasını yapmıştı. "Bugün Sebastian'ın *tableau*'sunu ve yüzbaşıları yapacağız," dedi ve ceketimi sırtımdan çekip aldı.

Bunu söyledikten sonra yorumlamamız gereken öyküyü anlatmaya geçti, yani benim kaçacağımı, onun beni iki aslanla kovalayacağını, benim odaların birine gizleneceğimi ve onun bir pagan yüzbaşı olarak oyunun gerisini getireceğini söyledi.

Sonra koluyla gözlerini kapattı, dudaklarını ve bıyıklarını oynatarak mırıldandı: "Şimdi ben ona kadar sayıyorum, sen yok oluyorsun." Daha beş olmadan ben ortadan kayboldum ve onların odasında bulunan Domitilla'nın kocaman dolabına daldım. Orada jartiyerler ve sabahlıklar arasındayken bir an için bunun saklambaca benzeyen tuhaf bir oyun olduğunu aklımdan geçirdim.

Bir dakika geçmeden kapı arkasına kadar açıldı ve Baron'un beni gizlendiğim yerde bulması hiç de zor olmadı. Aurelio beni dışarıya çekerken, "Teslim oluyor musun?" diye bağırıyordu.

Hemen teslim olmadığım için gömleğimi çıkarttı çünkü anlaşmamıza göre her yakalanışta ben giysilerimden birini çıkartmak zorunda kalacaktım.

Öğlene kadar dolaplar ve sandık odası arasında sürüp giden yakalamaca sonunda gizlenecek yer kalmadı ve yüreğim boğazımda ve şakaklarımda atmaya başladı. Sonunda olan oldu ve ben odanın ortasında ter içinde, çırılçıplak kaldım. O anda benim bir kurbağa gibi ıslak ve soluksuz olduğumu gören Baron banyo yapmamın iyi olacağına karar verdi ve bunu söyleyerek odasına çekildi. Yalnız kalınca banyoya yöneldim ve küveti tepeleme su doldurup içine gömüldüm.

Pek kısa bir süre sonra uykuyla uyanıklık arasında bir duruma geçtim, birkaç saniye sonra Baron da banyonun kapısında belirmeseydi kesinlikle derin bir uykuya dalacaktım. Kapıda göründü ve tek söz etmeden küvete yanaştı. Elinde onlarca, onlarca karanfil tutuyordu, tepeme dikildiğinde bunları başımdan aşağıya boca etmeye koyuldu. O çiçeklere, ben çiçeklerin göğsüme, bacaklarıma, dirseklerime, karnıma, bileklerime düşmesine bakıyordum. Çiçeklerin tümü bedenimi ve suyu örtünce Baron beni kollarımın altından yakalayarak küvetin dışına çekti. Yerde ıslak karanfillerden bir iz bırakarak beni odasına sürükledi. Dolabın aynasının önüne geldiğimizde beni bıraktı ve ben orada tertemiz, çıplak ve çiçeklerle kaplı olarak dururken o diliyle ayaklarımdan başlayarak ayak bileklerime, bacaklarıma, içine çökük göğsüme doğru yol almaya başladı.

Elbette ben bütün bu olanlar sırasında tek soru sormadım çünkü sorulacak bir şey yoktu, Sebastian ve yüzbaşı oyununun sonu geldiği açıkça ortadaydı. Ben aynanın önünde çıplak dikilirken bunu düşünüyordum. Kendi de çıplak olan Baron ne düşünüyordu bilmiyordum, ama belli ki düşüncelerine fazlaca dalmıştı çünkü çatı dairesinin kapısı açıldığında hiçbir şey duymadı, birinin içeriye girdiğini fark etmedi ve hatta odaya doğru hızla yaklaşan adımları bile işitmedi. Domitilla odanın kapısını ardına dek açıp ellerinde ıslak ve ezik karanfillerle eşikte görünerek, "Ah!" diye inlediğinde aklı başına geldi.

5

Kaçma telaşı içersinde elime ne geçirebildiysem sırtıma takmış, bir şort ve Baron'un tişörtüyle yollarda koşturmaya başlamıştım. Bir süre böyle koştuktan sonra dikkat çekmemek için adımlarımı yavaşlattım ve ellerimi cebime sokup, ıslık çalarak otobüs durağına yöneldim. Otobüs tam o anda geldi, kapılarını açtı ve ben aklımda tek bir plan olmasa da oralardan olabildiğince çabuk sıvışmak için otobüse atladım. Korkudan ve koşmaktan soluk soluğa kaldığım için bir koltuk bulur bulmaz çöktüm ve huzursuz bir uykuya daldım. Şoför son durakta otobüsün motorunu durdurunca uyandım.

İnip şöyle bir çevreme bakındığımda pek çok bahçeli villa görünce kent dışına çıkmış olduğumuzu ve esen tuzlu ve nemli rüzgâra bakılırsa denizin pek de uzak olmadığını kestirdim.

Ne yapacağım konusunda kesin bir hedefim olmasa da zaman geçirmek için ara yollarda gezindim; derken sıcaklık öyle arttı, bacaklarımdaki derman öyle azaldı ki, yürüyecek halim kalmadı. Bunun üzerine uzanıp dinlenebileceğim bir gölgelik aramaya başladım ve ancak yarım saat sonra tam istediğim gibi bir yer buldum. Aralık kalmış bir demir kapının arkasında uzanan bahçe pek gölgelik

olduğu gibi içerideki villada da birkaç yıldır yaşanmadığı anlaşılıyordu.

Dikkatle çevreyi inceledikten, bir kilometre çapındaki bir alanda canlı yaratık olmadığına inandıktan sonra yavaşça demir kapıyı ardımdan kapattım ve içeriye süzüldüm. Bahçede bulduğum ilk ağacın altına yatmaktansa, belki de çektiğim özlem yüzünden bir ıhlamur ağacı ya da kameriye aradım. Gerçekten de ıhlamur ağacı değil ama evin arkasında beyaz demirlerden yapılmış, mor salkımlarla örtülmüş tıpkı benimkine benzeyen bir kameriye buldum. Tam adımımı içeriye atacakken, içeriden çıkmakta olan yaşlı bir kadınla burun buruna geldim. Onu görünce birkaç adım geriye sıçradım, ama o ellerini çırparak neşeli bir sesle bana seslendi: "Ah! Sonunda buradasın işte! Bir daha hiç gelmeyeceksin sanmıştım."

Mademki yeni bir işe karışmıştım, bu kadına bir yumruk atarak yere sermenin ve oradan kaçmanın en kötü şey olacağını sezerek ben de hafifçe onun önünde eğildim ve şöyle dedim: "Geç olsun da güç olmasın!" Bu sözlerim işe yaradı ve kadın nazik bir baş hareketiyle beni villanın girişine doğru davet etti.

Az sonra bir sürahi buzlu çayın önünde otururken, bu yaşlı hanımın İngiliz ve adının da Margy olduğunu öğrenmiştim. Ülkesinin doğu kıyılarında Loch of Strathberg ile Loch of Kinnordy arasında bulunan Flowseugh adındaki minik bir köyünde doğmuştu, genç kızlığında bir İtalyan'la evlendiğinden bu yana bu köyde oturuyordu. Kocası bir zamanlar pastacıydı. Bir zamanlar diyordu çünkü altı ay önce onu yalnız bırakarak, sessiz ve yavaş bir yolculukla meleklerin yanına uçmuştu. Evlenmelerinden önce kadın tatlıları pek severdi, ama bu sev-

gisinin karşılığını alamazdı çünkü İngiltere harika bir ülkeydi ama orada yapılan tatlılar pek tatsızdı.

Bu nedenle inceden inceye mutsuz olan kadın, çalıştığı lokanta mutfağına girdiği gün büyük bir merdivenin tepesine çıkmış, kocaman bir pastaya meyve şekerlemeleri yerleştiren adamı görünce ona göz koymuştu. Onun, hayatının erkeği olmasına karar vermişti. Büyük bir olasılıkla Londra metrolarından birinin durağında ya da bir park bankında rastlamış olsaydı adamın farkına bile varmayacaktı; o da bütün ötekiler gibi bir İtalyan'dı işte. Ama onu krema ve kestaneşekerinden oluşan, içi pandispanya ve kremşanti dolu bir buzdağının üzerinde dengesini korumaya çalışırken görünce aşçıbaşı ona dünyanın biricik ve en yakışıklı erkeği gibi görünmüştü.

Gerçekten de bu bir yıldırım aşkı olmuştu; yıldırım yere düşünce Ettore'yi, yani pastacıyı da çarpmıştı ve o da şimdiye dek bademezmelerini ve kozhelvalarını böyle koklayan, dişleri bademşekerine benzeyen, teni bir muhallebi kadar yumuşak ve kadifemsi olan bir kadın görmediğine karar vermişti.

Ertesi hafta evlenmişlerdi ve o düğünün hemen ertesinde Flowseugh'u terk ederek erkeğin ülkesine doğru yola çıkmışlardı. İtalya'ya varınca şimdi benim ve onun karşılıklı oturduğumuz bu eve yerleşmişlerdi ve Ettore biriktirdiği tüm parayı kent merkezinde açtığı bir pastaneye yatırmıştı. İlk yıllar gece gündüz aralıksız çalışarak her boyda ve biçimde kurabiyeler, kekler, bisküviler, profiteroller yapmıştı. O kalıplarıyla fırını arasında gidip gelerek leziz pastalar pişirirken, karısı tüm İngilizler gibi çiçek ve bahçe meraklısı olduğu için kendini bahçede çalışmaya, toprağı çapalamaya, ayrıkotlarını temizlemeye vermişti.

Ettore her akşam eve dönerken bir kutu kremalı pasta ya da şambaba tatlısı getirirdi, ayrıca mutlaka kendi buluşu olan yeni bir tatlı da olurdu yanında. Bu tatlının biçimi ve malzemesi ne olursa olsun adı asla badem rüyası ya da böğürtlen keyfi gibi bir şey olmazdı; tatlıların tümünün adı Margy idi çünkü hamur açarken, kestaneşekerlerini ezerken aklında her zaman karısı, karısının yüzünün bir ifadesi olurdu.

Karısı için de durum değişik değildi. Her akşam belli belirsiz bir likör ve vanilya kokusu duyar ve Ettore'nin eve yaklaştığını anlayarak elinde makası bahçeye koşardı; o günkü düşüncelerini ya da göklerde yitip gitmiş bulutların rengini yansıtan bir çiçek, çiçeklerin en güzelini kocası için keserdi.

Sözün kısası belki şatafatlı değil ama dingin bir yaşantıları olmuştu; söz konusu olabilecek tek kusur yaşantılarının fazlasıyla tekdüze olmasıydı. Bu uzun mutluluğun hiçbir gizi yoktu; gün gibi ortada olan biricik giz, ikisinin de pastalara ve bahçeye düşkünlüğüydü; kendilerine gösterdikleri özeni, kurabiyelere ve zerrinlere de gösteriyorlardı.

Sözün burasında Margy, gözlerini şöyle bir kısarak ne yazık Ettore'nin artık var olmadığını açıkladı; yaşarken olduğu gibi ölürken de zarifti. Belediye başkanının kızının dev düğün pastasını süslemek için gene bir merdivenin tepesine çıkmış ve oraya kiraz şekerlemeleri yerleştirmeye başlamıştı ki, bir kalp krizi onu alıp götürmüştü. Öteki pastacıların söylediğine göre tek bir çığlık bile atmadan, kollarını bir melek gibi iki yana açarak yere inmişti ve bedeninin çarpması sonucu etrafa sıçrayan kremalar ve pandispanyalar olmasa kimse onun öldüğünün farkına bile varmayacaktı.

Olaydan sonra bir soruşturma başlatılmıştı. İnsan yatağında ölmediği sürece yapılan soruşturma-

lardan biriydi bu ve bu uçuşun nedeni gerçekten ani bir rahatsızlık mı, yoksa acemi ama kıskanç pastacı yamaklarından birinin işi mi diye araştırma yapılmıştı. Her ne kadar bu soruşturmanın sonucu olumsuz çıkmış bile olsa hemen arkadan ikinci bir soruşturma açılmıştı ve yamakların başı suçlu mu değil mi diye sorgulanmıştı. Çünkü Ettore krema dağının içinde sonsuzluğa uçar uçmaz o, ustasını çekip çıkartacağı yerde merdivenin tepesine tırmanmış, oradan tam iki dakika boyunca yardımcılarıyla bu düşüşün bıraktığı harikulade izi incelemişlerdi.

Titiz bir inceleme sonucunda Ettore'nin ne boğazında ne akciğerlerinde onun boğulmasına neden olan hamur ya da şekerleme kırıntısına rastlanmadığı sonucu alınınca, bu dosya da arşive kaldırıldı ve Ettore'nin pastanın dilimlerini kesmeden önce öldüğü anlaşıldı. Onun ölümü yalnızca yolun sonuna gelmesinden kaynaklanıyordu ve karısı her ne kadar bu ayrılık yüzünden kederlere boğulsa da mutluydu; mutluydu çünkü kocası bilincinin son anlarında kremaların kendine doğru yaklaştığını gördüğünde sevinmiş olmalıydı. Elbette öldüğüne sevinmemişti ama uyumlu yaşamı bir büyülü çemberin kapanması gibi gene kremayla sonlanmıştı.

Ah evet, güllerinin varlığından emin olduğu kadar bundan da emindi; bir insana ait olmadığı yerde ölmesi kadar büyük bir ceza olamazdı. Sözgelimi Ettore bir servis istasyonunda, damperli bir kamyonun egzoz borusunun uzaklaştığını görerek ölseydi asla ebedi huzuru yakalayamazdı. Margy kocasının ölümünden sonraki aylarda mutsuzluk anlarıyla baş başa kalmıştı; hatta bu mutsuzluk aylar boyunca öyle uzun sürmüştü ki, bahçesine bile bakmaz olmuştu ve akşamları yaşlı bir eşek gibi elinde bulutlarla aynı rengi taşıyan bir çiçekle bahçe kapısına koşmuştu.

Yalnızca kocasının ölümünden sonraki ilkbahar sabahlarından birinde kepenkleri açtığında, güzeller güzeli çim halısının ayrıkotlarından oluşan bir tundraya dönüştüğünü ve bahçesinin köstebek yuvalarıyla delik deşik olduğunu fark etti. Bunun üzerine kocasının anısını yaşatmanın tek yolunun bahçesine daha da fazla özen göstermek ve yüreğiyle aklı arasında olup bitenleri bununla unutmak olduğunu anladı.

Gerçekten de son haftalarda yavaş yavaş çalışarak, önce yüzeyi dişleyip sonra yavaş yavaş derine inen bir tahtakurdunun sabrı ve hafifliğiyle onun da bu topraktan ayrılabileceği kuşkusunu aklından sildi. Kendini kötü hissettiği için böyle düşünmüyordu, tam tersine sağlığı harikaydı; böyle düşünmesine neden olan küçük küçük işaretlerdi. Yağmurdan sonra yavaş yavaş beyaz lekeler kazanacağını bilen bir gülün önsezisine benziyordu bu işaretler.

Bu nedenle o da sonsuz yolculuğuna çıkmadan önce bazı ailevi işlerini yoluna koymak için Flowseugh'a gitmeye karar vermişti. Orada yalnızca birkaç ay kalmayı tasarlıyordu çünkü dönüp, evinde bahçesinin en güzel çiçeğini kopartırken ölmek istiyordu. Bahçesinden elindeki çiçekle yükselecek, bulutları ve atmosferi aşacaktı. Yükselecek, yükselecek, o uzak ve manevi dünyaya, dünyada birlikte olan insanların, ölümde de birlikte olacakları yere ulaşacaktı. Çiçeği elbette tanınması için bir işaretten başka bir şey olmayacaktı, o gölgeler karmaşasında kendini tanıtmak için bir işaret gerekliydi. Yoksa orada seslenecek sesi, sallayacak kolu olmadığından Ettore ile sonsuza kadar birbirlerine yakın olabilirler ama birbirlerini tanımayabilirlerdi.

Oysa parmaklarının saydamlığı arasında bu çiçek yapraklarıyla öylece dururken uzaktan belli be-

lirsiz bir tatlı likör ve vanilya kokusu duyacak ve Ettore'nin geldiği yöne doğru ilerleyecekti. O çiçeğin kendine doğru yaklaştığını gören Ettore, bir-iki saniye sonra onun minik kurabiyesi Margy olduğunu anlayacak ve o andan başlayarak evrensel yargı borazanı çalana dek hiç ayrılmadan beraber olabileceklerdi.

Bunları anlattıktan sonra Margy bir an için pembe gözkapaklarını indirdi ve ellerini sinirli biçimde kucağında birleştirdi. Karşısında oturan ve bütün öyküyü baştan sona dikkatle dinleyen ben, birkaç dakika sonra yalandan öksüreceğimi ve elimi ağzımdan çektikten sonra kalkacağımı, bu güzel öykü için teşekkür edeceğimi ve oradan ayrılacağımı düşünüyordum. Böyle düşünüyordum ama tam dikkatimi soluk borumdaki kaşıntıya yoğunlaştırıyordum ki, o benim yerime öksürdü ve gözlerini iri iri açtıktan sonra içini çekerek şu sözleri söyledi: "Evet, telefonda anlaştığımız üzere yokluğumda bahçemle sen ilgileneceksin, onu asalak böceklerden ve işgalci hayvanlardan koruyacak, doğru dakikalarda gülleri ve ıtırları sulayacak, topraklarını çapalayacaksın; onlara öyle iyi bakacaksın ki geri geldiğimde her şeyi bıraktığım gibi bulacağım, tek bir çiçek sapının bile yeri değişmemiş olacak."

Varlığımın nedenini açıkladıktan sonra bunun karşılığında ne istediğimi, paramı götürü tarzında mı, yoksa saat başına mı almayı yeğleyeceğimi sordu. Ben bir anlık sessizlikten ve oturduğum koltuğu gıcırdattıktan sonra bu işi yapmanın benim için de büyük bir sevinç olacağını bildirdim, çünkü zavallı Ettore ve bu ihtiyar kadın gibi farklı biçimlerde de olsa ben de varlığımın yaşam çemberinin kusursuz biçimde kapanmasını istiyordum. Karşılık olarak da geri geldiğinde ondan para değil, Amerika'ya gitmem için bir uçak bileti almasını isteyecektim.

Benim bu isteğim karşısında ne yapacağını bilemez bir edayla ellerini çenesine dayadı ve beş ya da altı dakika böylece kaldı. Benim bir şarlatan olduğumu düşünerek polis çağıracağını sandığım an derin bir soluk aldı ve bunun tuhaf bir ödeme biçimi olduğunu ama gene de kabul ettiğini bildirdi. Anlaşmadan sonra birlikte bahçeyi dolaştık ve bana sobaların, bahçe aletlerinin yerlerini gösterirken, her bir bitkinin ve ağacın özel bakımlarını anlattı ve not almamı istedi.

Aynı akşam yanında iki bavul ve altı şapka kutusuyla yola çıkan Margy bir taksiye bindi ve üzerinde atlet ve şorttan başka bir şey olmayan beni bahçenin ortasında terk etti, gitti.

Ben, elbette bir bahçıvan değildim ama bu işin altından kalkabilirdim çünkü çocukluğum boyunca ıhlamur ağacının altında ya da yerdeki çukurumda yatarken, gözlerimle bahçıvanımızı, onun yavaş ve dingin adımlarını izlemiştim. Bu yöntemle bahçe denen yerin insanın gözleriyle ve koku alma duyusuyla içinde kaybolacağı bir renkler ve kokular dünyası olmasından önce mayısböceklerine, kırmız ve danaburnu gibi tuhaf adlar taşıyan böceklere verilen sonsuz savaş anlamına geldiğini öğrenmiştim. Asalaklara karşı dur durak bilmeden sürdürülen bu yarış sonucunda kazanılan ödül, bitkilerin sağlıklı, güçlü, kendilerinden gurur duyarak büyümeleridir. Bu temel ilkenin ötesinde öğrendiğim başka pek çok şey vardı. Toprağı sürmeyi, kartondan ya da samandan korkuluk uydurmayı, en uğurlu zamanda tohum atmayı ve ürün almayı, yarma ve kakma aşı yapmayı, budama bıçağını tek elle kullanarak bitkileri budamayı da biliyordum.

Sözün kısası hiçbir şey yapmadan neredeyse kusursuz bir bahçıvanlık eğitimi aldığım için bana önerilen bu işi kabul etmekte hiç tereddüt etmemiş-

tim. Bu düşüncelere dalmış olarak bir an bile oyalanmadan yeşil çimenler üstünde yürüyerek bana ayrılan odaya gittim. Bir bahçıvanın ömründe boşa geçirdiği her ânın gerçek ve tam bir yenilgiye değilse bile buna giden bir yola açıldığını bilirdim.

Bahçıvan odasının kapısını ardına kadar açtım ve içeriye süzülen loş ışıktan buranın hiç penceresi olmadığını anlayıp kapıyı açık tutarak içeriye girdim. Bu geceden sonra benim özel mekânım olacak odayı inceden inceye gözden geçirdim.

İçeride yalnızca gerçek anlamda gerekli olan eşyalar vardı; bahçede çalışırken kullanacağım aletlerin yanı sıra koyu renk cilalı bir odun sobası, giysilerimi asmam için demir teller, geniş, madeni bir lavabo ve bunun altında gübre torbalarının arasında jüt çuvala doldurulmuş saman ve kuru yapraklar vardı. Bu saman ve yaprakları yatak yapmakta kullanmam gerektiğini hemen anladım! Kısa süren incelemem sonucunda savaş meydanıma çıkmadan önce giysi teli üzerinde bulduğum turuncu tulumu üzerime geçirdim. Önünde uzun bir fermuarı, her yanında pek çok cebi bulunan tulum bana öyle büyük gelmişti ki, kollarını ve paçalarını sıvamadan bir adım bile atamadım.

İşte kızgın bir ağustos gününün son saatlerinde güneş batmadan bir süre önce, kendi derisinin içinde kuruyup kalmış bir şeytan gibi ateş rengi giysime bürünmüş olarak odamdan çıktım ve geçici bahçıvanlık yaşantıma adım attım. Hortumların ve sulama fıskiyelerinin musluklarını açarak işime başladım.

Bahçıvanlık konusunda bilgim olmasaydı büyük olasılıkla çiçekleri o saatte sulamayı bilemez. güneş yükselip tepeye vardığında başıma hasır bir şapka takar, hortumu elime alırdım. Bitkilerin de biz insanlar ve hayvanlar gibi sıcağın en yoğun ol-

duğu saatte susadıklarını sanırdım. Öyle yapsaydım bahçem bir hafta geçmeden gözlerimin önünde önce sararır, sonra kararır, yani çürür ve kururdu.

Bu beklenmedik değişimin, düşman birliğin gizli bir hareketi sonucu ortaya çıktığını düşünürdüm; düşmanlarımın yaprakları kemiren tırtıllar, acıkmış danaburnu böcekleri olduğunu düşünür, zaman yitirmeden elimde böcek ilacı dolu bir fitille kendimi çiçeklerin ortasına atar, tüm bitkileri ağır biçimde zehirlerdim. Son darbeyi vurmak için de, suçlunun ben olduğumun anlaşılmaması için biraz uzakta durarak her yeri iyice sular ve bitkisel çevremde bir kıyım sağlardım. Neyse ki becerikliliğim sayesinde bütün bunların olmayacağını düşününce içimi bir sevinç kapladı ve ömrümün hiç olmazsa bir diliminde kusursuz bir iş başaracağımı düşünerek muslukları açtım, hortumu elime aldım ve çiçek tarhlarına doğru yürüdüm.

Parmağımla hortumun ucunu yarı yarıya kapatıyor, her bitkiye hafif hafif çiseleyen yağmur gibi su veriyordum; inci tanesine benzeyen su damlacıklarıyla ıslanmayan tek bir çiçek yaprağı kalmayınca hortumu aşağıya indirdim ve bitkilerin köklerine su vermeye koyuldum. Çiçeklerin ve ağaççıkların susuzluğunu gidermek için bir tarhtan ötekine koşarken ilkbaharda görkemlerinin doruğuna varmış olan tüm bu bitkilerin artık solgunlaşarak, neredeyse kuruyarak can çekişmeye başlamış olduklarını fark ettim. Bu hiç de albenisi olmayan görüntüye son vermek için birer birer kuru çiçekleri kopartmaya başladım; sonra odamdaki el arabasını alarak seraya yöneldim; orada capcanlı duran yıldız ve zerrin çiçeklerinden toparlayıp, söktüğüm çiçeklerin yerine onları dikmek üzere bahçeye taşıdım.

Bu yenileme işlemi bittikten sonra güneşin batmak üzere olduğunu fark ettim, akşam olunca bah-

çıvanların işinin bittiğini düşünerek sulama fıskiyelerini ve muslukları kapattım, el arabamı ve aletlerimi odama götürdüm. Her şeyi yerli yerine yerleştirince bir an odamın kapısında durup cırcırböceklerinin çığırtkan sesine kulak verdim. Onları dinlerken eşit aralıklarla tekdüze bir tonda öten bir puhukuşunun hüzünlü şarkısına tutuldum. Kuşu, ağaç yapraklarının arasında görebilmek için başımı kaldırdım ve gözlerimi ağaçların tepesinde dolaştırdım; karanlık gökyüzüne dalan bakışlarım kayan bir yıldızın arkasında bıraktığı ışık huzmesine takıldı. Bu yıldız da bütün ötekiler gibi asla bir yere varmadan kayıyordu işte ve ben hâlâ bunun nedenini çözememiştim. Gene de dilek dileyen herkes gibi gözlerimi yumdum. Gelecekten dileğim sakin, gerçek anlamıyla sakin bir yaşantıydı.

Sonraki günler ve haftalar boyunca, gecelerin dışında kalan saatlerin bir tekini bile kendime ayıramadım çünkü ağustosta, güneşin kızgınlıkta acımasızca davrandığı günlerde bile bir bahçıvanın mola vermesine olanak yoktur. Gerçekten de böceklere karşı sürdürdüğüm savaşın yanı sıra kış için korunaklar yapmalı, önümüzdeki ilkbahar için şakayıklar dikmeli, uykuya dalan gülleri aşılamalı, domateslerin ve genç krizantemlerin sürgünlerini kesmeli, asmaların en iri yapraklarını aradan temizlemeliydim.

Bu bitip tükenmek bilmeyen çalışmalarımın sonunda, alnımdan ter damlarken ve tek dileğim çimenlere uzanıp şöyle bir kestirmekken ben sulama fıskiyelerinin musluklarına koşuyor, açıyor, koşarak hortumu elime alıyor ve bir keçi gibi tarhların, ağaçların arasında sıçrayıp duruyordum.

Akşam üzerimdeki tulumu bile çıkartamadan saman döşeğime yığılıyor, daha altımda ezilen otla-

rın ve yaprakların çıtırtısı bile kesilmeden derin bir uykuya dalmış oluyordum.

Derin dediğime pek bakmayın çünkü gece boyunca bile gözlerimin arkasında yuvarlanan on binlerce danaburnu böceğinin kemiren, ısıran ağzı beni rahat bırakmıyordu. Gözlerini hazla kısmış böceklerin bitkilerin cansularını emişlerini görüyordum. Görüyor, hatta bu cansuyunu emişlerinin şıpırtısını duyar gibi oluyordum. Bir kasırga, bir hortum gibi emen böceklerin sesi kulaklarımı sağır ettiğinde, bedenimin tümünü saran tek bir titreşime dönüştüğünde yatağın ortasında dikilip oturuyordum.

O zaman bunun bir karabasan olduğunu anlıyor, uykuya ayrılmış bu değerli dakikaları harcamamak için hemen yatış biçimimi değiştiriyor, ama çuvalıma sarılıp tam uykuya dalacakken, altımda beklenmedik bir hareket seziyordum; yatağım önce yakında bir greyder çalışıyormuş gibi sarsılmaya başlıyor, sonra birdenbire havalanıyordu. Ben bacaklarım havada aletlerin arasında uçarken, yerimde, minik pembe elleriyle devasa bir köstebek beliriyordu.

Haftaların geçmesiyle birlikte giderek daha geç uyanır, çiçek tarhlarının arasında görünmez bir engele takılacakmış ya da dolaşacakmış da düşecekmişim denli bitkinlikle dolaşır oldum. Pek çok kez yere kapaklanarak pek çok çiçeği yere yapıştırdım. Neredeyse bir ay süren uykusuzluğum sonucunda bahçeyi kendimden fazla düşünürsem öleceğime, çığlık bile atamadan krizantemlerin arasına yığılarak bir kahraman gibi hayata veda edeceğime karar verdim. Gerçekten de günler yavaş yavaş kısalmayıp, düzenli yağmurlarıyla beklenen sonbahar çıkıp gelmeseydi, bahçe de benimle birlikte ölecekti.

Artık her gün düzenli olarak saat üç ile beş arasında yağmur yağıyordu; saat birde bir gözcü gibi

demir kapının yakınındaki kiraz ağacına tırmanıyor, elimi alnıma dayıyor, kuzeyden ilk bulutların yaklaşmakta olduklarını görüyordum. Minik, saçak saçak bulutlar gökyüzünde dağınık dururken, önce birbirlerine yaklaşıyorlar, açık renkli iri bulut kümelerine dönüşüyorlar, sonra şişerek ve büyüyerek kara bulutlar olup bana yaklaşıyorlardı. O anda nereden çıktığını bilemediğim hafif bir esinti ağacın yapraklarını sallamaya başlıyordu; bu rüzgâr başlangıçta yaprakları ve çiçekleri hafif hafif sallarken, dakikaların geçmesiyle öfkeli ve gergin bir hal alıyordu. Sonra da şiddetli yağmur, ilk büyük damlalarını yere indiriyordu. Ben de odama çekiliyor, yaprak döşeğime uzanıyor, bir ya da iki saat boyunca yağmurun çevremdeki tıkırtısını dinliyordum. Odamın çinko çatısını bakırcı ustaları gibi döven yağmurun pıtırtısını, üzerinde su damlacıkları birikmiş çam ve sedir ağaçlarının iğne yapraklarının hışırtısını, zakkum yapraklarının yağmura ve rüzgâra verdiği karşılığı, karaağaçların hepsinden ulu sesini birbirinden ayırmaya çalışıyordum. Öteki sesler arasında belirgin olarak ayırt ettiğim bir ses de çalmakta olan bir trampetti. Bu elbette trampet değil, atkestanesi ağacından kulakları sağır edecek bir patırtıyla birbiri ardına yere inen atkestanelerinin sesiydi. Böyle şiddetle inen yağmura karşı yaprakları ve saplarıyla bir direnç gösteremeyen çiçeklerin, renkli yapraklarını bir çamur deresine dökerek can verdiklerini görüyordum. Çiçekler dünyasının bu yağmura dayanabilen tek örneği gül idi; inatçı sapı, ötekilere oranla daha kalın lifleri olan güller, sağanağın ortasında bekleyen nöbetçi askerler gibi dikiliyorlar, her bir yağmur damlasını tok bir sesle kabul ediyorlardı, ama öyle bir an geliyordu ki onların da etli ve dayanıklı yüreği su içinde kalarak çürüyor, esen ilk güçlü rüzgâra yenik düşü-

yor, bu mağrur ve kurnaz çiçekten geriye bir tek çıplak sapı kalıyordu.

Her yağmurdan sonra bir keşif turu yapıyor, ne kadar kaybım olduğunu anlamaya çalışıyordum; yere dökülen cansız çiçekleri topluyor, onlarcasını el arabama yüklüyor, kuru yapraklarla birlikte ateşe ve dumana kurban ediyordum.

Artık işe yaramaz olan hortumlar ve su fıskiyelerini sökmüş, sararak rafya iplerle bağlamış ve odanın arkasındaki bir girintiye saklamıştım. Onlarla birlikte artık işe yaramayan süzgeçli kovamı ve ilaçlama filitimi de ortadan kaldırmıştım. Bundan böyle düşmanlarım buz ve nemdi. Kışın sert koşulları çiçeklere göz açtırmamaya kararlıydı.

İşlerim biraz olsun azaldığından artık zamanımın büyük bölümünü saman yatağımda yatarak, duvara attığım çentiklerden günleri ve haftaları, yani Margy'nin geri geleceği günü hesaplayarak geçiriyordum.

Ne var ki günden güne boş zamanlarım artıyor, bu kez de ne yapacağımı bilemeden sıkılıyordum. Bu uzun saatler boyunca odamın dışındaki bir ağaç kütüğünün üzerine oturmayı alışkınlık haline getirmiştim. Ellerimi kucağıma koyuyor, karanlık çökene dek öylece oturuyordum.

İşte Lucrezio ile ilk karşılaşmam, bu miskinlik saatlerimde ağaçların çıplak dalları ve dökülmüş kuru yapraklar arasında otururken gerçekleşti.

Sakin ve kurşuni bir öğleden sonra rüzgâr olmamasına karşın ansızın sallanmaya başlayan akçaağaç yaprakları dikkatimi çekti. Daha esnek bir hareketle sağa sola sallanan dalların titremesi durmadan bir yanındaki cevizin yaprakları sallanmaya başlıyordu. Neler olduğunu merak ederek, üzerinde oturduğum kütükten kalktım, cevizin altına gittim, ellerime belime koyup, tek tük yaprakların ve ceviz-

lerin zümrüt yeşili dış kabukları arasına bakmaya başladım. Tam bir şey göremediğimi, daha doğrusu yalnızlıktan hayal görmeye başladığımı sandığım anda birden yaprakların arasında bir alev dilimi gibi hareket eden kuyruğu dikkatimi çekti. Bir daldan ötekine hızla atlıyordu. Sonra zıplayarak bana en yakın dala indiğinde gözlerim bir sincabın kara ve yuvarlak gözleriyle buluştu.

Yukarıya bakan ben ve aşağıya bakan sincap birkaç dakika öylece kalakaldık. Ona seslenmedim, sessizliğimi korudum çünkü hayvanların her şeyden çok insan sesinden ürktüklerini bilirdim; bu ses onlara eşit olmayan sesler karmaşası gibi gelirdi.

Ben değil ama o konuştu, merakla bana doğru eğilerek, bana şöyle dedi: "Çak, nçiu!"

Bu belirgin ve güçlü sözlerinin bir dostluk işareti olduğunu hemen anladım ve ondan geri kalmamak için dost olduğumuzu belirtecek bir işaret göndermek amacıyla ne yapabileceğimi düşünmeye başladım. Ne var ki ben tek heceli birtakım sesler çıkarana dek sincap alev gibi kuyruğu ile yeniden ağaçların yaprakları arasında gözden yitti.

O akşam ve o gece boyunca her ne kadar aptalca olduğunu bilsem de yapraklar arasında yok olup giden o kemirgenden başka şey düşünemedim; kendi kendime, yüksek sesle konuşarak onu düşündüm. İşte bu tek kişilik konuşmam sırasında ona bir ad verdim, onu bundan böyle Lucrezio diye çağıracaktım.

O gece odamın bir köşesine gizlenerek sivri ve tüylü kulaklarıyla benim konuşmalarımı dinlediği için mi, yoksa bir rastlantı sonucu mu bilmem ama ertesi sabah yeniden ortaya çıktı. Sırtıma astığım tarım ilacı dolu bidonum ve elimde tuttuğum filitimle canını kurtaran son güllere ilaç verirken onun bir meşenin gövdesine tırmandığını gördüm. Arada

bir durarak, durunca kuyruğunu ve başını sallayarak yerden bir metre yükseğe vardığında, sivri tırnakları sayesinde ağacı ittirip güç alarak iyice ileriye sıçradı, çimenlerin üzerine atladı. Oradan da arada bir durarak ve arka ayakları üzerinde doğrularak bana doğru yaklaşmaya başladı.

O sabahtan sonra her gün, günün değişik saatlerinde karşılaşır olduk. Elbette ben ağaçlara tırmanmıyordum, ama o canı istediğinde bir ağacın gövdesinden iniyor, dura zıplaya bana yaklaşıyor, yanı başımda söylediklerimi dinliyordu.

Ben de onunla konuşuyordum, elbette yaşantımdan sahneler anlatmıyordum çünkü Oskar'ın başına gelen acı olay ya da Spartaco'nun ansızın ortadan yok olması onu ilgilendirmezdi. Ben de sorular sorarak sanki karşılıklı konuşurmuşuz gibi yapıyordum. Ve tüm sorular arasına, şimdiye dek kimseye sormamış olduğum o soruyu da sıkıştırmıştım.

İşte böylece ona, yıldızların gökten neden kayarak düştüklerini, nereye vardıklarını, düz mü yoksa eğri mi çizgi çizdiklerini sordum; bunu ona sordum ve bizim de yıldızlar gibi belirli bir rotaya mı gereksinme duyduğumuzu, çizgimizin eğri mi, yoksa düz mü olacağını öğrenmek istedim. Düz bir çizgi nerede kesilirse kesilsin, tamamlanmış gibi görünürdü ama eğri bir çizgi tamamlanmadan bir yerde kırılırsa, havada asılı bir dal gibi yarım kalırdı. İşte ona bunu ve düz çizginin sincaplara, yay biçimindeki çizginin bir sesi olan yaratıklara mı ait olduğunu sordum. Dünya neden dinamitle havaya uçurulmuş üst geçitler ya da sele kapılarak kırılmış köprüler gibi havaya asılı kalmış eğrilerle doluydu, bu geometrik yolların tamamlanmasını yöneten bir şey var mıydı?

Onu sorguladığım bir başka konu da gözlerin varlığıydı; acaba güllerle ya da zerrinlerle çene ça-

lamayışımın nedeni gözlerinin olmaması mıydı? Ona gözlerin ne olduğunu, ne yana baktıklarını, uzun kış uykusundan uyandığında inik gözkapakları arkasından ilk neyi gördüğünü, bir şey görüp görmediğini, bir şey görüyorsa, hiçbir yanda var olmayan o şeyin nereden geldiğini sordum. Ona ayrıca benim nereden geldiğimi, onun nereden geldiğini, her ikimizin de sıkıca tutunduğumuz bu iki kutbu basık ve bir topaç gibi kendi çevresinde dönerek, elips biçimli yörüngesinin bir ucundan ötekine telaşla seğirten kürenin nereye doğru gittiğini, bir an bile durmayan kürenin durması durumunda bize ne olacağını, bir ıslıkla karanlığa ve sessizliğe, yani zamanlardan bir zamana mı, yoksa sonsuzluğa mı kavuşacağımızı, günün birinde, ne gecenin ne gündüzün olmadığı bir yerde bir kıyıya ya da duvara mı toslayacağımızı, bu toslamayla parçalanıp parçalanmayacağımızı, daha hangi başka uzaya yuvarlanacağımızı, nerede son bulacağımızı, nerede yiteceğimizi, yani özet olarak benim, onun ve ceviz ağacının yapışmış olduğu bu ateş göbekli top üzerindeki yolculuğun nasıl sonuçlanacağını sordum.

İşte ben bütün bunları Lucrezio'ya sordum, ama hepsini bir sabahta değil, hayır; ona arada boş zamanlar bırakarak, bana yanıt verebileceği süreler tanıyarak sordum ve o kuyruğunu havada sallayarak kendinden emin bir tona sahip bir sesle benim her sorumu yanıtladı.

Lucrezio ile aramdaki arkadaşlık her gün giderek güçlendi, her gün daha da büyüdü, hatta öyle ki, birlikte olduğumuz bir haftalık zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım; buraya geleli iki ayı geçmişti bile. Bir sabah odamdan çıkarken şiddetli bir esinti kapıyı elimden kaptı, buz gibi bir rüzgâr benimle tulumumun arasına doldu, dondurucu parmaklarıyla bedenimi okşadı. Bu buz gibi okşayışın

etkisiyle titremeye başladım, dişlerim birbirine çarptı ve ben öylece durmuş titrer, dişlerim de birbirine çarparken büyük bir atkestanesi yaprağı yüzüme yapıştı, bir an için orada kaldı, sonra toprağa doğru durdurulamaz yolculuğunu tamamladı.

İşte o anda gördüm ki, dikenli yaprakların dışındaki tüm yapraklar havada uçuşuyordu; kimi ağır ağır, kimi hızla düşüyordu. Çınar ve atkestanesi yaprakları havada dalgalanarak dans ediyor, akasyaların ve kengellerin yaprakları hafif tüyler gibi bir o yana bir yana salınıyordu, sonra esintinin güçlenmesiyle hepsi bir araya geliyor ve bir hortuma kapılmışçasına bahçenin öte yanına savruluyordu. Yanık şeker sarısı ve ateş rengindeki bu yaprak fırıldağını izlemeye henüz başlamıştım ki, parmaklarım karıncalanmaya başladı. Hatta o kadar çok karıncalandı ki, hiçbir zaman bana ait olmamışlar gibi hissettim. Bedenimi parça parça yitirmeden önce odama sığındım ve bir köşede battaniye ya da bir örtü bulurum umuduyla tüm çuvalları altüst ettim, her yanı didik didik aradım. Bu arada ayağımın tarak ve aşık kemiğini de hissetmez olmuştum. Belli ki sıra yavaş yavaş dizlerime geliyor diye düşünürken, aklıma ansızın çuvalımdaki kuru otlar ve yapraklar geldi; onları çuvaldan çıkartıp bedenimle tulumum arasına dolduruverdim.

Soğuktan korunmaya çalışırken biçimsiz bir korkuluğa dönmüştüm ama yine de artık kendi varlıklarından habersiz ayaklarımın üzerine basarak Lucrezio ile buluşmak için dışarıya çıktım. Aramızdaki arkadaşlık öylesine derindi ki, onsuz geçirilen her an bana boş ve tekdüze geliyordu.

Bir süre kapımın önünde bekledim ve çamların, akçağaçların arasından zıplayıp geleceğini umdum; sonra tek tük yaprağın arasında esintinin yarattı-

ğından başka bir hareket olmadığını görerek ellerimi ağzımın iki yanına koydum ve ona seslendim.

Onu önce yavaş, sonra yüksek sesle çağırdım; havaya bir ceviz kabuğu attım, uzun uzun adını yineledim; hışırdayan yapraklar arasındaki sessizliği dinlerken umudum kırılmaya başladı. Şimdi anlıyordum ki kış uykusuna yatma zamanı gelmişti ve Lucrezio da tüm sincaplar gibi bir ağacın gövdesine sığınmış, kendi gür kuyruğuna sarınmış ve kışı geçirmeye hazırlanmıştı.

Bunu anlamış bile olsam odama çekilmedim ve inatla orada dikilerek onun cevizden ya da meşeden inmesini, ellerini havada sallayarak kış uykusuna yatmadan bana veda etmesini bekledim. Bizimki hüzünlü bir veda olacaktı, çünkü o önümüzdeki ilkbaharda uyandığında ben artık bu bahçede değil, binlerce kilometre ötede, Amerika kıtasının herhangi bir noktasında olacaktım.

Kapıdan içeriye çekilerek, onun anısını sonsuza dek yüreğimde taşıyacağımı, arkadaşlığın bizi bir yap-boz oyununun parçaları gibi birleştirdiğini aklımdan geçiriyordum ki, ağaçların yapraklarının üstünde uzak ve boğuk bir gürültü duydum. Yeni bir konuğum olmasını umarak başımı kaldırdığımda ağaçların üzerinden geçen bir uçağın karanlık gölgesini fark ettim.

Öyle alçak ama uzaktan geçiyordu ki, onun uzaktan kumandalı bir model uçak olduğunu düşündüm. Bir kilometreden daha az bir uzaklıkta çok ani biçimde irtifa kaybederek alçaldığını görünce yanıldığımı anladım ve uçağı bekleyen kötü kaderi sezdim. Ellerimle kulaklarımı tıkadım, gözlerimi yumdum; böyle kör ve sağır olarak sırtımı duvara yasladım ve büyük gümbürtünün kopmasını bekledim. Gerçekten de birkaç saniye sonra doğal olmayan güçlü bir hava akımı çarptı yüzüme ve bu rüzgârla

birlikte kırılan dalların, uçuşan yaprakların ve pervanenin yakınlaşan sesi de üzerime geldi. Korkuyla gözlerimi açtığımda uçağın karnının sedir ve çam ağaçlarına değmekte olduğunu gördüm. Yıldırım hızıyla uçağın asla duramayacağını ve benim de odamla birlikte havaya uçacağımı düşündüm. Bu işi son kez yaptığımı düşünerek, yumruklarımı sıktım, gözlerimi sıkıca yumdum ve duvarın önünde kurşuna dizilmeyi bekleyen bir mahkûm gibi uçağın tepeme düşmesini ve beni bin parçaya ayırmasını bekledim.

Bu birkaç saniye boyunca tüm ömrümce yaşadıklarımı gözden geçirmeyi denedim ve bunu gerçekten de başardım; toprağı kazıp içine yattığım çukurdan Lucrezio'ya kadar her şey tam altı kez gözlerimin önünde geçti ama yedinci keresinde ıhlamurlar yeniden görünür oldu; rüzgâr ansızın dindi. Bahçeye mutlak bir sessizlik çöktü, bu sessizlik içersinde, dünyanın biricik gürültüsüymüşçesine uçağın orta bölümü tuhaf bir gıcırtıyla açıldı.

Uçağın bir su damlasına benzeyen tepesini açarak çıkan adam, uzun boylu, esmer tenli, kara saçlı ve bıyıklıydı. Üzerinde yalnızca haki renkli bir şort ve pilot montu vardı. Uçaktan iner inmez ne bana baktı ne üç yüz metrelik bahçemin çimenlerini yolduğu için özür diledi, doğruca kanadın yanına gidip yedek yakıt deposunu kontrol etti, eliyle vurdu ve başını eğerek daha yakıtı olup olmadığını anlamak için kulak kabarttı. O kapı boşluğunda bu işi yaparken, ben ellerimi belime dayayıp öfkemi kusmak için uygun ânı bekliyordum.

Bu duruşumla beni eninde sonunda fark edeceğini sanıyordum ama birden anımsadım ki, içine saman doldurduğum bu tulumla bir insandan çok korkuluğa benzemekteydim. Yerimden kımıldamazsam benim bir delikanlı olduğumu anlamasına olanak

yoktu. Bunun üzerine bacaklarımın üzerinde biraz sallandım, sessizce uçağa yaklaştım ve sonra da dirseğimi uçağın gövdesine dayadım.

Şimdi ben uçağın yanındaydım, o altındaydı; yukarıdan bakınca yalnızca ayaklarını, parlak iki büyük ayakkabıyı ve dizlerine dek çektiği yün çoraplarını görebiliyordum. Birkaç dakika sonra kıvrıla kıvrıla uçağın altında süründü ve sonunda ayağa kalkabildi. İşte o zaman benim pas rengi gözlerim onun kömür rengi gözleriyle karşılaştı. Beni görünce de tek söz etmedi, hatta şaşkınlıkla kaşlarını bile kaldırmadı; sanki ben ezelden beridir kolumu uçağa dayamış pervanenin yanında duruyordum! Bir dakika sonra ellerini şortuna silerek temizledi ve, "Daha kötü bir şey olmasından korkmuştum," dedi. "Neyse ki yalnızca karbüratörün iğnesi kırılmış." Sonra gülümseyerek ve bembeyaz dişlerini göstererek adının Arturo, mesleğinin arkeo-pilotluk olduğunu, bir arıza kuşkusuyla böyle iniş yapmak zorunda kaldığını açıkladı.

Bu sözler üzerine öfkemi kusmak yerine ben de gülümsedim; neden gülümsediğimi bilmiyorum çünkü anlamı yokken gülümsemek beni öfkelendiriyordu. Adımın Ruben olduğunu söyleyerek kendimi tanıttım ve bu bahçenin güvenliğinden sorumlu kişi olduğumu belirttim. Burada bulunuş nedenimi daha ayrıntılı biçimde açıklayacaktım ki, ağaçların yaprakları arasından tek tük yağmur damlaları düşmeye başladı. Bunun üzerine pilot uçağının tepesini kapattı ve benim odama girdik.

İçeriye girince tek söz etmeden el arabamı ters çevirip üstüne oturdu, ben de çim biçme makinesinin üzerine tünedim. Orada oturmuş konuğuma bakarken, bir kış sabahı bahçeme gökyüzünden düşen bu adamın kim olduğunu, arkeo-pilotluğun ne anlama geldiğini düşünüyordum; tam pilotun yaptığı

işin müzelerde saklanan parçalarla bir ilgisi olması gerektiğini kendi kendime açıklamak üzereydim ki, konuğum derin bir soluk aldıktan ve gerindikten sonra şöyle dedi: "Gerçekten sinirleri harap eden bir görev bu!"

Pilotun sözünü ettiği, Mısır'ın İskenderiye kenti ile Sicilya Adası arasında gerçekleşen arkeolojik bir görevdi. Arkeo-pilot uçan bir arkeologdan başka bir şey değildi ve uçağındaki gelişmiş aygıtlarla kazı yapılan bölgeleri denetliyordu. Yavaş yavaş ve alçaktan uçarak, pek çok kez aynı yerin üzerinde ileri geri giderek yapıyordu bu denetleme işini. Kızılötesi ışınlarla, radyoaktif karbonlu aygıtlarla ören yerlerini inceliyordu. Bir tepenin altında tapınak kalıntısı olup olmadığını, bir tümseğin içinde kâhinlerin, büyücülerin bulunup bulunmadığını, yani yeryüzünde gezerek sıradan bir bakışla anlayamayacağı pek çok şeyi bu yöntemle ortaya çıkarıveriyordu.

Ne var ki pek çok arkeo-pilot arasında onun biraz daha özel bir görevi vardı çünkü göklerde gezerken onun aradığı şeyler, eski uygarlıkların bırakmış oldukları mermer döşeli yollar ya da amfora depoları değildi; o, bulutların arasında uçarken bir parşömen üzerine asla yazılmamış olan ve o zamandan bu zamana, belirli bir hedefi olmadan havada uçan sözcükleri yakalamaya uğraşıyordu. Arkeolojinin pek çok dalı vardı ama bu henüz yeni üzerinde çalışılmaya başlanmış bir konuydu. Henüz iki yıldan bu yana ya da daha kısa bir süredir var olan bu bilim dalı, Sibirya'da bulunan bir araştırma merkezinin ortaya attığı, sesin, bir gücün akışı, bir noktadan ötekine enerji transferi olduğu kavramından yola çıkarak insan sesinin bir kez ağızdan çıktıktan sonra evrende kaybolmadığı varsayımına dayanıyordu. Söylenmiş sözler, dinleyen kişinin kulağına vardıktan sonra yok olup gitmiyor, kıvrımlı bir yol

izleyerek tepe-çukurtepe gibi bir dalgalanmayla birbirleri arkasına gökyüzüne ulaşıyorlardı. Uçan balonların havaya yükselmeleri gibi tek tek sözcükler de, uzun uzun söyleşiler de, ak ve kara bulutlar arasında kelebekler gibi uçuşuyorlardı. Birbirlerini bir bulup bir yitirerek, başlangıçtan, tek hücreli ilk yaratığın pek çok denemeden ve yanılmadan sonra insan biçimine girmesinden, bu insanın şaşkınlık ya da büyük bir heyecan karşısında küçük dilini ve gırtlağını gererek, dilini oynatarak ilk sesini çıkartmasından beri birbirlerini kovalıyorlardı.

Ne yazık ki o ilk sesin izine rastlanılamamıştı, zaten hangisi olduğu da bilinemiyordu çünkü üretildiği an, bomboş bir gökyüzüyle, hidrojeni ve helyumu az bir havayla karşılaşmış ve atmosferin daha yüksek katlarında bir an bile geçirmeden izini kaybettirmişti.

İlkçağlarda edilmiş bu ilk sözden sonra ne bir hece ne de bir ünlem kaybolmuştu. Eterin minik dalgaları gibi birer birer gökyüzüne yükselmişler, yeryüzü kabuğu ile atmosferin sınırları arasındaki boşluğu doldurmuşlar, sonra da kayalar ve fosiller gibi katmanlar oluşturmuşlardı. Bu katmanlar havanın basıncına değil onun ısısı ve sözlerin yükselirken aştıkları eğri yola bağlıydı. Binlerce yıl sonra bu katmanlar öylesine sıklaşmışlardı ki, gökyüzü artık dev bir soğana benziyordu; incecik zarların üzerinde kalın zarlar, kalın zarların üzerine ince zarlar birikiyordu. Elbette her bir zar katmanı değişik bir uygarlığa ya da döneme ait oluyordu; değişiklikleri de tüm dönemlerin ve uygarlıkların değişik bir ifade gücüne sahip olmalarından doğuyordu. Kaldı ki mutlak sessizlik, sakınımlı fısıldaşma, uzun söylev dönemleri ve bizimki gibi karışık dönemler vardı. Bizimkinin karışık dönem olduğu, son yıl yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştı, çünkü

yeryüzünün gümbürtüsüyle bu sesin atmosfere varan bölümü arasında müthiş bir dengesizlik gözleniyordu. Tepe-çukur-tepe dalgalanımına ters düşen bu gözlem üzerine pek çok varsayım üretilmişti. Akla en yakın görüneni gökyüzüne ulaşanların yalnızca dudaklardan çıkan sözler olduğuydu; büyük bir olasılıkla ses yükselticilerden, radyolardan, televizyonlardan çıkan sesler bunlara dahil değildi.

Dirençlerin ve mikrofonların süzdüğü seslerin bu aşamaya ulaşamamasının nedeni oldukça açıktı: Kendi itki güçlerini dinamitleyen bir aygıt aracılığı ile yayıldıkları zaman sesler öylesine cılızlaşıyordu ki, ancak aşağıya doğru inebiliyorlardı. Böyle ölgün, hüzünlü ve neredeyse sönük halleriyle dolu taneleri gibi yeri hedefliyorlar, yerkabuğunu deliyor, alttaki sima tabakasını da aşarak yerkürenin ateşli yüreğine dek iniyorlardı. Ses yükselticilerin ve mikrofonların yaydığı sesler, yeryüzünün derinliklerinde emiliyorlardı; gökyüzüne ulaşabilen tek tük seslerse elle tutulamayan bulutların arasında yerlerini almışlardı. Bütün bu sesler arasında en yoğun titreşim frekansı, konuşurken bir şey soranlara aitti; sorular göklerin en yüce katlarına dek ulaşabiliyorlardı.

Bu varsayımlar ve karmaşık araştırmalar, pilotun uçağında bulundurduğu bazı özel aygıtlar aracılığıyla yapılabiliyordu. Uçağın içine çekilebilen, dev gibi bir huni sayesinde, olağanüstü büyüklükteki bir dinleme aygıtı iniş takımları arasından sarkarak, onlarca metreküp havayı emebiliyordu. Araştırma yapmaya yetecek ölçüde hava emen dev huni, uçağın gövdesi içinde bulunan bir bilgisayara dönüşüyordu. Bu, sıradan bir bilgisayardı; ekranı, belleği, disketleri vardı ve silisyumlu zihniyle her santimetreküp havayı eliyor, elerken ortada dalgalanan

sözcükleri yakalıyor, onları söyleyen kişilerin ağzından çıktıkları biçimde ekranda yansıtıyordu.

Sözcükler bir diyaloğa aitse, pilot tek kolunu uzatarak bilgisayarın ses bölümünü devreye sokuyordu. O zaman uçağın içinde tatlı ama yapay bir ses konuşmadaki soruyu yinelerken, pilot uçağı rahatça kullanarak yanıtın geldiği noktaya ulaşmayı başarıyordu. Bu yöntem kendi buluşuydu ve böyle bir buluş yapmak zorunda kalmıştı çünkü eski insanlar önemli konuları yürüyerek tartışırlardı ve ancak bu yöntemle, yani sorunun varlığını yakaladığı zaman yanıtın uçuştuğu yeri belirleyebiliyordu. O iki yıl boyunca birbiri ardına başarılar kazanarak onlarca gömülü kentin yanı sıra Ninova, Babil, Ugarit, Pompeii, Sodom ve Gomore üzerinde uçuşlar yapmış, antik ve çağdaş Yunanistan üzerinden defalarca geçmişti; şimdi de oradan dönmekteydi. Siracusa kentinin dışında uçarken bazı turist otobüsleri üzerinden geçmiş ve burada ilk başarısızlığını yaşamıştı: Hiçbir kayıt alamamıştı.

Genel bir keşif gezisi sırasında, şans eseri, kimi zaman ciddi, kimi zaman neşeli olan bir sesle karşılaşmıştı ve bir yontucuya kürenin hacminin uyumlu mükemmelliğini tanımlayan bu sesin bizzat Arşimed'e ait olduğunu anlamıştı.

Bu buluşunun önemini kavrayınca sesi izlemeye almış ve iki saat boyunca hiçbir zorlukla karşılaşmadan sesin peşinden gitmişti. Balıkçılarla konuşurken, pazarda alışveriş yaparken, sonra bir zeytin ağacının altına uzanmış uyuklarken onu izlemiş, tek bir heceyi bile kaçırmamıştı; Arşimed bir süre sonra tiyatronun çevresinde öğrencisi Algestos ile karşılaşmıştı. Gerçeği söylemek gerekirse pilotun işi bir süre daha yolunda gitmiş, şuradan buradan konuşmalarını izleyerek neredeyse bir saat geçirmişti, ne var ki Arşimed deniz kenarındaki çam-

ların birinin yanında ansızın durmuş ve öğrencisine dönerek yeryüzünde kaç adet kum tanesi olduğunu soruvermişti. Algestos'a sorulan bu açık seçik soru bilgisayarın ekranında belirmiş, on dakika, bir saat, bir bütün gün, hatta pilot ileri geri, aşağı yukarı ilerleyerek, zikzaklar çizerek yanıtı yakalamaya çalıştığı sürece ekrandan silinmemişti.

Arada sırada pozisyon değiştirerek, el arabasından şilte artığına geçen pilot, öyküsünün bu noktasında yere uzanmış, ellerini ensesinde kavuşturmuş, derin derin iç geçirmiş, bir süre susmuş, sonra bu sorunun yanıtını yakalayamamış olmanın bir başarısızlık sayılmayacağını söylemişti. Onun varsayımına göre kumların sayısını belirleyecek kadar büyük bir rakam var olamazdı. Arşimed olmasaydı o böyle bir sorunun yanıtını asla merak etmezdi ve sınırsızlığın ya da daha doğru bir deyişle dünyadaki kum tanelerinin sayısının mucidi olan 'Kumtaşı Uzmanı'nın bu sorunun yanıtını er veya geç öğrencisine açıklayacak olduğundan emindi.

Pilot bunları anlattı, sözcükleri giderek birbirinden koptu, her bir sözcük ötekiyle bağını kaybederek havada asılı kaldı; sanki sonradan kendi sözlerinin de peşine düşecekti. Arturo birkaç dakika sonra sanki ona ulaşamayacağım bir noktaya uçmuş gibi sessizleşiverdi.

Bunun üzerine söyleşinin bittiğini ve şimdilik yeniden başlama umudu olmadığını düşünerek tulumumun içinde kıvrıldım ve onun yanına uzandım; gözlerimin önünde canlandırdığım büyük mü büyük bir kum saatinde neredeyse görünmez olan kum tanelerinin yukarıdan aşağıya düşüşünü hayal ederek uyumaya çalıştım ve kısa sürede bunu başardım.

Ertesi sabah nem ve yattığımız yerin sertliği yüzünden ağrılar içinde kıvranarak, daha gün doğmadan uyandım. Gözlerimi açtığımda bir akşam ön-

ce olan biten hiçbir şeyi anımsamıyordum; gördüğüm bir düş aklımdaydı, aslında bu da bir yere gidip, bir şeyler söylediğim gerçek bir düş sayılmazdı ama karanlığı aşan altın yaldız bir şeridin parıltısını anımsıyordum ve bu, kum saatinden akan kumların ışıltısıydı. Hiç aralıksız süren bu hareketi ve karşısında kilitlenip kalmış olan bakışlarımı anımsıyorum. Gözlerim tek bir noktaya takılıp kalmışken, bakışlardan yoksun kalmış bedenim, aminoasit zincirinin ilk halkaları gibi kırılgan ve savunmasız, kendi kendinin üzerine sarılmaya uğraşıyor, karanlık ve sessiz bir kuyuda hiç durmadan çırpınıyordu.

Ancak birkaç dakika sonra ayağa kalkabildiğimde yanımda uzanmış bedenin bıraktığı izi görünce bir önceki akşam olanları, Pilot Arturo'yu anımsadım.

Bunun üzerine, bacaklarını hareket ettirebilmek için bahçeye çıkmış olduğunu düşünerek kapıdan dışarıya baktım; otları yolunmuş üç yüz metrelik çayırın karşı yöndeki üç yüz metresinin otlarının da dümdüz olduğunu görünce Pilot Arturo'nun gece karanlığında kalkıp gittiğini anladım.

Böyle beklenmedik bir biçimde yola çıkışını o anda önemsemedim, akşam olup yeniden ot şilteme uzanana kadar da konuyu aklıma takmadım. Ama tam o anda, sessizliğin yalnızca rüzgârın uğultusuyla bozulduğu akşam saatinde. kum saati yeniden gözlerimin önünde belirdi ve bir anda dev bir bereket borusuna, Cornucopia'ya dönüştü; kumlar ve çamurlar aralıksız devinim halindeydiler. Bunun üzerine yumulu gözlerimle, birbiri ardına toprak kaymaları, birbiri ardına erozyonlar izledim ve her bir kum tanesini saymaya başladım; kumları birer birer, birbirine yapışmış olanları yuvarlak hesap saydım; bu sayım gün doğana dek sürdü. Sayma işlemi uykumu getireceğine içimi yavaş yavaş bir öfke sar-

maya başladı çünkü bu öykü bitmek bilmiyordu; aklımdaki sayının kesin sayı olduğuna inandığım an kum saati-bereket borusu yeni baştan altüst oluyor ve her şey yeni baştan başlayıveriyordu.

Güneş, barınağımın duvarlarını aydınlatır aydınlatmaz, ayağa fırladım ve bahçeye çıktım. Otlara düşmüş kırağının üzerinde ellerimi belimin arkasında birleştirmiş yürürken, tekrar tekrar kum saatini, sonu olmayan bu öyküyü düşündüm ve düşünürken de, "İşte sayı bu; tam olarak bu!" demezsem o kum tanelerinin başımdan aşağı döküleceğini ve beni çıldırtacağını anladım. Kartezyen düşünen biri olduğumdan ve de Amerika'ya sağ salim varmak istediğimden bu kum tanelerini aklımdan silmeliydim ve bunun için en iyi yol doğru rakamı bir an önce belirlemekti. Demek ki görevini bitirdiği zaman Pilot Arturo ile yeniden görüşmeliydim.

Onunla yeniden nasıl karşılaşabilirim diye on dakika kafa yorduktan sonra, önümdeki bir ağaç gövdesine toslayınca aklıma parlak bir düşünce geldi: Uzun boyuyla önümde yükselen kavak ağacı ve onun altında uzanan üç yüz metrelik yoluk çayır bana, burayı gerçek bir havaalanına dönüştürürsem arkeolog-pilotu buraya yeniden çekebileceğimi düşündürdü.

Zaten teknik olarak bu hiç de zor bir iş olmayacaktı: Çiçek tarhlarını dümdüz ederek, çakıl taşı dökülmüş ara yolları birbirine bağlayarak, birkaç saatlik çalışmayla ağaçları testereyle keserek burayı öyle sevimli ve albenili bir pist haline getirecektim ki, o görevden döndüğünde parlak renkli bir çiçeğe koşan eşekarısı gibi bu bahçeye inme arzusunu dizginleyemeyecekti.

Bu düşünce beni öyle heveslendirdi ki, barınağıma girmemle elimde elektrikli testereyle dışarıya

çıkmam bir oldu. Testereyi ilk ağacın uygun noktasında dayayarak coşkulu bir çalışmaya giriştim.

Otuz saniye geçmemişti ki ağaç titremeye başlamıştı. Önce üzerinde kalan son yaprakları döküldü; sonra yavaş yavaş ince ve kalın dallar sallandı, gövde sarsıldı; ağaç gövdesinden etrafa uçuşan kıymıklar ve testerenin hareketi benim de baştan aşağı sarsılmama neden oluyordu. Bu delici ve kulakları sağır edici vızıltı gugukkuşlarının, kumruların ötüşlerini, henüz dökülmemiş yaprakların hışırtısını bastırıyordu.

Ağacın gövdesini köklere ulayan bağlantı bir parmak kalınlığında kalana dek bu biçimde titreştik ve sol elimde artık durdurduğum testere, sağ elimle son darbeyi vururken müthiş bir nara attım: "Haydaaa!" Sesim havada henüz yankılanırken, ağacın gövdesi önce ölümcül bir çatırdama, sonra havayı delen bir ıslıkla bütün bir gül yatağını da beraberinde ezerek toprağa uzandı.

İlk kestiğim bir karaağaçtı, sonra onun karşısındaki meşeye geçtim ve aynı yöntemle onu da yerle bir ettim.

Şarkılar söyleyerek, ondan ona zıplayarak, sedirleri, çamları, atkestanelerini, kirazları, fuşyaları, zakkumları birer birer oyuncak kuklalar gibi devirdim.

Bu çalışma temposuyla bir ya da iki saatte bahçedeki tüm ağaçlar ve çalılar temizlenmişti; bir tek giriş kapısının yanındaki ince uzun kavağa dokunmamıştım, çünkü başından beri onun rüzgâr gülü görevini üstleneceğini düşünmüştüm. Rüzgâr gülünü imal etmek için tulumumun bacak kısmını dize kadar kestim, odamda bulduğum beyaz boyayla bu kırmızı kumaşa beyaz şeritler çizdim. Elimde kumaşı sallayarak yerde kalan kütükler arasından kavağa doğru ilerledim. Bir kakmacı ustasına yakışır ça-

buk hareketlerle ağacı tüm dallarından arındırdım ve sonra çevik bir hareketle tırmanarak rüzgâr gülünü, yani tulumumun bacağını direğin tepesine taktım.

O noktada yapıtımı daha da mükemmel kılmak için kesilmiş dal parçalarını el arabama doldurdum ve gübrelerin, atıkların durduğu yere boşaltıp yeniden bahçeye seğirttim; bir an bile durmuyordum çünkü yapıtımın tamamlanmış halini görmek için can atıyordum.

Bahçenin tümünü en iyi görebildiğim noktada dikildim, bacaklarımı iki yana hafifçe açarak ve ellerimi belime dayayarak çevrenin her ayrıntısını ince ince gözden geçirdim; burası kusursuz bir havaalanı olmalı, arkeolog-pilot arkadaşımın geri gelmesi için hiçbir engel bulunmamalıydı.

Ortaya çok iyi bir iş çıkartmanın, bunca kısa sürede sefil bir bahçeyi harika bir havaalanına dönüştürmenin verdiği mutlulukla barınağımın önünde yere oturup bağdaş kurdum, hiç kımıldamadan ve hiçbir şey düşünmeden beklemeye koyuldum.

Bu gergin ve kımıltısız pozisyonumu ne o gün ne de ertesi gün bozdum. Neredeyse bütün hafta bekledim, yedinci günün sabahında gövdem artık katılaşmaya başlamıştı; içeriye girmeye karar vermiştim ki ansızın sol yanımdan hafif bir uğultu işittim. Bu, uçmakta olan bir uçağın sesinden başka bir şey değildi.

Bunun üzerine ayağa kalktım, bir elimi kulağımın arkasına dayadım, başımı yana eğdim ve uçağın hangi yönden yaklaşmakta olduğunu kestirmeye çalıştım.

Dikkatle dinleyerek kumanda kolunun ve pistonların geçen sefere göre daha yavaş çalıştığını, herhangi bir eter dağıyla karşılaşma durumunda vites değiştirmek zorunda kalacakmış gibi dikkatli

gittiğini hissettim. Karşımda uzanan aydınlık ve boş gökyüzünü seyrederken bunları düşünüyordum ve gerçekten de birkaç dakika sonra vites küçülten motor sesi yaklaştı, tiz bir lastik sesi işitildi ve villanın önünde bir taksi durdu!

Neredeyse kaçmakta olduğumun farkına varmaya zaman bulamadan, kaçmaya başladım. Neyse ki Margy'nin taksiden eşyalarını boşaltması uzun sürüyordu; bavulları, makyaj çantası, şapka kutuları, ekose desenli çantaları arabadan inene kadar ben toz olmayı başardım. Bavullarını önden postayla gönderseydi ya da tek bir çantayla yolculuk etseydi, ben onun geldiğini fark edene kadar o diziyle bahçe kapısını itmiş ve içeriye girmiş olurdu bile! Eşikte durduğunda yanlış bir bahçeye girmiş olduğunu düşünürdü, ama bu kısa süreli bir yanılgı olurdu çünkü otların ortasında beni gördüğünde evinin burası olduğunu anlardı; üç aylık sürede pek de belirgin olmayan nedenlerle bahçeli bir villa sahibesinden, havaalanlı bir villa sahibesine dönüşmüştü.

Aslına bakılacak olursa yaptığım havaalanı hiç de fena sayılmazdı, hatta neredeyse kusursuzdu, ama onun bunun değerini bilemeyeceğinden emindim ve asla bahçenin ortasında durup şöyle demeyecekti: "Tatlım, ah tatlım... tam da..." demeyecekti çünkü arkeolog-pilotun ve sonsuz kum taneciklerinin öyküsünü bilmiyordu. Bilseydi de bu davranışın değerini anlayamazdı çünkü onun aklında tek bir düşünce vardı, bu da gökyüzüne yükselirken elinde bahçesinin en güzel çiçeğini tutabilmekti.

Elbette kavağın tepesindeki rüzgâr gülümü kopartarak da gökyüzünün katlarını tek tek aşabilirdi; hatta elinde yırtık bir kumaş parçasından oluşan rüzgâr gülüyle göklere çıkan fazla insan olmayacağı için bu yöntemle kocasını bulması çok daha kolay olurdu.

Ben böyle düşünüyordum ama benim bu öğüdüm onun hoşuna gitmezdi. O çiçeği, yalnızca çiçeği, bir papatyayı ya da petunyayı istiyordu; böylesine hoyratça dümdüz edilmiş bir bahçe görüntüsü onun bembeyaz olmasına, bacaklarının titremesine ve de polisi çağırmasına neden olurdu, o kadar!

Polis çağrıldığı anda koşar gelir, bahçeyi öldürmekle, yaşlı kadını öldürmeye teşebbüs ettiğimi söyleyerek beni tutuklar, ellerimi ayaklarımı zincire vurarak beni ıslak, karanlık bir yere atardı; elbette bu arada Oskar'ın öldürülmesiyle ilgili olarak aranan çocuğun ben olduğum da ortaya çıkardı

Bütün bunları bahçe duvarının üstünden atlayıp limanın ara sokaklarına ulaşan yollarda soluk soluğa koşarken düşünmüştüm. O yöne sapmıştım çünkü yokuş aşağı koşarken, adımlarım hızlanabilmişti ve ben fazla çaba sarf etmek zorunda kalmamıştım. Sonra limanda düzenli bir biçimde sıralanmış konteynerler arasında koşarken bir römorkörün rehberliğinde limandan ayrılmakta olan bir gemi gördüm ve ancak dalgaların arasında izimi kaybettirebileceğimi ansızın anladım; şansım yaver giderse bindiğim gemi günün birinde Amerika'ya bile yanaşabilirdi!

6

İçine atladığım geminin adı 'Socrates' idi ve yarı yük gemisiydi, yani hem yolcu hem de yük taşıyordu.

Nasıl her cismin yere doğru düşeceği bir yasaysa, bir işin beklendiği gibi gelişmemesi de bir yasadır. Gemi Amerika'ya gitmiyordu ve rotası Herkül Sütunları'ndan daha önce yer alan bir limandı. Orası Amerika değildi ama gene de iyiydi çünkü şu anda benim için en önemli şey, bulunduğum yerden kaçmaktı ve bunun yanı sıra herhangi bir limanda, otobüs garında olduğu gibi beni hedefime ulaştıracak bir araç bulabilirdim.

Gemiye bindiğim anda tayfalardan biri bana mor ve kara çizgileri olan bir ceket verdi ve o günden başlayarak çalışacağım kamaraya götüreceğini söyledi. Birbirimizin gözlerinin içine bakmadan, sessizce, o önde ben arkada yürüdük; odama inmek için merdivenlerden, merdivenciklerden indik; basamaklar her adımda daha dikleşiyordu ve ben nasıl bir yere gittiğimizi merak ediyordum. Karadayken gemi zabitine elemana ihtiyaçları olup olmadığını sormuştum ve o bana şu yanıtı vermişti: "Olmaz mı?" Neyse, önümdeki tayfa az sonra tekmeleyerek bir kapıyı açtı ve beni karanlık ve daracık bir odaya itti; içeride odayı neredeyse bütünüyle kaplayan,

birbirine konveyör bantla bağlı, iki ucunda çelik iki kasa bulunan bir makine vardı ve ben ateşçi olarak işe alındığımı düşünerek derin bir soluk aldım.

Ne var ki bu inancım pek kısa sürdü çünkü makine çalıştığında yukarıdaki pencerelerin birinden konveyör banta onlarca kirli tabak çanak dökülmeye başlayınca, geminin ateşini canlı tutmak değil, bulaşıkları yıkamak için işe alındığımı anladım. Kendimi göstermek için koltuk altları hâlâ bir önceki sahibinin ter kokusunu taşıyan ve üzerime iki numara büyük gelen ceketimi bile çıkarmadan yağlı tabakları, dibi tutmuş tencereleri temizlemeye başladım. Onları bulaşık makinesi olan çelik kasaya dizmeden önce saat yönünde, sonra ters yönde hızlı bir el hareketiyle siliyordum; hareketli bantın hızına yetişmek için ben de hızlı olmalıydım, yoksa yağlı ve tıngırtılı bir tıkanıklık olabilirdi.

Bulaşıkları şöyle bir temizledikten sonra sepetteki yerlerine diziyordum, son tabağı da yerine koyduğumda, aynı grubun ilk tabağı pırıl pırıl, üzerinden temiz sular damlayarak, madeni bir kol tarafından karşı banta getiriliyordu ve ben onu kurulamaya başlıyordum. İlk tabaktan başlayarak hepsini neredeyse banttan kaldırmadan kurulıyordum çünkü hemen sonra üstteki kapak açılıyor, kirli bulaşıklar yeniden dökülmeye başlıyordu. İlk gün böyle çelik duvarlar ve deniz sarsıntısı arasına gömülmüş olarak hiç durmadan çalıştım.

Saatler geçtikçe çevremde dönüp dolaşan suyu, her an üzerime kapanabilecek olan gemi duvarlarını düşündükçe içimi boğucu bir sıkıntı kapladı.

Bu rahatsızlığın paniğe kapılmama neden olmasını önlemek ve dikkatimi dağıtmak için aklımı yan yana dizilmiş kamaralara ve içlerindeki yolcuların neler yapıp ettiklerine taktım. Kamaraların nasıl döşenmiş olabileceklerini hayal edebiliyordum ama

yolcuları gözümün önüne getiremiyordum. Daha doğrusu yolcuları çekirge, ağustosböceği biçiminde hayal ediyordum; hiç durmadan çiğneyen, kocaman dişleri ve çene kemikleri olan yaratıklar olmalıydılar. Geminin köprülerinin ve salonlarının bu doymak bilmeyen böceklerle dolu olduğunu, güçlü çene kemikleriyle her şeyi kemirdiklerini, ısırdıklarını, defalarca çiğnediklerini, yutulabilecek ne varsa mideye indirdiklerini düşünüyor, öyle olduğunu varsayıyordum. Onları, aralıksız sindirimlerini, dişleriyle dilleri arasındaki gel-giti, boğazlarından aşağı kayan, midelerine inen yiyecekleri görür, duyar gibi oluyordum. Bu koca lokmalar, alabildiğine yorucu bir sindirme sürecinde midede *kimüs*'e[1] dönüşmek üzere bekliyorlar; yumuşamak ve bağırsaklara geçmek için gerekli süreç tamamlanınca kıllı çıkıntıların üzerinde ilerleyerek, bir kızağa konmuş gibi incebağırsaklar boyunca akıyorlar, enine uzanan kalınbağırsaklardaki yolu geçiyorlar ve adını anamayacağım sona ulaşıyorlardı; tam bu anda tepemde yanan kırmızı bir lambayla birlikte kulaklarımı tırmalayan bir ses, olabildiğince çabuk mutfağa gelmemi buyurmuştu.

Bulaşıkta göstermiş olduğum üstün başarı karşısında bana daha gösterişli bir iş verileceğini düşünerek daracık çalışma mekânımdan çıktım ve basamakları dörder dörder tırmanarak mutfağa ulaştım.

İçeriye girer girmez personelden sorumlu şef karşıma dikildi, tek söz etmeden beni baştan aşağı süzdü, baş aşçı yanımıza yaklaşınca sanki benim ağzım ya da aklım yokmuşçasına fikrimi bile sormadan işe yarayacağa benzediğimi, üzerime daha uygun bir üniforma geçirirsem karaciğeri şiştiği için iki gündür yatak döşek yatan barmenin yerini alabileceğimi söyledi.

[1] Sindirilen besinlerin midede aldığı hal. (Çev.)

Aynı akşam çizgili kazağımdan ve kırmızı tulumumdan geri kalan süprüntüler çıkartılıp, gececi barmenin kılığı üzerime geçirildikten sonra, bir miçonun peşine takılıp en üst köprüde bulunan yeni çalışma bölgeme, yani dans salonuna çıktım.

Oraya varır varmaz, arkası şişelerle dolu bir madeni bankın arkasına geçtim; ortalıkta müşteri görünmediği için elime geçirdiğim bir bez parçası ile madeni bankı parlatmaya koyuldum. Parlatma işi bitince, dans pistinin çevresindeki sehpaların ve koltukların tozunu aldım, bir önceki akşamdan kalmış tepeleme dolu küllükleri boşalttım; işte tam o anda pistin ortasındaki hiçbir şeyi ellememiş olmama karşın dört bir yanda rengârenk ışıklar yanıp sönmeye başladı. Bu gözalıcı ışıklara eşlik etmek üzere tatlı bir müzik ortalığa yayılırken, müşteriler birer birer salona girdiler.

İçeriye ilk adım atan müşterilerin üç ya da dört tanesi ayağında sandaletler, üzerlerinde eşofmanlar olan Araplardı. Bir masanın çevresine yerleştikleri zaman, koluma attığım keten peçetemle, siparişleri almak üzere yanlarına gittim. Saygılı bir edayla önlerinde eğildim ve öylece iki büklüm kalakaldım çünkü içlerinden en yaşlı olanı, önündeki bir atın yelesine konmaya çalışan atsineğini kovmaya çalışır gibi elini havada sallayarak bir şey istemediklerini anlatmaya çalışıyordu.

Onlara sırtımı dönmeyerek geri geri yürümeye başlamıştım ki üç-dört adım atamadan, tüylü, sıcak, iri bir kütleye çarptım; saniyenin binde birinde kendimi toparlamaya çalışırken, bir buldog köpeğine çarptığımı anladım; köpeğin tasmasının kayışını, baştan ayağa parlak ve bedenine yapışık deri bir tulum giymiş olan uzun boylu bir hanım tutuyordu. Üzerlerine yuvarlandığımda ne kadın ne de peşinden gelen ve aynen tasmasının kayışını tuttuğu kö-

peğe benzeyen, bodur ve tıknaz, her an hırlayacakmış gibi duran, boynundan dört-beş fotoğraf makinesi sarkan adam tek söz ettiler.

Menekşe ve sarı renkte akrilik koltuklara yerleştikleri zaman erkek, uyuşuk bir hareketle elini kaldırdı, parmaklarını şaklatarak yüksek sesle bana seslendi: "İki cin tonik."

Soğutulmuş bardaklara koyduğum kokteyli iki limon dilimi ile süsleyip, bardakların altına birer peçete sıkıştırdıktan sonra tepsiyi tek elimle başımın hizasına kaldırıp köpeksever çifte doğru ilerlemeye başladım; servis yapıp içkinin parasını ödemelerini bekledim. Ne yazık ki bu uzun ve boşuna bir bekleyiş oldu.

Bayan buldog müziğe ayak uyduramasa da çoktan pistte dönmeye başlamıştı bile. Sanki müziğin farkında değildi, son derece gevşek ve uyuşuk adımlarla kendi çevresinde dönüyor, göbeğini öne çıkartıyor, dilinin ucunu dişlerinin arasında ısırır gibi yapıyor; bu arada tıknaz adam da kâh yere yatarak, kâh çevresinde dönerek, koltuklara çıkarak poz üstüne pozlarla onun resmini çekiyordu.

Bu arada sandaletlerini çıkartan Araplar da kendilerini piste atmışlardı ve bir polaroid makine ile sırayla birbirlerini resimleyerek dans ediyorlardı; çekilen fotoğraflar bir hışırtıyla makinenin alt kısmından çıktığında adamlar bir an durup resme bakıyor, sonra yeniden sallanmaya başlıyorlardı.

Bu fotoğraflarda kendimden en küçük bir iz bulunmamasına özen göstererek yanıp sönen ışıkların arasında hızla ordan oraya seğirtiyordum çünkü salon iyice kalabalıklaşmıştı. Görev saatleri sona eren denizciler, öğrencileriyle eğitim gezisine çıkmış bulunan bir amiral, görevleri bittiği için şık giysilerini kuşanmış olan garson kızlar, kaptanların ve gemi zabitlerinin lame elbiseli inci kolyeli hanımları,

hepsi dans salonundaydılar. Hepsi birden gelmiş ve hepsi birden susamışlardı: Amiral viski, öğrencileri gazoz ve meyve suyu, kaptanların hanımları şeri ve acıbadem likörü, şık giyimli garson kızlar anasonlu içkiler ısmarlamışlardı. Öyle susamışlardı ki, buzluğum kısa sürede boşaldığından ben içkilere su eklemeye başlamıştım.

Tepsimde içkilerle salonun bir köşesinden ötekine koştururken, geminin hemşiresi mini etek ve göbeğini açıkta bırakan muz rengi dar bluzla pistin ortasına atlamış, mikrofonu yerinden adeta kopartmış, dağ şarkıları söylemeye koyulmuştu. Gözlerini yummuş, ayaklarının uçlarında salınarak kendinden geçmişçesine söylüyordu, ama onu dinleyen yoktu. Ne ateşli bir biçimde iskambil oynayan hanımlar ne de yere çökerek zar atan Araplar ona aldırıyorlardı; buldoglu kadınla tıknaz adam bir koltukta midyenin kabuğuna yapışması gibi birbirlerine sarılmışlardı, neredeyse sarhoş olan amiral bağıra çağıra öğrencilerine ters esen rüzgâr durumunda ne yapmak gerektiğini anlatıyordu.

Hemşirenin şarkısına kulak verenler yalnızca pistin en önünde uslu uslu oturan iki köpekti. Başlarını bir o yana bir bu yana eğerek sessizce bir süre oturdular ve sonra bariton ve soprano sesleriyle onlar da şarkıya katıldılar; onların tutkulu şarkıları yüzünden hemşire susmak zorunda kaldı.

Bunun üzerine, kadın izleyicileri oyalamak için fıkra anlatmaya karar verip, "Körün biri, topal arkadaşına rastlayınca 'Nasıl gidiyor?' diye sormuş, topal da arkadaşını 'Gördüğün gibi işte, kör topal,' diye yanıtlamış," dedi. Bundan sonra beş-altı fıkra daha anlattı ama kimse gülmeyince birkaç denemede daha bulunup, derin derin içini çekti, zar atmak üzere Arapların yanına çöktü.

Aktıkça coşan ve ağaçları, kayaları önüne katan bir sel gibi, saatler geçtikçe gürültü arttı; sonra da bir düzlüğe rastlamış gibi duruldu, sesler uğultulara, çıtırtılara dönüştü.

İskambil oynayan hanımlar kamaralarına çekilir çekilmez ortalık belirgin bir şekilde sessizleşti. Amiral çevresini saran öğrencileriyle masaya uzanıp uyuyunca, duyulan tek ses tırnaklarıyla parkeleri çizerek salonu terk eden köpeklerin adımları oldu. İşte ondan sonra dans salonuna bir yatakhane sessizliği indi ve horultular yükseldi. Yitirilmiş bir savaş alanına benzeyen parkelerin üzerinde yatan bedenler arasından atlaya zıplaya temiz hava alabilmek için güverteye çıktım.

Açık denizin tuzlu havası beni hemen sardı; geminin burnu dalgaları yararak ilerlerken çevrede hiçbir kara parçası görünmüyordu. Gece yerini şafağa bırakmak üzereydi ve ufuk doğmaya hazırlanan güneşin ışıklarıyla kızıllaşmaya başlamıştı. Köprüde öylece dururken zihnimde hiçbir düşünce yoktu, bu mutlak sessizlik içersinde kaybolup gitmiştim.

Gece üstlendiğim görev, gündüz görevimi yerine getirmeme engel sayılmadığından ertesi sabah yeniden bulaşıkların başına dönmüştüm ki, tepemde ansızın bir gümbürtü koptu. Önce fırtına yüzünden gemi batıyor sandım ama arkadan mekanik bocurgat sesleri duyunca limana ulaştığımızı anladım. Gerçekten de az sonra gene tepemde geminin biniş köprüsünün alçaldığını işittim ve kamyonlarla otomobiller yavaş yavaş gemiye binmeye başladılar.

Bizimkinin Nuh'un gemisine dönüştüğünü ancak bulaşığı bitirip dans salonuna gitmek üzere garajdan geçerken anlayabildim.

Birbiri peşi sıra dizilmiş arabalar arasından geçmeye çalışırken pek uzakta olmayan bir kamyonun arkasına takılı karavandan bir fil çığlığı duy-

dum; sesler bununla da bitmedi ve birkaç saniye sonra ortalığı kükremeler, havlamalar, ulumalar, melemeler, mölemeler, miyavlamalar sardı.

Öyle meraklandım ki çamurluğunun üzerine tırmanarak karavanın içine bakmaya karar verdim; gözlerimi kafese yaklaştırdığımda kimi yuvarlak, kimi çekik, kimi kocaman, kimi evcil, kimi vahşi pek çok gözle karşı karşıya geldim. Anlayacağınız bakışlarım koca bir hayvan sarayına çarpmıştı.

Bir süre geçince irileşen gözbebeklerim sayesinde yarı karanlık mekânda başı tavana değen kocaman ve dişsiz bir Hint filinin bulunduğunu, ondan kalan boşluklara da bir karıncayiyen, bir domuz, birkaç antilop, lama, kuzgun, dört ya da beş tavuskuşu ve adını bilmediğim bazı hayvanların sıkıştırıldığını gördüm. Hepsi gözlerini yukarıya, yani bana çevirmiş, kımıldamadan duruyorlardı. Karıncayiyen beni yem veren bakıcı sanıp kulaklarını sallamaya, dilini uzatıp yuvarlamaya başlayana dek öyle kaldılar, kısa bir süre sonra da tüm öteki hayvanlar acıktıklarını göstermeye, toynaklarıyla yeri eşelemeye, kuyruklarıyla duvarları dövmeye, dudaklarını uzatıp suratlarını buruşturmaya, kuşlar bulabildikleri boşluklarda bir uçtan bir uca uçmaya başladılar.

Sözün kısası römorkun içinde başlayan konser bir cümbüşe dönüşmeye başlayınca, yanımda onları yatıştıracak yem olmadığından çamurluktan indim ve bu izbe yerden uzaklaştım. Beni güverteden ayıran yolu aşarken bu yarı hareketli karavanın ne işe yaradığını ve kime ait olduğunu düşünüyordum; açık havaya çıkana dek bu soruları aklımdan atamamıştım ki, niyetim mutfağa dönmek olduğu halde birdenbire altüst oldum. Pek çok el, ayak, beden beni aralarında savurmaya, yoğurmaya başladılar: engellenemeyen bir dansa kapılmış, merdivenlerle

güverteler arasında bir aşağı bir yukarı sürüklenmeye başlamıştım.

Kaptan köprüsüne uzanan düz yolda ilerlerken dans eden yılanın başını fark ettım. Boynundan ayaklarına dek uzanan kara bir giysiye bürünmüş, kuzguni saçlarını ensesinde toplamış, sıska, kemikli yüzlü bir kadın gördüm. Oynaya kıvrıla akıp giden bu insan seli, onun elindeki tefin ritmine uymuştu; gene bu kadın bacaklarını havada makas gibi açıp kapayarak aniden adımlarını değiştiriveriyor, ona uyan insanlar da at gibi sıçrarken, birden kurbağalar gibi ilerlemeye başlayıveriyorlardı; inanılmaz bir kargaşa ve düzensizlik içersinde insanların yönü ansızın soldan sağa, sağdan sola dönüyor, bu arada bütün dansçılar konuşmadan, hatta bakışmadan bu yeni ritme ve yöne uyum sağlıyorlardı. Onların sağladığı bu uyuma gayet beceriksizce ben de katıldım, yoksa dansçılardan oluşan bu kütle beni altına alıp un ufak edecekti.

Baş dansöz çarpık bir ilerleme temposu tuttuğunca ben ötekilerden daha uzun bir adım atarak bu selin arasından kurtuldum.

Geminin içinde yalpalaya yalpalaya eğlenmelerinin nedenini akşam olup da dans salonu açılınca anladım; sunucu ve şarkıcı hemşiremiz pistin ortasına gelip mikrofonu eline alınca, salonda bulunan uyuşuk konuklara dünyanın en ünlü dans topluluğu olan ve Saray'ın haremi için gösteri yapan, bu nedenle bir an bile durmadan çalışmaları gereken FASE REM'in gemimize bindiğini, güvertelerde gördüğümüz o çalkantılı grubun gerçek sanatçılar olduğunu, eklemlerinin yumuşaklığını yitirmemesi için gemiye binip odalarına yerleşme süreci içinde bile dans etmek zorunda olduklarını açıklıyordu ki, kara giysilere bürünmüş kadının peşindeki dansözler salona doluşuverdiler. Ortada bir müzik yoktu ama

onlar yalnızca tefin ritmine uyarak piste dağıldılar ve şaşkın şaşkın bakan gezginlerin gözleri önünde bir kristalin eşit ama karşılıklı iki yüzü gibi görünen, birbirinin aynı ama ters yönünde yapılan danslar etmeye başladılar. Sanki pistimizin çevresine çiçek yaprakları dökülmüştü, görünmeyen bir emir uyarınca bir an oldukları yerde kımıltısız kalıyorlar, tek bacaklarının üstünde, tek kolları havada dengede duruyorlar, sıraları karıştırıp bir an sonra pistin ortasında buluşuyor, değişik bir figürle yeniden dağılıp havada dansözlerden oluşan bir piramit yaratıyorlardı.

Kızlar, havai fişek ışığı gibi yayılırlarken tefin sesi kesildi. Şimdi yalnızca yerdeki muşambanın üzerinde dans eden ayakların ve yere düşen bedenlerin sesi duyuluyordu. Gerçekten ortalıkta mutlak bir sessizlik vardı; kimse konuşmuyor, sanki köpekler bile soluk almıyorlardı. Dinlenip enerji toplamış olan otuz dansöz bir saattir pistin ortasında kıvrılıp bükülüyorlardı; ne alınları terliyor ne solukları hızlanıyor, adeta uyuşuk bir sevimlilikle, sanki uykuya dalmak üzereymişler gibi dans ediyorlardı.

Tüm dikkatlerini dans eden kızların üzerinde toplayan izleyiciler, az sonra gösteriyi yarıda kesecek bir şey olacağını kestiremedi. Bense arkamdaki şişelerin hafif hafif şıngırdamaya başlamasından yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu hissetmeye başladım; ayaklarımın altındaki zeminin bir yandan ötekine tatlı tatlı kaymasıyla kuşkularım kesinliğe dönüştü. Gene de dans salonunda aynı hava yarım saat kadar daha sürdü. Ancak ötekilerden çok daha yüksek bir dalga güvertenin içine girip bütün şiddetiyle dans salonunun penceresinde patlayınca, izleyicilerden bazıları boyunlarını koltuklarından arkaya doğru uzattılar ve şaşkınlıkla haykırdılar: "Yağmur yağıyor!" Buldoğun, yüzü sapsa-

rı, giysisi kapkara olan sahibesi sessiz ve çabuk adımlarla çıkışa yöneldiğinde amiral sanki güverteye çıkmış, dalgalarla boğuşmaya başlamış gibi öğrencilerine dönerek bağırdı: "Çocuklar, tehlike kokusu alıyorum!"

Bu noktaya varıldığında artık geminin pencerelerinden yıldızlı gökyüzü değil, yalnızca azgın sular görünüyordu, köpürerek yükselen dalgalar gürleyerek gemiyi dövüyordu. Bir fındık kabuğu gibi dalgaların arasında savrulan gemimiz bir yükselip bir alçalıyor, içine kapanıp kalmış bizleri de oradan oraya savuruyordu. Yirmi dakika kadar süren bu çalkalanma sırasında pistte oynamayı sürdüren dansözleri izleyen iki köpek kalmıştı yalnızca, çünkü insanlar bir elleriyle karınlarını, bir elleriyle ağızlarını tutarak güverte ile dans salonu arasında koşturuyorlar, sonra bir şey olmamış gibi gelip yerlerine oturuyorlardı. Bu bir şey olmamışlık hali kısa sürüyor, mideleri yeniden ağızlarına gelince koşarak temiz havaya çıkmak zorunda kalıyorlardı.

İşte bu telaşlı koşuşturmalar arasında ikinci kaptan kolunun altında bir can yeleği ile salona girince, o âna dek bir şey olmamış gibi davranan, bir o bacaklarını, bir bu bacaklarını havaya kaldıran dansözler de iki ayaklarını yere basarak dans salonunu terk ettiler. Bunun üzerine pistin ortasına gelen kaptan herkesin anlayabilmesi için telaşsız ve rahat bir tavırla can yeleğini herkesin gözü önünde şişirmeye başladı. Onun bu güven verici gösterisini izleyen olmadı, çünkü dans salonunda bir ben kalmıştım, bir de amiralle öğrencileri.

Uzunca boylu amiral sorundan hiç etkilenmemişe benziyor, öğrencilerine geminin bir yunus yüzüne benzeyen yapısının hidrodinamik önemini açıklıyordu. O boğuk sesiyle teknik ayrıntıları sıralar, ben ekmek kızartma makinesiyle buzdolabı arasında sa-

lınırken müşterilerimin nereye kaybolduklarını düşünüyordum. Kendi kendıme nereye gitmiş olabileceklerini soruyordum ama yanıt bulmaya zamanım olmadı, çünkü o anda benim midem de ağzıma geldi ve kusmamak için başımı en yakın lumbozdan birinden sarkıtmak zorunda kaldım. Başını giyotine koymuş bir zavallı gibi dururken öteki yolcuların nerede olduklarını da gördüm; güvertelerin ıslak zemininde bolero ya da tango adımlarıyla tek başlarına ya da çift olarak geziniyorlar, rüzgârın ıslığına eşlik ediyor, duyulmayan bir valsin ya da çarlistonun var olmayan notalarıyla dans ediyorlardı. Her geçen dakika gönüllü dansçıların sayısı artıyordu. Hatta geminin görevlileri de yolculara katılmaya başlamışlardı; aşçıbaşı kumanyadan sorumlu denizciye eşlik ederken hemşire de telsizci ile dans etmeye koyuldu. Parmak uçlarında yürüyor, ellerini havada sallıyorlardı ki, bir tepe yüksekliğindeki dalga gelip gemiye çarptı.

Herkes çenesini ya da ensesini vurup bacaklarını havaya dikerek yeri boylarken ben de yuvarlandım, dişlerimi çelik banka vurdum. Yere oturup dişetlerimde bir hasar olup olmadığını anlamaya çalışıyordum ki, hoparlörlerden yükselen bir emir duyuldu: "Herkes sintine pompalarının başına!" Ses herkes demişti ama sanırım hiç kimse gitmedi çünkü o anda gemi ölümcül yara almış at gibi hızla yana doğru yatmaya başladı. Yeniden pencereden başımı uzattığımda yediğimiz dalganın şiddetiyle hayvanların römorktan kurtulduklarını gördüm. Hindistan fili iri cüssesiyle dansçıların arasında hantal hantal yürürken, antiloplar, lamalar, karıncayiyen de kaygan zemin üzerinde tutunmaya ve ilerlemeye çalışıyorlardı; Tembel Hayvan adıyla tanınan dişsiz yaratık da adına yakışır biçimde ağır adımlarla az sonra onlara katıldı.

Amiral, öğrencileri ve ben olduğumuz yere çakılmış, kaçınılmaz sonun ne olduğunu tam anlamıyla kavramıştık; bu nedenle ne yaptığını bilmeyen bu çılgın kalabalığın yaratacağı karmaşaya kapılmadan kendi başımın çaresine bakmalıydım. Soğukkanlı bir kararlılıkla yolumdaki tüm engelleri aşarak cankurtaran filikalarından birine binmem, suya indirmem ve bu gemiden uzaklaşmam gerektiğini düşündüm. Fırtınadan birkaç mil açığa çıkmak işten bile olmazdı; kürek ya da yelken gücüyle karaya yönelmeliydim.

Böylece tek bir an bile oyalanmadan pencereden sarktım, dansçıların adımlarını izleyerek, onlara takılmadan filikaya ulaşabilmem için yavaşladıkları bir ânı hesapladım. Bu bekleyiş ânında fon müziği olarak kulağıma amiralin öğrencilerine verdiği dersler geliyordu; onları kinetik enerji ile düzensizlik sistemi arasındaki ilişki konusunda sorguluyordu; bir girdabın kinetizmi ile gerçek bir hortumun ortaya çıkışı arasındaki fark hakkında düşünce üretmelerini isterken sanki sıcak bir sınıftaymış gibi davranıyordu. Ben gözlerimi güverteden ayırmadan neden herkesin sağduyusunu yitirmişçesine davrandığını, bunun yanı sıra yaşantı çizgimin oluşturduğu eğrinin bunca çalkantılı olaydan sonra böyle beklenmedik bir biçimde ve anlamsızca sona erip ermeyeceğini merak ediyordum.

Yazgıya teslim olmanın ve bunca süredir peşinde koştuğum hedefimden vazgeçmenin sersemlik olacağı konusunda kendimi yanıtlarken, güvertedeki dansçılar arasında bir boşluk oluştu ve ben dans salonunun kapısından çıkmak için bir panter hızıyla yerimden fırladım. Ne yazık ki bu kısa süreli bir koşu olabildi çünkü salonun ancak ortasına gelebildiğimde beklenmedik bir çeviklik gösteren amiral üzerime atladı, kolunu boynuma doladı, öteki kolu-

nu göğsüme bastırdı ve gececi barmen olduğumu haykırmama karşın beni birkaç kez sağa sola savurduktan sonra, içi boş bir çuval gibi boş bir koltuğa fırlattı. Beni panikleyerek kaçmaya çalışan öğrencilerinden biri mi sandı, yoksa onun ellerini kullanarak yolumu kesen yazgının ta kendisi miydi bilmiyorum. Tek bilebildiğim, beklenmedik bir kaza sonucu benim de artık herkesle birlikte hareket etme zorunluluğumun doğmuş olduğuydu. Dans edenler ve kımıldamadan duranlarla birlikte ben de korkunç bir tehlike içindeydim, çünkü fırtınanın dinmeye niyeti yoktu ve gemi gene yana doğru kaykılmış durumdaydı.

Şu kısacık ömrümün son anlarını yaşamakta olduğumu düşünüp üzerimdeki yıldızların tadını çıkartmaya karar verdim; nasılsa birkaç saat sonra denizin dibindeki kumların arasında olacaktık. Suların altına inerken ciğerlerimizin ve kalbimizin dayanıklılık süresine göre sardalyelerle, karagöz balıklarıyla göz göze bakışacaktık; sonra yalnızca onlar bize bakacaklardı çünkü gözkapaklarımız, tiyatro perdeleri gibi midyelerden, yosunlardan ve balıklardan oluşan sahnenin önüne kapanacaklardı. Ondan sonra ne bir şey görecek ne de duyacaktık; ne uskumruların ağızlarını bedenimizde gezdirdiğini, ne ahtapotların bizi sardığını hissedecektik. Bu etkileyici sessizliğe gömülmüş olan bizlerden geriye koltuklara çöreklenmiş birkaç kemik, sıçramak üzere birbirinden ayrılmış uyluk kemikleri kalacaktı.

Gözlerimin önünde beliren bu görüntüyle düşünmeyi kestim ve oyalanmak için amiralin sözlerini dinlemeye başladım. Öğrencilerine bu boyutlarda bir geminin dayanabileceği en şiddetli darbenin ne güçte olabileceğini, fırtınanın radarda yaratacağı belirtileri, yardım istemek için gönderilecek çağrıları soruyordu. Tam batmakta olduğumuz anda çocuk-

ları bu konuda sorguluyordu. Hiç kimse sözünü kesmeye cesaret edemiyordu, çünkü onun aklının da altın rengi kanatları olan bir mayısböceği gibi sonsuzluklara uçup gittiğine karar vermişlerdi.

Sonunda dev dalga tsunamiden söz ederek el işaretleriyle bu su dağının gökyüzünün açık olduğu günlerde, hiç esinti yokken yükseldiğini, belki iki kaya arasındaki çekimden, belki de hiçlikten doğduğunu, kaynağına ve izleyeceği rotaya ilişkin kimsenin bir bilgisi olmadığını da söyleyince topluca suskunluğa gömüldük. Dünya dünya olalı beri bu dalgalar başıboş atlar gibi, yaşanan ânın kaprisine boyun eğerek yön değiştiriyorlar, kıyıları beklenmedik biçimde, öldüresiye dövüyorlar, daha önce orada olmayan pek çok şey bırakıp denizi zeytinyağ gibi dümdüz ederek çekip gidiyorlardı. Uzaktan bir dürbünle yokluktan çıkan, sessizlikte dörtnala ilerleyen dalgaları seyreden biri bunun optik bir kırılmadan mı, yoksa uyanıklara özgü bir karabasandan mı kaynaklandığını anlayamıyordu. Korkunç bir yıkım gösterisi olan bu dev dalganın hem denizcilerin hem de öbür insanların karabasanlarına girmesi hiç de ender rastlanan bir durum değildi.

Dalga saniyenin binde birinde ortaya çıkıyor, aynı hızla devriliyordu ama dalganın bembeyaz köpüklü tepesi öyle korkunçtu ki, uyuyan insanı yerinden sıçratarak uyandırıyordu; üstelik avaz avaz bağırmaya başlayan bu kişi bütün karabasan görenler gibi bir karabasan gördüğünü haykırıyor, yüzü bildik bir biçimi olmayan, ne başı ne sonu ne de dile getirilecek bir öyküsü olan bu kâbusun dehşetini çevresindekilere yansıtmaya uğraşıyordu.

Her ne kadar sabah olduğunda kimse tsunamiyi bir saniyeden daha uzun bir süre anımsayamıyorsa da amiral, bu gölgenin ezelden beri insanların, çocukların, daha da çok ihtiyarların düşlerine eziyet

ettiğini biliyordu. O, dünyanın başlangıç dönemlerine ilişkin olarak, bir şafakta ozon tabakasınca yumuşatılan morötesi ışınların yere ulaştığı, su kuyularındaki aminoasitlere değdiği, onların da bu beklenmedik ısı enerjisiyle görünürde dağınık, ama aslında belli bir düzen dahilinde hareket etmeye başladıkları andan beri, bu karabasanın var olduğunu düşünüyordu.

Gerçekten de görünürde bir neden ya da rehber olmamasına karşın bütün aminoasitler kusursuz biçimde birbirlerine tutunmuşlardı; bunu öylesine kusursuz yapmışlardı ki, ortaya makromoleküller çıkmıştı. Büyük bir olasılıkla gözlerine uyku girmeyen bu makromoleküller de karabasanlar görüyor olmalıydılar, çünkü onlar doğmak istememişlerdi ama gene de az hata çok başarıyla birbirlerine tutunarak ister istemez doğmuşlardı. Açıklaması olmayan bu hareketten, giderek daha karmaşık yapılar ve biçimler alan amaçsız birleşmelerden korkuyorlardı. İçlerindeki bu korkuyu atamasalar da zar geliştirerek, genişleyerek büyümüşler ve ilk organizmaları, bölünerek çoğalan mantarları, eğreltiotlarını oluşturmuşlardı. Organizmalar, mantarlar, eğreltiotları da aynı karabasanı görmüşler, bu hareketin nedenini merak etmişlerdi. Binlerce, binlerce yıl boyunca sorgulanan bu soru esintiden hışırtıya, hışırtıdan kuş cıvıldamasına, cıvıldamadan kükremeye ve kükremeden sese iletilmiş, incele incele sonunda sönüp gitmişti. Sönmüş ama yok olmamıştı, çünkü bu çözüme ulaşmamış bilmece hâlâ uykuların dinginliğini, ıssız sessizliklerin dinlencesini tehdit ediyordu.

Bakışları kayıp gitmiş amiral bunları anlatarak önümüzde ileri geri yürüyor, yaşamakta olduğumuz fırtınanın izlenmesi korkunç bir olay olduğunu ama korkmanın yersiz sayılacağını çünkü her devinimin bir nedeninin, kesin bir etkisinin bulunduğunu, tek-

niğin gelişmiş yöntemlerine başvurularak bunların hepsinin anlaşılabileceğini duyuruyordu.

Dalgaların dövdüğü bir güvertede değil de, karanlık ve düz bir leke gibi uzanan denizde, uzaklarda balinaların ve yunusların gümüşi sırtları parlarken bir kaptan köprüsünde nöbet tutulduğu zaman durum bu denli vahim değildi elbette!

İşte öyle gecelerde kendi çevrelerinde dönen ikili Algol yıldızları, Arabacı, Kahraman ve Kraliçe takımyıldızları soğuk ve uzak denizin üzerinde yansırlarken, gözlerini gökyüzüne dikenler bir yıldızın kütlesini merkeze çevirerek ölüşünü izleyebilirler, uçsuz bucaksız sessizlikte yörüngelerin çıtırtısını, gezegenlerin, pruva ve pupayı boşluğa vererek üzerine asıldığımız gezegenimizin dönerken yarattığı hafif esintiyi duyabilirlerdi. Elbette aygıtlar sayesinde rotanın ne yana döndüğünü anlamak olasıydı ama pruva dalgaları ortalarından ikiye yararken, insan olduğu yerde durduğunu, hiçbir yere gitmediğini sanırdı. Öyle anlarda yörüngelerin dışında her hareket hareketsiz olurdu; rüzgârın menteşelerinde zorladığı pencereler gibi gıcırdarlar, bu gıcırtı güneşe en yakın ve en uzak noktalarda biraz azalır, yeryüzü yörüngesine en yakın olduğu noktalarda artardı.

İşte ancak o zaman, birbirlerini aynı anda iten ve çeken bu gizil güçler oyununda yitip gitmişken, işte o salisenin binde biri kadarlık bir süre içinde bu oyuna dahil edildiğini anlayınca insan, denetleyemediği bir telaşa kapılabilir ve aklını kaçırabilirdi. Bir zamanlar, dingin ve aydınlık bir gecede ilk sözcüğün bir talep olmaksızın yeryüzüne gönderildiği saniyede, bir an için durup gözlerini gökyüzüne diken herkes, bütün yolcular, bütün denizciler akıllarını yitirebilirlerdi. Onlar ve onların yanı sıra çözülmüş her esrarın arkasında çözülecek başka bir esrar

olduğunu anlayan herkes delirebilirdi. Hiçbir şeyin açıklamasının olmadığı düşüncesi gelişmeye başladığı anda, her şeyin bir duygudan ibaret olduğu düşüncesi oluşmasa, yumulu gözlerle, akrobatlara özgü hafiflikle ve dikkatle bunca kısa zamanda hareket etmeye izin verenin dünyanın dibinden gelen bu ses olduğunu insanlar bilmese, dünya büyük bir karmaşaya girerdi.

Amiral bu sözleri birbiri ardı sıra dizdi ama ne ben ne de öğrenciler bu duygunun ne olduğunu anlamaya zaman bulabildik, çünkü o her bir sözü ağır ağır gözlerimizin içine baka baka sıralarken, güvertenin altında müthiş bir gümbürtü koptu.

O anda koltuğa yapıştım ve içimden şöyle dedim: "Elveda Amerika ve geri kalan her şey..."

Bir an sonra hoparlörün sesi yükseldi ve herkese çarçabuk en yüksek güvertede toplanması emredildi.

7

Sonunda limana vardık. Ertesi sabah güneş doğarken uzun uzun çaldıkları sirenlerle girişimizi selamlayan büyük ve hantal iki römorkörün eşliğinde kıyıya yanaştık. Kıyıya sağ salim ulaşabilmemizin nedeni olarak dalgaların ansızın durulması görülebilir ama güvertede dans ortalığı kasıp kavurur, ben kaçış planları yaparken kumandanın ilk çağrısıyla birisi ambara inmiş ve sintine pompalarını çalıştırmıştı. O saatlerde bilinçli ve aklı başında olan kaptan, kaptan köprüsünde kalmıştı. Oradan radar sayesinde bu fırtınalı ve karanlık atmosfer koşullarında ufku seçebilmiş, *bootraster*'ı devreye sokmuş, kumanda odasında birkaç düğmeye birden basarak ve telsiziyle alçak sesle konuşarak liman başkanlığıyla iletişim kurmuş, kararlı bir manevrayla, hiç kimse fark etmeden, gemiyi limana yöneltmişti

Suyun boşaldığı deliğin yüzme çizgisinin altına indiğini ve pompaların ambarı boşaltmaya yetersiz kalacağını anladığı anda hoparlörlerle sesini duyurmuş ve sakin bir tonda: "İşe yaramayan her şey denize atılsın!" buyurmuştu. Bu sözler üzerine dansçılar adımlarını yavaşlatmışlar, daha ağır ilerlemeye başlamışlar, çapraz bir sıçramanın ortasında kilitlenmişler, ikinci emirle durmuşlar ve sanki gözlerine şimşek çakmış gibi oldukları yerde kalakalmış-

lardı. Az sonra dansçılar kamaralarına koşmuşlar, elleri kolları eşyalarla dolu olarak dışarı çıkmışlar, buz gibi ama seyrek yağan yağmurun altında iki sıraya ayrılmışlar, pruvaya ve pupaya gitmişler ve gereksiz olan her şeyi denize fırlatmışlardı.

Birbirinden değişik hız ve erimlerle, valizler, çuvallar, makyaj çantaları, şapka kutuları, tencereler, tavalar, tabaklar, konteynerlerdeki sandıklar, çıpalar, onlarca kilo paslanmış zincir, bardaklar, satranç takımları, iskambil kâğıtları ve başka pek çok şey suyu boylamıştı. Herkes her şeyden kurtulduğunda denize atılacak bir tek Hint fili kalmıştı, deliğin suyun üzerine çıkabilmesi için bu gereklıydi ama kimse bunu yapacak cesareti kendinde bulamıyordu. Böylece kararsızlık dakikalarından sonra filin boynunun çevresine beyaz-kırmızı bir can simidi takıldı, sıkıca bağlandı ve ondan fazla kişi çelik bir kızaktan iterek fili denize indirdi. Kırışık derisi pek çok su sıçratarak ve büyük bir gürültü yaratarak dalgaların köpükleri arasında göründüğünde gemi iki yana yalpalayarak toparlandı ve delik su yüzeyinin üzerine çıktı. Aynı anda fil yeniden su yüzeyinde göründü, bacaklarını bir köpek gibi hareket ettirerek geminin yanında yüzmeye başladı.

Şafağın ilk ışıklarıyla pusun arasında adanın silueti ve limanın girişindeki fenerin kırmızı-yeşil ışığı belirdi. Az sonra dalgakıranın arkasından iki römorkör çıktı; onlar bize doğru ilerlerken, gemimizin yanına gelen iki yunus da suya dalıp çıkmaya başladılar. Dirseklerini güvertenin kenarına dayamış duran bütün yolcular onları görünce gülümsemiş, ellerini uzatarak birbirlerine işaret etmişlerdi: "Yunuslar! Yunuslar!"

'Socrates' bir haftadan uzun bir süre tersane havuzunda kaldı; sonra serin bir sonbahar sabahında iki ya da üç kez veda sirenleri çalarak demir aldı ve

yola koyuldu. Ben artık gemide değildim çünkü bütün yaptıklarımdan sonra geldiğim yere dönmem olanaksızdı; şimdi rıhtımda oturmuş geminin uzaklaşmasını seyrediyordum.

Gemi bir mil yol aldı, adaya pupasını döndü, pupa giderek küçüldü, minik cam bir bilyeye dönüştü; ufkun hayalle gerçek arası o çizgisinde gözden yittiği âna dek ben olduğum yerde kaldım.

Ondan sonra yavaş adımlarıma eşlik ederek üzerimde uçan üç-dört martının çığlıklarıyla köye doğru yürüdüm.

Sonraki haftalarda beni Amerika'ya götürecek bir gemi ya da herhangi bir deniz aracı beklerken zamanımı gezinerek geçirdim. Dalgaların kırdığı beyaz kayalıkların, sık, mis gibi kokan bitkilerin, böğürtlenler ve ılgınların, gözalıcı sarı renkleriyle katırtırnaklarının arasında telaşsızca dolaştım.

Tek başıma yaptığım bu gezintiler boyunca yakında gideceğim Amerika'yı, orada başlayacağım yeni yaşantıyı düşünüyordum ama nedense bu konuda giderek daha az hayal kurar oldum. Zamanla, rüzgârın ıslığına karışırken tuhaf bir sessizliğe bürünen dalgaların çırpıntısı içime sızdılar ve işte o zaman düşüncelerimin akışı elektrik kablosunda oluşan bir kopukluk gibi aralıklar, kesintiler göstermeye başladı; aydınlanmalar yarım kalıyor, sık sık kararmalar yaşıyordum.

Giderek daha uzun süreler kumsalda uzanarak geçiriyordum günlerimi. Kollarımı uzatıyor, suyun karayla birleştiği noktalarda taşlar topluyor, sonra parmaklarımı birbirinden açarak onları yeniden yere bırakıyor, düşerken çıkardıkları minik çıtırtıyı dinliyordum. Ayaklarım, bir fırtınanın kör öfkesiyle karaya vurmuş ve çürümekte olan bir ağaç gövdesinin kökleri gibi suda bir o yana bir bu yana vuruyordu.

O anlarda gerçekten de bir kütükten farkım olmuyordu; gizli liflerinde hâlâ cansuyu dolaşan bir kütüktüm. Cansuyu, liflerin içinde gezinirken iki çevrinti arasında Ilaria'nın göremeden yalnızca görülen yüzünü, Spartaco'nun sinsi tavşan suratını, onlardan sonra çalıların arasında devrilmiş Oskar'ın bedenini, Baron Aurelio'nun çıplak ve kıllı göğsünü, benim zihnim dışında hiçbir yerde var olmamış kuşatılmış kalenin harikulade parlak cephesini bana gösterivériyordu. Her şey yumulu gözlerimin arkasında bir pınardan ya da kaynar su fışkıran noktadan yükselircesine ortaya çıktığı ve hiç zaman yitirmeden birbiri ardına dizildiği için ben sonunda uyuyakalıyordum.

Adada yaşamaya başladıktan bir ay sonra uykuyla uyanıklık arasındaki kaçamak anlarımdan birinde o âna dek aklıma gelmeyen bir şeyi düşünmeye başladım: Belki de Oskar ölmemişti, ben ona vurmamıştım ya da hafifçe vurmuştum. Bunu düşündükçe içime onun hiçbir zaman var olmadığı kuşkusu düştü; belki benim bütün bu yolculuğum, açık gözlerle gördüğüm, seslerle, renklerle dolu bir düşten başka bir şey değildi ve ben hâlâ bahçede ıhlamur ağaçlarının altındaki çukurumda uzanıyordum. En ince ayrıntıları anımsamaya uğraşırken bir kez daha bilincimi yitirdim, o kurşuni tel yokmuşçasına bedenim yerden koptu, yükselerek bulutların arasına karıştı. Sonra ozon tabakasına ulaştım, kayan yıldızların gözden kaybolduğu uzayda buldum kendimi. Ne yazık ki mevsim uygun olmadığı için bir tane bile kayan yıldız görmedim ama altımda minicik bir top kadar kalan, evrende ürkekçe gezintiye çıkmış gibi duran yarısı aydınlık, yarısı karanlık yerküreyi gördüm.

O anda ne kadar uzak olursam olayım ilkbaharda yağmurun ıslattığı tarlaların kokusunu duydum;

fındık ağaçlarından fındıkların döküldüğünü, toprağa değince kabuklarının kırıldığını, yerden yukarıya doğru müthiş bir güçle yükselen fındık fidanlarını gördüm. Bunun yanı sıra pek uzak olmayan bir tarlada bir koyunun yeni doğmuş kuzusunun yüzünü ve gözlerini yaladığını gördüm; kuzucuk o anda titrek bacaklarının üstünde dikildi, sonra sendeleyerek yere düştü.

Yarıkürenin öteki tarafına doğru geçtiğimde fındık fidanlarının yerine hızla düşen ağaç yapraklarını, her birinin toprağa değişini ve üzerlerine yağan tipiyle bembeyaz oluşlarını gördüm; orada tam o ormanın ortasındaki bir ceviz ağacında Lucrezio'yu seçer gibi oldum. Cevizlerle, yosunlaşmış ağaç yüzeyi arasında kuyruğunu yüzüne örtmüş uyuyordu ama ben gene de onu sorgulamaya karar verdim; ona soracak ne bulabilirim diye kafa yorar, yeryüzünde kaç kum tanesi olduğunu mu, yoksa kurşun telin gerçekten var olup olmadığını mı öğrenmek istesem diye düşünürken, ansızın arkamda kopan müthiş bir gümbürtü beni uyandırdı ve bu en geniş uzamdan yere düşmeme neden oldu.

Gözlerimi açtığımda yeniden dünyada olduğumu anladım; sırtım yere yapışmıştı ve arkamda uzanan kumsala bir dakika önce bir uçak inmişti.

Bunun üzerine kalktım, önce belirsiz bir kuşku gibi görünen, ama sonra bir gerçekliğe dönüşen uçağa doğru yürümeye başladım. Bu bir *charter*, yangın söndürme ya da benzeri türden uçak değildi. Hayır, bu uçak çok uzun bir süre ve boşu boşuna beklediğim Arturo'nun uçağıydı.

Arturo uçağından indiği anda kendisine doğru yürüdüğümü gördü ve beni hemen tanıdı. Esenlemek üzere elini kaldırdığında ben de elimi havaya kaldırdım ve, "Hey!" diye seslendim. O da, "Bak şu işe, kimleri görüyorum; bizim bahçe bekçisi bura-

daymış!" dedi. Sonra beni itiştirip kakıştırırken bu adada ne aradığımı, yoksa şimdi de botanik bahçesi bekçiliği mi yaptığımı sordu. Artık hiçbir şeye bekçilik etmediğimi, bir aydır burada bulunduğumu, ezelden beri gitmek istediğim, her şeyin mümkün olduğu topraklara, Amerika'ya beni götürecek bir araç beklediğimi söyledim.

Ona Sicilya'ya yaptığı ikinci turunun nasıl sonuçlandığını soracaktım ki uçağa atlayarak bana çok şanslı bir çocuk olduğumu çünkü Amerika'ya gittiğini söyledi; eliyle benim de binmem için işaret etti.

Sessizlik içersinde yerden yükseldik. Ben arkada, o önde oturuyorduk, uçağımız zaman yitirmeden sola kıvrıldı; az önceki düşümde olduğu gibi adanın, yeryüzünün benden hızla uzaklaşmasını seyrettim. Yeryüzü benden koparken çevremde yalnızca dümdüz uzanan deniz kalmıştı.

Bir saat kadar hiç konuşmadan uçtuk. O bir saat boyunca ben, yüz kez ona en büyük, en sonsuz ve en kusursuz sayıyı bulup bulamadığını sormaya niyetlendim Bunu sormak istiyordum ama rahatsız etmeye çekiniyordum, çünkü yerden havalandıktan sonra akustik bilgisayarını açmış kulaklarını dikmiş, ilk hecelerin ortaya çıkmasını beklemeye başlamıştı.

Çok uzun bir süre hıçbir şey duyulmadı; bir tek balık avına çıkmış adamların küfürleri geliyordu. Sonra ansızın, bembeyaz, şişkin bir bulutun içine girdiğimizde tepemizde karışık bir uğultu belirdi, sanki birileri koşuyor, zıplıyor ve hatta düşüyordu.

Başlangıçta bunun ne olduğunu anlayamadım; Herkül Sütunları'nın oraya varmaya çalışırken duyduklarımızın, sirenlerin ya da benzeri deniz yaratıklarının sesi olabileceğini düşündüm. Uçağın içinde cambazların gösteri yaparken çıkardıkları

seslerin sevimli hafifliğini anımsatan bir ses duyuldu.

O anda Arturo ekranı açtı ve geminin batma tehlikesi geçirdiği sırada amiralin yaptığı konuşmanın benim kaçırmış olduğum bölümü duyuldu.

Konuşmanın kaçırdığım bölümü yalnızca bir addan, her şeye karşın meraklı ve dikkatli bakışlarla sürekli ilerlemeye izin veren bir duygunun adından oluşuyordu. Yavaş yavaş, harf harf, sanki tereddüt edercesine o ad belirmeye başladı, ekranda otuz saniye sonra bütünüyle ortaya çıktı, yeşil kristalleri ışıldayarak öylece kaldı. Önce ikimiz de gülümsedik, sonra kahkahalarla gülmeye başladık. Gülmemiz daha bitmemişti ki, uçağımızın yüzü buluttan çıktı.

Gözlerimizin önünde görünürde sonsuz olan okyanus uzanıyordu.

Güzelliğe Övgü

Güzellik kavramı ile ilk olarak beş yaşımda yüz yüze geldim. Giardini[1] bölgesindeki Bienal'e, yani İtalyan görsel sanatlarının en büyük sergisine gitmek için annemin elinden tutmuş Venedik'in bir ucundan ötekine yürüyordum. *Vaporetto*'nun[2] kalkmasına zaman olduğundan oyalanmak için San Marco Alanı'na gittik. Orada, turistlerin bacakları arasında güvercinleri kovalarken, ansızın deniz kabuklarından yapılmış anı eşyaları satan bir tezgâhın önünde kalakaldım. Renkli kum midyelerinden yapılmış Meryem Ana heykelcikleri, minik lamba cıklarla aydınlatılmış sancakları olan ve gene midye kabuklarından oluşturulmuş gondollar, denizlerden toplanmış her türlü kabuklarla yapılmış mücevher kutuları ve bunlara benzer onlarca güzel mi güzel, eşi görülmemiş nesne soluğumu kesmişti. Kimbilir ne kadar süre taş kesilerek bu harika şeyleri seyretmeye dalmıştım ki, arkamdan annemin kımıldamam gerektiğini söyleyen sesini işittim. Bunun üzerine gönülsüzce ona elimi uzattım ve korka korka şöyle dedim: "Anne, gördün mü, ne güzel şeyler!" Bu, sıkılgan çocuk dilinde şu anlama geliyordu: Acaba bana bunlardan birini alacak kadar iyi yü

[1] Parklar (Çev.)
[2] Küçük vapur.(Çev.)

rekli misin? Bir yandan seçimimi bu harika nesnelerin hangisinden yana kullanabilirim diye kafa yorarken, annem kolumu çekiştirdi ve, "Haydi, gidiyoruz; bunların ne kadar iğrenç olduğunu görmüyor musun?" dedi.

Onu izleyen günlerimizi Bienal'in standları arasında gezinerek, eleştirmenler ve sanatçılarla bitip tükenmek bilmeyen yemeklere katılarak geçirdik. Doğruyu söylemek gerekirse, ben sıkıntıdan patlamak üzereydim. Başkaları, sergilenen yapıtları inceler, 'harika', 'olağanüstü' naraları atar, uzun uzun tartışırken, ben aklım hâlâ o deniz kabuğundan yapılmış sanat yapıtlarında ve annemin onlarla ilgili yargısında olduğu için asık suratla bir sandalyeden ötekine geçiyordum. Ne kadar çabalarsam çabalayayım, 'iğrenç' tanımının anlamını çözemiyordum. Aslına bakarsanız, benim iğrenç olarak tanımlayabileceğim bir tek şey vardı, o da balıkyağıydı. Evet, o gerçekten iğrenç bir şeydi ve insan ondan bir kaşık içti mi, bütün bir sabah boyunca midesi bulanır, kusmak isterdi. O harika nesnelerin de aynı lezzette olmaları mümkün müydü?

Daha o zamandan dünyanın anlaşılmaz ve birbiriyle çelişkili şeylerle dolu olduğu kararına varmıştım ve sonunda bunun mantığını şöyle çözmüştüm: Midyelerden yapılan heykelcikler balıkyağıyla aynı tada sahiptirler, yani iğrençtirler. Bu varsayımımın kanıtı da o gözalıcı parlaklıktı. Kaşığa konan balıkyağı da aynı biçimde parlıyordu. Demek ki, midye kabukları, sergilenmeden önce, güçlenmeleri için uzun uzun balıkyağında bekletiliyorlardı.

Bu kuram beni rahatlattı; ta ki günün birinde bir dükkânın tezgâhında gördüğüm ve heyecanla anneme gösterdiğim giysi de aynı sıfatı hak edene dek! İşte o zaman iğrençlik konusundaki inançlarım yeniden başlangıç noktasına döndü.

Sonraki aylarda, büyüklerin konuşmalarına daha dikkatli biçimde kulak verince anladım ki, iğrenç evler, insanlar, yerler, ayakkabılar, yemekler, sözler, olaylar da olabiliyordu ve böylece, anlamını bilmesem de, bu sözcüğün dünyayı üzerinde taşıyan sütunlardan biri olduğuna kanaat getirdim. Bu kadarla da kalmadı; aylar ve yıllar boyunca bu sözcüğün kötü niyetli bir büyücü olduğuna da karar verdim çünkü parmağımla işaret ederek anneme gösterdiğim her şey ansızın iğrenç bir şeye dönüşüyordu. Sonunda belki de beğenilerimin sakatlığı yüzünden annem beni çağdaş sanat sergilerine götürmekten vazgeçti ve elime ünlü tabloların kopyalarını tutuşturup, "Bak, bu güzel değil mi?" demeye başladı.

Şimdi, çocukların büyüklerin hoşuna gitmeye çalıştıklarına ve ben de bu çocuklardan biri olduğuma göre, numara yapmayı öğrendiğimi söylemeliyim. Bir gün Mondrian'ın tablolarından biri karşısında numaradan heyecanlanmış bir ses tonuyla, "Güzel," dedim; sonra kara lekeler, delikler, birbiri içine geçmiş ve floresan gibi parlayan renkler karşısında da 'güzel' demeyi öğrendim. Yıllarca sanat yapıtı, hatta ince bir beğeni ürünü olduğundan kuşkulandığım şeyler karşısında 'güzel' deyip durdum. Çünkü artık gecenin gündüzün tersi olması gibi, iğrençliğin güzelliğin zıddı olduğunu kavramıştım ve bir yanlışlık yapmamak için ilgimi çekmeyen, hatta hiç hoşuma gitmeyen şeyler gördüğüm zaman bu sıfatı kullanmaya başlamıştım. Elbette, ta içimde, sessiz düşüncelerimde, iğrenç olan her şeye hayranlık duymaya ve onları seyretmeye devam ediyordum.

Çocukluğumda bastırılmış beğeni duygularımla, büyüyünce sanatçı olacağımı asla aklıma bile getirmemiştim. O zamanlar minik parmağım iğrençlik konusunda sihirli bir değnek işlevi görürken,

ben doğabilimlerine düşkün bir çocuktum ve büyüyünce biyolog, zoolog ya da benzeri bir şey olacağımı hayal ederdim. O zamanlar benim için kristaller ve kayalar güzeldi; iğne başı gibi kara kara parlayan gözleriyle tilki suratları güzeldi; kelebekler ve içinden çıktıkları kozalar güzeldi; örümcekler, fareler, karıncalar güzeldi; güneşte uyuklayan kertenkeleler, sonbaharda sararan yapraklar, ilkbaharda tomurcuklanan çiçekler güzeldi. Sözün özü insanın elinin değmediği yerlerde olan biten her şey çok güzeldi. Peki neden onlara güzel diyordum? Çünkü bende müthiş bir heyecan yaratıyorlardı. Ve bu öğrenilmiş bir heyecan değildi çünkü beklenmedik bir anda ortaya çıkan, karnımda bir bomba gibi patlayan ve sonra incecik bir haz gibi oradan tüm bedenime yayılan bir mutluluktu.

Yaşam güzel ya da çirkin değil, ilginç olduğu içindir ki sonraki yıllarda bir biyolog değil ama kendi kendime hayret etmeme karşın bir yazar oldum ve bu da görsel sanatlara ilişkin düşüncelerimi değiştirmediyse de bir tilkinin suratının beni neden Mondrian'ın tablosu kadar heyecanlandırdığını, heyecanlandırmaya devam ettiğini anlamama yaradı.

İğrenç şeylere bayılan bir kız çocuğu olmamın ötesinde doğabilimlerine de çok düşkündüm. Sekiz yaşıma doğru okuduğum bir kitaptan, yeryüzünün ezelden beri var olmadığını ama uzak günlerin birinde uzayda başıboş gezen toz kümelerinin ve kırıntıların birleşmesinden oluştuğunu öğrendim. Bunun yanında, yaşamın her zaman aynı biçimde var olmamış olduğunu, pek çok kez hem de büyük boyutlarda değişikliklere uğradığını öğrendim. Tek hücreli yaratıklar üç hücreli olmuş, önceleri dört bir yana yayılan denizlerin suları çekilmiş, derken buz tutmuş, sonra eriyip yeniden donmuştu; bir zamanlar dinozorlar var olmuşlardı ve belki de bir göktaşı

yüzünden soyları tükenmişti; maymunlar vardı ve bunlar milyonlarca yıl sonra insanlara dönüşmüşler ve konuşmayı öğrenmişlerdi. Ardımızda böylesine büyük ve müthiş bir tarih ve bu tarihin başlangıcında bir gizem oluşu bende dehşetli bir hayret ve kendimi küçücük hissetme duygusu uyandırıyordu. Var olan ve inatla var olmayı sürdüren her şeye hayret ediyordum. Böylesine erken gelişmiş bir eğretilik duygusu sanılacağı üzere beni dünyayı reddetmeye değil, şaşkınlık ve tutku dolu bir biçimde ona katılmaya götürdü. Tarihin öyküsü, yani yaratılış beni bugün hâlâ, onu ilk keşfettiğim günkü kadar büyülemektedir ve canlı formların sonsuz gücüne karşı geliştirdiğim bu büyülenmede benim güzellik kavramım yatmaktadır.

Milyonlarca yıl boyunca süren bir gelişimde bana en az ilginç gelen insandır. Yalnızca en az ilginç olan değil, ne yazık ki en hantal olanı da insandır. Zariflik; işte benim için en temel ve içinde güzelliği barındıran kavram budur. Zarafet, evrenin akıl sır ermez yasalarıyla uyum içinde yaşayan yaratıkların özelliğidir. Koşmakta olan tilkinin ben bilinci yoktur; o vardır ve bütün yaşam enerjisini baskın olarak var olmak üzerinde yoğunlaştırmıştır. Koştuğu zaman güzeldir, şıktır, zariflikle yüklüdür. Bu nedenle bir tilkinin suratı beni çoğunlukla bir tablo dan daha çok heyecanlandırır. Bir insan yapıtı olan tablo, beni heyecanlandırmak için gizemin ifadesini, uyumun ve bilinçsizliğin cilvesini içinde barındırmalıdır. Oysa insan hantaldır çünkü baskın bir biçimde ben bilincine sahiptir. Doğal olarak zarafet içinde olan bebekler ve hayvanlar bu ben bilincine sahip değildirler. İnsan, onların bu özelliklerine ulaşabilmek için tersine ve zorlu bir yürüyüş yapmak zorundadır: Bilinçlilik halinden bilinçsizliğe dönmeli, kendini akıl sır ermez bir gizemin parçası sayma-

lı, küçücük olduğunu hissetmeli ve yaşamın bu sürekli mucizesini hayranlıkla seyretmelidir.

İşte böyle; benim için güzel olan, bilinci olmayan, sürekli devinim içindeki doğanın formlarıyla uyum içinde bulunandır. Buna bağlı olarak da sevmeyı başarabildiğim sanatçılar, yapıtlarında bu çift yüzlü gizem ve hayret duygusunu bir arada yansıtabilenlerdir. Beğenme'ere doyulmayan bu küçücüklüğü...

Susanna Tamaro
Kanada 1992
'Güzellik' konulu kongre katılımı

Susanna Tamaro

AKLI BİR KARIŞ HAVADA

CAN

On iki yaşındaki *Ruben*, öğretmeni *Oskar*'ı yanlışlıkla öldürdüğünü sanarak büyük anneannesiyle oturduğu evden habersizce kaçar. Bulduğu ilk trene atlayan *Ruben*'in amacı Amerika'da yaşayan amcasının yanına sığınmaktır. Ancak, yolculuğu aksiliklerle dolu bir dizi serüvene dönüşür. Önceki kitaplarında genellikle sıradan olanın, gündelik can sıkıntısının ve insana özgü acıların altını çizen ***Susanna Tamaro***, bu kitabında, düşle gerçek arasında, gerçeküstü öğelerle dolu bir masal anlatıyor okurlarına. *Küçük Prens*'in iyimser havasıyla yazılmış olan ve içimizde küçücük de olsa bir coşku duymamızla mutlak körlükten kurtulacağımızı söyleyen bu kitap, yazarın öteki kitaplarından oldukça değişik; hayal ve eğlence dolu. ***Ruben****, kişiliğimin, yıllar içinde kazandığım bilgelikle oldukça iyi gizlemeyi öğrendiğim, ama hiçbir zaman da kurtulamadığım bir yönünü yansıtır: Yanlış taraftan inmemi, merdiven çıkışı sanarak tuvalet kapılarını açmamı, önemli davetlerde ev sahibi sanarak evin hizmetçisiyle tatlı sohbetlere girişmemi. Ruben, benim beceriksizliğim, dünyayı maddesel anlamda çıkar sağlayacak bir yer olarak görme konusundaki yeteneksizliğimdir'* diyor ***Susanna Tamaro***. Acımasız bir öykünün alaycı bir üslupla anlatıldığı ***Aklı Bir Karış Havada***, yaşamın derinliğini anlayamayan büyüklerin arasında dünyayı maddi çıkar sağlayacak bir yer olarak göremeyen *Ruben*'in trajikomik öyküsü.

ISBN 975-07-0131-3

9 789750 701313

http://www.canyayinlari.com

KDV İÇİNDEDİR